

ROČENKA

zahraničnej politiky
Slovenskej republiky

2 0 0 2

Slovenský inštitút medzinárodných štúdií
Slovak Institute for International Studies

Bratislava 2003

© Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, Bratislava 2003
Editorka Alena Kotvanová
Lektor Štefan Šebesta
Redaktorka Nadežda Sekelová
Vyšlo s finančnou podporou Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

ISBN 80-89106-05-6

Obsah

Predhovor	5
1. Hodnotenie zahraničnej politiky Slovenskej republiky za rok 2002 z pohľadu najvyšších ústavných činiteľov a politických strán	
Vystúpenie predsedu vlády Slovenskej republiky Mikuláša Dzurindu	7
Vystúpenie ministra zahraničných vecí Slovenskej republiky Eduarda Kukana .	11
Vystúpenie ministra obrany Slovenskej republiky Ivana Šimka	19
Vystúpenie predsedu Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky Jána Figeľa	25
Vystúpenie predsedníčky Výboru pre európsku integráciu Národnej rady Slovenskej republiky Moniky Beňovej	31
Vystúpenie predsedu Výboru pre ľudské práva, menšiny a postavenie žien Národnej rady Slovenskej republiky László A. Nagya	35
2. Analýza slovenskej zahraničnej politiky – pohľad akademických a vedeckých kruhov, tretieho sektora a Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky	
Vnútropolitický vývoj ako predpoklad úspešného dosiahnutia integračných cieľov	
<i>Grigorij Mesežnikov</i>	39
Slovenská zahraničná politika vo vzťahu k západnému Balkánu – potreba kontinuity, diferencovanej optiky a flexibility	
<i>Pavol Lukáč</i>	47
Rok zavŕšenia historickej cesty	
<i>Peter Weiss</i>	57
Čo spájalo a rozdeľovalo koalíciu a opozíciu v slovenskej zahraničnej politike v roku 2002	
<i>Olga Keltošová</i>	65
Nové výzvy bilaterálnej spolupráce po vstupe Slovenska do Európskej únie a NATO	
<i>Maroš Šefčovič</i>	69
	3

Bezpečnostná a multilaterálna dimenzia zahraničnej politiky Slovenskej republiky	
<i>Juraj Macháč</i>	73
Výsledky rokovaní a očakávané dopady vstupu SR do Európskej únie	
<i>Juraj Nociar</i>	81
3. Dokumenty a prílohy	
Deklarácia summitu v Prahe prijatá najvyššími predstaviteľmi štátov a vlád zúčastnených na zasadnutí Severoatlantickej rady v Prahe 21. novembra 2002	85
Vyhlasenie najvyšších predstaviteľov štátov a vlád Albánska, Bulharska, Chorvátska, Estónska, Litvy, Lotyšska, Macedónska, Rumunska, Slovenska a Slovinska pri príležitosti summitu NATO v Prahe	93
Hlavné zahraničnopolitické aktivity Slovenskej republiky v roku 2002	95
Zoznam zmlúv uzavretých Slovenskou republikou v roku 2002	123
Štruktúra orgánov štátnej správy pôsobiacich v oblasti medzinárodných vzťahov a európskej integrácie	135
Zoznam zastupiteľských úradov krajín Európskej únie, NATO a niektorých ďalších krajín	144
Zoznam konzulátov v Slovenskej republike	150
Zoznam zastupiteľských úradov Slovenskej republiky, stálych misí, generálnych konzulátov a slovenských inštitútov	152
Zoznam konzulárnych úradov Slovenskej republiky vedených honorárnymi konzulmi	156
Ďičná poznámka	163

Predhovor

Ročenka zahraničnej politiky Slovenskej republiky vychádza v roku 2003 po štvrtýkrát. Táto skutočnosť svedčí o tom, že si publikácia zachytávajúca stav a vývoj zahraničnej politiky Slovenska očami jej aktérov, expertov a analytikov našla svojich čitateľov a svoje miesto v knižnej produkcii v tejto oblasti. Zrejme sa darí naplňať jej pôvodný cieľ stať sa dobovým zdrojom informácií, registrovať vývoj v oblasti zahraničnej politiky v obdobiach kľúčových pre Slovensko i naň nadväzujúce úsilie o vytvorenie tradície pravidelného bilancovania celého komplexu slovenskej zahraničnej politiky prostredníctvom prezentácie a odpočtu jej úloh. To dokazuje predovšetkým záujem o predchádzajúce ročníky Ročenky.

Našou ambíciou je pokračovať vo vydávaní tejto publikácie a rozširovať tak informačné zdroje o zahraničnej politike Slovenskej republiky. Predkladaná Ročenka je zostavená predovšetkým z príspevkov prednesených na štvrtom ročníku hodnotiacej konferencie, ktorá sa uskutočnila 28. marca 2003 pod názvom *Výsledky zahraničnej politiky Slovenskej republiky v roku 2003* a prináša hodnotenie mimoriadne dôležitého obdobia – posledného roku vlády M. Dzurindu, roku volieb, roku zjavných výsledkov euroatlantickej integrácie. V týchto intenciách je v tomto roku tradičná štruktúra publikácie rozšírená o dokumenty, konkrétne o dokumenty zo summitu NATO v Prahe, vzhľadom na ich mimoriadny historický význam pre Slovenskú republiku.

Konferenciu, tak ako v predchádzajúcich rokoch, finančne podporoval Konrad – Adenauer – Stiftung. Poďakovanie patrí predovšetkým Frankovi Spenglerovi a Agáte Peškovej. Podujatie by sa nemohlo uskutočniť bez sústredeného úsilia pracovníkov SIMŠ a študentov viacerých vysokých škôl. Vydanie Ročenky zahraničnej politiky Slovenskej republiky 2002 finančne podporilo Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky. Ročenku by nebolo možné vydať bez zodpovednej práce Nadeždy Sekelovej a Petra Brezániho. Osobitné poďakovanie patrí lektorovi publikácie Štefanovi Šebestovi.

Vystúpenie predsedu vlády Slovenskej republiky Mikuláša Dzurindu

Som rád, že hodnotiaci konferencia o zahraničnej politike je symbolickým zavŕšením pre Slovensko takého významného týždňa, v ktorom boli v bruselskej centrále NATO podpísané prístupové protokoly, zakladajúce formálnoprávne potvrdenie pozvania Slovenska stať sa členom aliancie. Toto potvrdenie znamená veľa pre nás všetkých, ktorí sme o ňom snívali, oň sa usilovali. A ak dnes hovoríme, že členstvo v NATO je naším odkazom pre naše deti a deti ich detí, tak neslobodno zabudnúť, že členstvo Slovenska v NATO je veľkým zadosťučinením osudu tým, ktorí sa ho nedožili. Ich odkaz slobody, demokracie, bezpečnosti a miesta Slovenska ako hrdého člena transatlantickej rodiny bol našou inšpiráciou v ťažkých chvíľach.

Ak bolo prístátie na Mesiaci malým krokom pre človeka a obrovským skokom pre ľudstvo, tak aj tento podpis prístupových protokolov je možno tým spoločným malým krokom dnešného Slovenska a aliancie vo veľkom skoku budúcej Európy. Európy zjednotenej, slobodnej, Európy žijúcej v mieri.

Dnes by sa mohlo zdať, že pohľad do budúcnosti v čase, keď sa v súvislosti s irackou krízou opäť otvorene hovorí o rozdelení Európy, nemôže byť optimistický. Paradoxne, dnes je východná Európa jednotnejšia než západná časť kontinentu. A hoci postup krajín strednej a východnej Európy mohol byť interpretovaný rôzne, jeho poslanstvo bolo jednoznačné. A s týmto poslanstvom chce do NATO a EÚ vstúpiť aj Slovensko. Urobíme všetko, čo bude v našich silách, aby sme zachovali a posilnili jednotu Európy a pevnosť transatlantického spoločenstva.

Chceme jednotnú Európu, ktorá bude partnerom USA. Nechceme budovať Európu, ktorá by sa definovala ako geopolitický súper USA. A naopak, Spojené štáty americké nesmú rezignovať na spoločenstvo s Európou, akokoľvek hlučné by boli podnety, na takúto rezignáciu nabádajúce.

Takisto nemôže byť v záujme Slovenska, ale ani vízie jednotnej Európy, aby Európska únia bola budovaná na báze „silného jadra“ v zmysle princípu „take it or leave it“. Takýto prístup by viedol k vytváraniu nových umelých deliacich čiar vnútri samotnej EÚ. Dnes ešte nevieme jednoznačne povedať, či Európa vyjde zo súčasnej

krízy opäť raz posilnená, ale my sa budeme o to usilovať. A v záujme zachovania európskej a transatlantickej jednoty chceme prispieť k reformným snahám tak v EÚ, ako aj v NATO. Často je nám kladená otázka ohľadne vkladu, ktorý prinesú krajiny strednej a východnej Európy do integračných zoskupení. Ja sa domnievam, že práve v tomto smere možno vidieť prínos nielen Slovenska, ale vôbec celej strednej a východnej Európy. V širšom slova zmysle prinášame svoju skúsenosť, že to, čo môže vyzeráť ako samozrejmé, nemusí byť samozrejmé. Že je to vzácné a že to možno stratiť. A naopak, že neslobodno poľaviť v úsilí podporovať iných, aby aj oni mohli zažiť to samozrejmé. Hovorím o slobode, o demokracii, o rešpekte k ľudským právam, o vláde zákona, o bezpečnosti pre krajinu, región...

Krajiny strednej a východnej Európy majú za sebou tucet rokov transformácie. Ešte dnes aj my pokračujeme v kľúčových reformách. V oblasti reforiem teda môže stredná a východná Európa priniesť do EÚ potrebný impulz, ktorý by pomohol odstrániť jej často oprávnené kritizovanú skostnatenosť. Nejde len o reformu inštitucionálneho a právneho usporiadania v rámci diskusie Konventu o budúcnosti Európy a následnej Medzivládnej konferencie. Ústavná zmluva vytvorí len rámec budúcej európskej architektúry. Až následne sa otvorí diskusia o miere zasahovania štátu do fungovania spoločnosti – t. j. o rozsahu regulácie a centralizácie rozhodovania na európskej úrovni.

Slovensko a vôbec krajiny strednej a východnej Európy môžu priniesť impulz v smere potrebnej deregulácie a decentralizácie EÚ. S tým máme v podmienkach Európy nepochybne najčerstvejšie skúsenosti. Navyše ide aj o to, aby sme mohli hovoriť jazykom, ktorý nebude akcentovať iba nevyhnutné technické podmienky našej spoločnej existencie – teda jazykom normatívov, objektívnych východísk, regulačných mechanizmov, ale ktorý podčiarkne našu spoločnú európsku identitu a umožní aj v neľahkých okamihoch hľadať spoločnú vôľu.

Dôležitý bude vzťah európskej a transatlantickej bezpečnosti. Aj tu platí vzorec: jednotná Európa ako silný partner pre transatlantickú spoluprácu. Členské štáty EÚ musia zlepšovať svoje obranné kapacity. Je to v záujme oboch pilierov transatlantického zväzku. Opäť však nie ako vojenská protiváha USA. Pre Slovensko, vzhľadom na jeho kapacity, je inšpiratívna myšlienka špecializácie ozbrojených síl. Najčerstvejšia skúsenosť, ale aj predchádzajúce, súvisiace s pôsobením žienijných a protichemických jednotiek vo svete, dokazujú, že nezáleží len na množstve jednotiek, ale najmä na ich kvalite, mobilite a vysokej špecializácii.

Vstup do EÚ a NATO zmení aj charakter zahraničnej politiky SR ako takej. Celá slovenská zahraničná politika bola vo svojom doterajšom priebehu zameraná na dosiahnutie integračných priorít. Otvplyvňovalo to tak bilaterálne, ako aj multilaterálne vzťahy. V bilaterálnej rovine bola naša zahraničná politika prioritne orientovaná na štáty, ktoré boli členmi integračných zoskupení. V multilaterálnej rovine sme sa usilovali harmonizovať naše pozície s postojmi týchto zoskupení. Po vstupe do EÚ a NATO sa tieto priority stanú nástrojmi našej zahraničnej politiky, priestorom, kde bude SR môcť uplatňovať svoje názory, postoje a zahraničnopolitické priority a ich prostredníctvom obhajovať svoje záujmy vo svete.

Možno pritom predpokladať, že bilaterálna rovina sa prirodzene bude koncentrovať na susedné a okolité štáty a regióny so špecifickým dôrazom v rôznorodnej časovej perspektíve na Balkán, Ukrajinu, Rusko, zakaukazskú a stredoázijskú oblasť. Samozrejme, osobitné miesto v zahraničnej politike SR budú mať jej ekonomické priority – zlepšovanie obchodnej bilancie a energetická politika.

Aká je teda kvintesencia môjho pohľadu na budúcnosť slovenskej zahraničnej politiky? Čakajú nás nové výzvy, my s nimi budeme konfrontovaní, budeme musieť na ne odpovedať, predvídať ich, byť na ne pripravení. O toto sa budeme usilovať. Dnes je však pre mňa oveľa dôležitejšie, že s novými výzvami na nás čakajú nové príležitosti. Spolurozhodovať o tvári Európy, formulovať vlastný záujem, získať preň podporu. Budeme sa mýliť a bude prirodzené, že urobíme chyby. Chyby budú trpké, budeme ich však prijímať s hrdosťou, aby sme sa z nich dokázali poučiť. Ale – a o tom nemám najmenšiu pochybnosť – budeme aj úspešní. A úspech budeme prijímať s radosťou, ale aj s pokorou vlastnou dnes dospelému, sebavedomému Slovensku a jeho vkladu do našej spoločnej európskej budúcnosti.

Hovorí sa, že menšie krajiny musia vždy hľadiť najskôr navôkol seba, kým sa rozhodnú, kým prehovoria, a tak to napokon radia Slovensku dnes aj mnohí politici. Iní politici zase hovoria, že nie je dôležité, či je krajina malá alebo veľká. Ale že je dôležité, aby ľudia v nej mali veľké srdce. A ak sa hovorí, že zahraničná politika je prienikom hodnôt a záujmov, ja si myslím, že zahraničná politika bez hodnôt je ako človek bez srdca. Preto som presvedčený, že naša zahraničná politika, ak má v jej tele prúdiť krv nášho záujmu, musí mať takéto srdce. Ak ho budeme mať, aj náš záujem bude zreteľnejší, silnejší a budeme ho môcť otvorenejšie formulovať.

Dovoľte mi niekoľko slov na záver venovať Slovenskému inštitútu medzinárodných štúdií: Keď pred necelým tuctom rokov pod ochranou krídiel vtedajšieho ministra Paľa Demeša vznikol prvý Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, bol dieťaťom Sveťa Bombíka a ďalších nadšencov, presvedčených o potrebe poctivej reflexie o slovenskej zahraničnej politike. Presvedčených o potrebe hľadania kritických, širších odpovedí na otázky o mieste Slovenska v zahraničných vzťahoch, o potrebe spätnej väzby pre zahraničnú politiku vlády, o nevyhnutnosti nových impulzov.

Počas celého obdobia svojej existencie bol Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, v dobrom aj v zlom, pupočnou šnúrou spojený so slovenskou scénou, s vývojom Slovenska od prvých krokov a očakávaní, cez zlyhania a sklamaná až po nový návrat na scénu zahraničnej politiky. Slovenský inštitút medzinárodných štúdií onedlho prejde transformáciou a ja som dnes presvedčený, že na jej konci nájdeme takú ustanovizeň, ktorá zachová naše spoločné, ale tu na tejto pôde „Bombíkovo“ dedičstvo poctivosti, presvedčenia a nadšenia, a ktorá bude naším kritickým partnerom v zahraničnej politike.

Vystúpenie ministra zahraničných vecí Slovenskej republiky Eduarda Kukana

Dovoľte mi hneď na úvod vyjadriť poďakovanie Slovenskému inštitútu medzinárodných štúdií za zorganizovanie tejto, nebojím sa povedať, už tradičnej hodnotiacej konferencie zahraničnej politiky Slovenskej republiky. A musím dodať, že tradične pripravenej v spolupráci s Nadáciou Konrada Adenauera. Hodnotiace konferencie, na ktorých sa stretávajú politici s politológmi a mimovládnyimi organizáciami, sú dôkazom, že naša zahraničná politika ide správnym smerom, tak ako je to bežné vo vyspelých demokraciách. Uvedomujeme si však, že bez kvalitného partnera – think-tanku – by to bolo iba ťažko predstaviteľné. Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, ako viete, dnes prechádza transformáciou na neziskovú organizáciu. Som presvedčený, že na konci tejto transformácie bude stáť inštitúcia, ktorá bude v dobrých tradíciách Slovenského inštitútu medzinárodných štúdií pokračovať a bude kritickým partnerom Ministerstva zahraničných vecí SR. Očakávame, že svojimi analýzami, štúdiami, seminármi a konferenciami bude prispievať k ďalšej kvalite našej zahraničnej politiky.

Hoci sme na tomto mieste minulý rok hodnotili predovšetkým rok 2001, väčšina z nás už bola myšlienkami skôr v roku 2002. Rok, ktorý nás postavil pred niekoľko zásadných medzníkov a dôležitých otáznikov nielen so zreteľom na vývoj našej zahraničnej politiky ako takej, ale aj na celkové smerovanie našej spoločnosti a krajiny. Aký bol teda uplynulý rok 2002, ako sme sa zhostili výziev, ktoré priniesol a ako sme v nich obstáli?

Rok 2002, a najmä jeho záver, sa ukázal pre Slovenskú republiku ako skutočne prelomový. Išlo o posledný rok funkčného obdobia prvej vlády premiéra Mikuláša Dzurindu, ktorý bol charakterizovaný intenzívnym finišovaním v plnení úloh Programového vyhlásenia vlády najmä v oblasti zahraničnej politiky. Výsledky septembrových parlamentných volieb umožnili zostavenie druhej vlády premiéra Mikuláša Dzurindu a potvrdili tak kontinuitu zahraničnopolitickej orientácie SR. V spojení s legislatívnymi, ekonomickými a technickými opatreniami to Slovensku v minulom roku umožnilo dostať sa na čelo integračných procesov.

Euroatlantické integračné úsilie Slovenskej republiky nakoniec kulminovalo obdržaním pozvánky za člena NATO na novembrovom summite v Prahe a ukončením prístupových rokovaní s Európskou úniou na decembrovom summite EÚ v Kodani. Hneď v úvode svojho vystúpenia preto môžem s uspokojením konštatovať, že základné priority slovenskej zahraničnej politiky v roku 2002 boli úspešne naplnené. Potom, čo sa Slovenská republika koncom roku 2000 stala riadnym členom OECD, sa v roku 2002 výrazne priblížila aj ku konečnému dosiahnutiu ďalších integračných cieľov – plného členstva v Severoatlantickej aliancii a Európskej únii.

Pozrime sa teraz na priority a ťažiskové momenty našej zahraničnej politiky v roku 2002 trochu bližšie.

Čo sa týka európskej integrácie, začnem tentoraz netradične od konca. Naše niekoľkoročné integračné úsilie v podobe harmonizácie práva a rokovaní v jednotlivých kapitolách, do ktorého boli zapojené prakticky všetky rozhodujúce ústredné orgány štátnej správy Slovenskej republiky, nakoniec vyvrcholilo koncom roku 2002 na decembrovom zasadnutí Európskej rady v Kodani. Tam sa nám podarilo, tak ako sme si predsavzali, definitívne ukončiť prístupové rokovania o vstupe do Európskej únie. Uzavretie týchto rokovaní otvorilo cestu k druhej dôležitej fáze integračných aktivít, podpisu prístupovej zmluvy. Členstvo Slovenska v EÚ sa tak opäť prakticky priblížilo a nadobudlo reálnejšie kontúry.

Oblasť rokovaní, ktoré tomuto výsledku predchádzali, pokrývala celé spektrum pôsobnosti štátu. Dosiahnutý výsledok hodnotím ako kompromis tak z hľadiska SR, ako aj z hľadiska členských krajín EÚ. Som presvedčený, a mnohí budete so mnou určite súhlasiť, že výsledný kompromis je vyvážený, spravodlivý a akceptovateľný pre všetky zúčastnené strany. Na jeho základe bude SR mať možnosť spoluvytvárať pravidlá života v EÚ a súčasne bude môcť využívať tieto pravidlá, ako aj mechanizmy a možnosti, ktoré integrovaná Európa bude poskytovať, na efektívnejšie dosahovanie vlastných cieľov a záujmov.

Komplexným odrazom stavu prípravy SR na vstup do EÚ bola októbrová *Pravidelná správa Európskej komisie*. Správa bola pozitívna a potvrdila, že SR plní politické a ekonomické kritériá, má fungujúce a otvorené trhové hospodárstvo a v uplynulom období sa uskutočnil dostatočný pokrok v oblasti makroekonomickej stabilizácie a ekonomickej reformy. Preto si dovoľím tvrdiť, že pokračovanie v súčasných reformách umožní SR čeliť a úspešne zvládať konkurenčné prostredie EÚ, ktoré je, prirodzene, zdrojom mnohých obáv a znepokojení tak v podnikateľských, ako aj v politických kruhoch.

SR dosiahla aj vysokú úroveň harmonizácie práva a uskutočnila veľký pokrok v oblasti zabezpečenia adekvátnych administratívnych a súdnych kapacít. Správa ďalej hovorí, že SR je jednou z dvoch kandidátskych krajín, ktoré plnia svoje záväzky bez omeškania – hodnotenie, s ktorým môžeme byť všetci bez rozdielu spokojní. Správa nám však vytýka, upozorňuje nás a odporúča, aby sme vyvinuli väčšie úsilie v oblastiach vymáhateľnosti práva, boja proti korupcii a zvyšovania administratívnych kapacít – teda v oblastiach, o ktorých všetci vieme, že v nich je čo doháňať. Tieto deficity však

majú vnútropolitický charakter a na ich prekonanie je nutná celospoločenská súčinnosť. Na tomto konkrétnom prípade môžeme opäť všetci vidieť, ako je úspech či neúspech v zahraničnej politike závislý od výsledkov vnútropolitického vývoja.

Rok 2002 bol významný aj tým, že v ňom začala vláda Slovenskej republiky realizovať externú komunikačnú stratégiu s cieľom zvýšiť v členských krajinách informovanosť o Slovensku ako o budúcom členovi únie, ktorý je politicky, ekonomicky a spoločensky pripravený na členstvo. Zámerom bolo aj efektívne reagovať na obavy a pochybnosti súvisiace so vstupom SR do EÚ a pripraviť pôdu tak, aby schvaľovanie nášho členstva v EÚ prebehlo hladko a s vedomím, že naše členstvo bude pre EÚ prínosom.

Po dvoch počiatočných stretnutiach v roku 2001 sa v roku 2002 naplno rozbehla práca Národného konventu o európskej budúcnosti Slovenska, ktorý má za cieľ stimulovať celonárodnú diskusiu a nájsť odpovede na základné otázky budúcnosti Európy, reformami inštitucionálneho a právneho rámca EÚ po rozšírení. Uplynulý rok sme zorganizovali tri riadne zasadnutia a tri tzv. minikonventy na pracovnej úrovni, čo plne demonštruje rastúci význam a intenzitu práce tejto diskusnej platformy. Prostredníctvom svojich zástupcov za vládu a NR SR sa Slovenská republika začala aj aktívne zúčastňovať diskusie o budúcnosti Európskej únie v rámci Konventu o budúcnosti Európy, ktorý pravidelne zasadá v Bruseli od konca februára 2002. Výsledkom práce tohto európskeho Konventu by mal byť nakoniec návrh ústavnej zmluvy Európskej únie. Z tohto hľadiska je pre Slovensko veľmi dôležitá práca oboch Konventov, národného a európskeho, lebo prostredníctvom nich sa môžeme podieľať na formovaní budúcej podoby a charakteru EÚ.

Čo sa týka integrácie do euroatlantických bezpečnostných štruktúr, počas celého roku 2002 Slovenská republika vyvíjala maximálne úsilie, aby na novembrovom summite v Prahe obdržala pozvánku od Severoatlantickej aliancie a začala tak prístupové rokovania do tejto organizácie. Získaním pozvánky sme sa zaradili medzi sedem úspešných kandidátov najväčšieho a najambicióznejšieho rozšírenia v histórii NATO a otvorili sme si tým cestu do transatlantického bezpečnostného priestoru. Súčasne tým Slovenská republika popri členstve v Európskej únii získava ďalšiu platformu na prezentovanie svojich postojov a presadzovanie záujmov v otázkach globálnej politiky.

Na tomto mieste chcem zdôrazniť, že prvá aj druhá vláda premiéra Mikuláša Dzurindu nemala a nemá najmenšie pochybnosti o tom, že z hľadiska efektívnosti a charakteru poskytovaných garancií je NATO najvhodnejšou organizáciou na zabezpečenie stability kontinentu a bezpečnosti našej krajiny. Tento jasný a jednoznačný postoj nakoniec zohral kľúčovú úlohu. Nasmeroval naše praktické kroky tak, aby boli efektívne a rozhodné a súčasne, aby definitívne presvedčili našich zahraničných partnerov o našej dôveryhodnosti, lojalite a budúcom prínose.

V praktickej rovine k tomuto mimoriadne významnému úspechu slovenskej zahraničnej politiky prispelo i dôsledné pokračovanie reformy našej armády. Išlo predovšetkým o reformy v politickej, hospodárskej a legislatívnej oblasti, ako aj v oblasti bezpečnosti a tvorby zdrojov. Jednou z nemenej dôležitých požiadaviek, na

ktorých sa intenzívne pracovalo, bolo i zvýšenie podpory obyvateľstva pre vstup SR do NATO prostredníctvom spolupráce vládneho sektora s mimovládnyimi organizáciami a médiami v oblasti zvyšovania informovanosti.

Významný kvalitatívny posun v uplynulom období nastal i v politickom dialógu medzi SR a NATO. Dôkazom toho bolo pokračovanie a prehĺbenie stykov nielen na najvyššej úrovni, ale najmä rozšírenie spolupráce na nižšej politickej a odbornej úrovni. Popri intenzifikácii bilaterálnej relácie SR s NATO a jeho členskými krajinami sme sa aktívne zapájali i do spoločných aktivít vo formáte V10. Spolupráca v rámci V10 predstavovala pre SR možnosť prezentácie skúseností SR z procesu prípravy na členstvo v NATO a pôsobenia smerom k aliancii pri presadzovaní spoločných záujmov kandidátskych krajín.

V rámci prípravy na členstvo Slovenská republika v septembri odovzdala NATO štvrtý *Ročný národný plán prípravy na členstvo v NATO na rok 2003*, ktorý bol predstaviteľmi NATO zhodnotený ako doteraz najlepší. Podpísaním *Štatútu Stálej delegácie Slovenskej republiky pri NATO*, ktoré som mal tú česť spolu s ministrom obrany SR vykonať, sa vytvorili predpoklady pre plnohodnotné fungovanie zastúpenia pri NATO.

Z oblastí, kde sme dosiahli pozitívne výsledky, by som chcel spomenúť najmä spoluprácu v rámci Euroatlantickej partnerskej rady (EAPC) a Partnerstva za mier (PZM). Dosiahli sme ich predovšetkým vďaka angažovanosti v otázkach bezpečnosti euroatlantického priestoru, ako i schopnosti prispievať k aktivitám NATO a krajín EAPC. Pre Slovenskú republiku predstavovali konkrétne aktivity EAPC/PZM v rámci všetkých existujúcich partnerských mechanizmov vhodné nástroje prípravy na členstvo v NATO. Posilňovanie jednoty euroatlantického spoločenstva prostredníctvom spoločných aktivít a spolupráce bolo tou najlepšou odpoveďou na novodobé bezpečnostné výzvy a riziká.

Z hľadiska dôležitosti Parlamentného zhromaždenia NATO v procese rozširovania NATO by som chcel vyzdvihnúť a oceniť i posilnenie spolupráce na parlamentnej úrovni medzi SR a PZ NATO.

V samotnom závere minulého roku sa nakoniec uskutočnili prístupové rozhovory s NATO, ktoré potvrdili politické, právne, rozpočtové a vojensko-obranné záväzky Slovenskej republiky smerom k NATO. Tieto sme úspešne zavŕšili pred pár dňami podpisom prístupového protokolu, ktorý je teraz predložený parlamentom členských krajín NATO na ratifikáciu.

Vtesnať celý uplynulý rok do dvoch desiatok minút je úloha nielen náročná, ale predovšetkým nevďačná. Nutne sa vyskytnú témy, ktoré z časových a priestorových dôvodov nebudem môcť pokryť tak dôsledne, ako by si zaslúžili a ako by som si aj ja osobne želal, pričom niektoré témy budem musieť dokonca aj vynechať. Ostávajúce minúty môjho vystúpenia preto chcem venovať stručnému prierezu najmä multilaterálnej a bilaterálnej agendy, ich ťažiskovým bodom a momentom. Robím tak s vedomím, že to nebude výpočet úplný či konečný.

Popri integračnom úsilí realizovala Slovenská republika v multilaterálnej oblasti svoje záujmy a ciele aj na ďalších dôležitých fórach. Stálou prioritou v tomto smere je

pôsobenie Slovenskej republiky v rámci Organizácie Spojených národov. Aj minulý rok účinkovanie našej zahraničnej politiky na tomto prestížnom celosvetovom fóre vychádzalo z kľúčových politických dokumentov dohodnutých na Miléniovom summite OSN a na nadväzujúcich konferenciách o financovaní pre rozvoj v Monterrey a o trvalo udržateľnom rozvoji v Johannesburgu.

Ako diplomat s priamou praktickou skúsenosťou s prácou v OSN si dovoľím dnes z pozície ministra zahraničných vecí tvrdiť, že uplynulý rok Slovenská republika vystupovala na pôde OSN a v ďalších medzinárodných organizáciách aktívne a úspešne, a to v súlade s určenými prioritami a cieľmi zahraničnej politiky Slovenskej republiky a v konkrétnych prípadoch vychádzala zo smerníc schválených vládou Slovenskej republiky. Dôležitým prvkom postupu našej diplomacie na multilaterálnych fórach bola už vyššie spomínaná koordinácia s Európskou úniou. Dôraz sme kládli na dve prioritné oblasti pôsobenia – na problematiku medzinárodného mieru a bezpečnosti vrátane otázky boja proti terorizmu a na problematiku medzinárodného práva.

Aj uplynulý rok Slovenská republika patrila k významným prispievateľom do mierových síl OSN, čo je oblasť, kde sme si už vybudovali tradíciu vzbudzujúcu rešpekt. Len pár suchých čísiel na ozrejmienie tejto dôležitej skutočnosti. V závere roku 2002 pôsobilo 614 príslušníkov v siedmich mierových operáciách: na Cypre (kde SR zodpovedá za jeden z troch sektorov), v Etiópii-Eritrei, vo Východnom Timore, v Sýrii na Golanských výšiniach, v Iraku, v Jeruzaleme a v Sierra Leone.

Koniec roku 2002 sa začal v OSN niesť v znamení krízy okolo Iraku. Slovenská republika vyjadrila svoju podporu jednomyseľne schválenej rezolúcii Bezpečnostnej rady č. 1441. Od samého počiatku sme spolu s medzinárodným spoločenstvom zastávali názor, že problém Iraku by bolo najlepšie vyriešiť mierovo, politickými a diplomatickými prostriedkami. Bolo však na Iraku, či mnohé príležitosti, ktoré dostal od OSN a medzinárodného spoločenstva, využije. Ako už všetci vieme, nestalo sa tak a iracký režim dnes musí čeliť vážnym dôsledkom svojho rozhodnutia a konania. V hodnotení situácie sa zhodujeme s mnohými našimi euroatlantickými partnermi, že iracký režim predstavuje vážnu globálnu bezpečnostnú hrozbu, ktorú je, bohužiaľ, nutné riešiť aj za cenu použitia sily.

V roku 2002 sa aj zásluhou slovenskej diplomacie posilnilo zastúpenie Slovenskej republiky v medzinárodných organizáciách. SR získala niektoré významné posty a výkonné funkcie v orgánoch medzinárodných organizácií. Za všetky spomeniem aspoň tieto tri: Vo februári 2002 vymenoval generálny tajomník OSN Brigitu Schmögnerovú za výkonnú tajomníčku Európskej hospodárskej komisie. Pri následnom rozšírení sa stala členkou dvadsaťosemčlenného kabinetu generálneho tajomníka OSN (senior management group). V októbri 2002 slovenského experta Petra Tomku Valné zhromaždenie OSN a Bezpečnostná rada OSN zvolili za sudcu pätnásťčlenného hlavného súdneho orgánu OSN – Medzinárodného súdneho dvora. A v novembri 2002 vymenoval generálny riaditeľ Medzinárodnej organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) Máriu Kadlečíkovú za predstaviteľku FAO pre strednú a východnú Európu.

V rámci Európy zohrávali v slovenskej multilaterálnej diplomacii hlavnú úlohu najmä Rada Európy a Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), ktoré popri NATO a EÚ dotvárajú politický a bezpečnostný rámec usporiadania Európy.

Aj v roku 2002 zohrával ekonomický rozmer diplomacie dôležitú rolu, keďže vrcholili rokovania Slovenskej republiky s Európskou úniou o pristúpení a hospodárske ukazovatele ovplyvňovali výsledky rokovaní. Rok 2002 bol navyše druhým rokom členstva SR v Organizácii pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD). Slovenskej republike sa podarilo úspešne začleniť do práce tejto prestížnej organizácie a v priebehu dvoch rokov dokázať, že je plnohodnotným partnerom najvyspelejších krajín sveta.

V medzinárodnoprávnej oblasti sa MZV SR v rámci svojej pôsobnosti sústredilo na presadzovanie a obhajobu práv a záujmov Slovenskej republiky. Slovenská republika sa aktívne zapájala do procesu zriaďovania stáleho Medzinárodného trestného súdu.

V rámci implementácie rozsudku Medzinárodného súdneho dvora (MSD) v spore o sústavu vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros pokračovali v roku 2002 spoločné rokovania Pracovnej skupiny pre právne otázky, ktorej cieľom bolo v prvej fáze pristúpiť k vypracovaniu textu medzivládnej dohody, ktorá by stanovila základné zásady realizácie rozsudku MSD. Vzhľadom na diametrálne odlišné stanoviská k svojim mandátom a rozdielny výklad ustanovenia rozsudku MSD z 25. 9. 1997 sa nám však nepodarilo dosiahnuť pokrok ohľadne návrhu textu dohody.

V rámci tohto výpočtu mi dovoľte pristaviť sa bližšie pri vyšehradskej spolupráci. V4 ako neinštitucionalizovaná spolupráca Slovenskej republiky, Českej republiky, Poľska a Maďarska, ktorá patrí medzi dôležité stavebné kamene zahraničnej politiky SR, aj v uplynulom období potvrdila opodstatnenosť, dôležitosť a prínos. Ukázala, že prostredníctvom dialógu je schopná riešiť existujúce otvorené otázky a zblížovať stanoviská príbuzných stredoeurópskych krajín, čím sa posilňovala stabilita a bezpečnosť celého regiónu. Nemožno v tejto súvislosti nespomenúť, že rozvoju vzájomnej spolupráce členských krajín V4 pomáha svojou prácou Medzinárodný vyšehradský fond, ktorého sekretariát sídli práve v Bratislave. O budúcnosti V4 v kontexte budúceho členstva účastníckych krajín v EÚ v súčasnosti, ako viete, prebieha diskusia. Vzhľadom na skutočnosť, že spolupráca malých a stredných krajín je pri presadzovaní svojich záujmov realitou, existuje motivácia pokračovať v spolupráci aj po vstupe týchto krajín do EÚ, o čo sa naša zahraničná politika bude usilovať.

Rozvoj bilaterálnych vzťahov Slovenskej republiky bol v roku 2002 podmienený prioritami v oblasti európskej a transatlantickej integrácie. V hodnotenom období boli bilaterálne vzťahy nasmerované hlavne na získanie podpory relevantných štátov pre vstup do Európskej únie a NATO. Popri tom boli bilaterálne aktivity slovenskej diplomacie vedené úsilím o ďalší rozvoj vzťahov so susednými krajinami. V ekonomickej oblasti dominovala snaha o diverzifikáciu a ďalšie prehlbovanie hospodárskych a obchodných stykov.

Vo vzťahoch so susednými krajinami mali v minulom roku osobitné miesto vzťahy s Českou republikou. Pokračoval intenzívny politický dialóg charakterizovaný

kontaktmi a spoluprácou prakticky vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach, od pracovno-expertnej až po vysokú politickú. Podarilo sa nám dosiahnuť istú koordináciu a spoluprácu v prístupovom procese do Európskej únie. Príznačná bola jednoznačná podpora vstupu Slovenskej republiky do NATO.

Zintenzívnila sa aj spolupráca s Poľskou republikou, s ktorou boli koordinované postoje v integračnom procese. Poľsko aktívne podporovalo vstup Slovenskej republiky do NATO. Uskutočnili sa návštevy na najvyššej úrovni, ktoré prispeli aj k zintenzívneniu ekonomickej spolupráce. Posilnila sa cezhraničná spolupráca.

Zahraničná politika Slovenskej republiky vo vzťahu k Maďarskej republike vychádzala z potreby udržať pozitívne vzťahy dosiahnuté na bilaterálnej i multilaterálnej úrovni. V hodnotenom období boli naše vzťahy poznačené otvorením otázky tzv. Benešových dekrétov, ako aj problematikou zákona o Maďaroch žijúcich v susedných krajinách. Slovenská diplomacia pokračovala v snahe nájsť také riešenie tejto otázky, ktoré by zohľadnilo naše zásadné pripomienky k tejto norme. Na naše dvojstranné styky s Maďarskom kladne vplývala podpora prijatia Slovenskej republiky do NATO zo strany Maďarska i výmena skúseností z prípravy na členstvo v Európskej únii.

Čo sa týka takpovediac dvoch pravdepodobne najdôležitejších aktérov súčasnej medzinárodnej politiky, Spojených štátov amerických a Ruskej federácie, v júni 2002 vyvrcholili bilaterálne vzťahy s USA prijatím prezidenta Rudolfa Schustera v Bielom dome. Spolu s januárovým prijatím predsedu NR SR tak prvýkrát v histórii samostatnej Slovenskej republiky boli v priebehu jedného volebného obdobia prijatí všetci najvyšší predstavitelia Slovenskej republiky americkými partnermi. Bezprostredne po skončení pražského summitu NATO pricestoval do Slovenskej republiky minister obrany USA, ktorý potvrdil zaradenie Slovenskej republiky medzi spojencov USA.

V roku 2002 sa slovenská zahraničná politika vyznačovala aj aktivizáciou kontaktov na najvyššej úrovni s Ruskou federáciou. Ich vyvrcholením sa stali dve návštevy prezidenta Slovenskej republiky v RF a návšteva ministra zahraničných vecí SR v Moskve. Tieto kontakty boli dôležitým impulzom pre ďalší rozvoj pragmatických vzťahov s dôrazom na ekonomický rozmer spolupráce. V uvedenom období sme oživilí hospodársku spoluprácu a nastal posun v riešení zadlženosti RF voči SR, keď sa dosiahla dohoda o regulácii splácania dlhu a splatení značnej časti dlhu priamym finančným vyrovnaním.

Najdôležitejšou úlohou zahraničnej politiky SR v konzulárnej oblasti popri praktickej ochrane záujmov našich občanov v zahraničí bolo predovšetkým zosúladenie vízovej praxe SR s vízovou praxou štátov EÚ. Ďalej sa rozširovala kariérna konzulárna sieť. V roku 2002 bol zriadený Generálny konzulát SR v Krakove, rozširovala sa aj sieť konzulárnych úradov SR vedených honorárnymi konzulárnymi úradníkmi.

Priority personálnej politiky MZV SR boli v roku 2002 podmienené zahraničnopolitickými prioritami – vstupom do EÚ a NATO. Pokračoval proces uplatňovania zákona o štátnej a verejnej službe v rezorte, postupného dobudovania personálneho obsadenia zastupiteľských úradov, ktoré boli posilnené o ďalších 9 diplomatov, odborníkov na problematiku európskej integrácie a bezpečnostnú

politiku. Pre informáciu, v roku 2002 mala SR v zahraničí 61 veľvyslanectiev, 8 stálych misií a misií, 7 generálnych konzulátov a 8 slovenských inštitútov pri ZÚ SR, počet primeraný možnostiam a kapacitám našej krajiny.

Rok 2002 ukončil jednu dôležitú etapu v moderných dejinách našej zahraničnej politiky. Etapu, ktorú by som nazval prípravnou. Rokom 2003 Slovenská republika vstupuje do druhej, prechodnej fázy. Podarilo sa nám ukončiť prístupové rokovania v rámci NATO a teraz sa sústreďíme na dosiahnutie čo najrýchlejšieho schválenia členstva Slovenskej republiky v parlamentoch členských štátov NATO. Rovnako nás čaká ratifikačný proces v krajinách EÚ a májové referendum, v ktorom sa naši občania vyjadria k členstvu SR v EÚ.

Táto fáza sa naplní našim faktickým členstvom v NATO a EÚ, ktoré očakávame už v polovici roku 2004, keď sa staneme plnoprávnymi členmi týchto euroatlantických spoločenstiev, čím sa začne tretia etapa, ktorá posunie našu krajinu a jej zahraničnú politiku na kvalitatívne novú a vyššiu úroveň.

Z tohto vývojového hľadiska preto pokladám rok 2002 v oblasti zahraničnej politiky Slovenskej republiky za mimoriadne pozitívny a našu diplomaciu za schopnú aktívne, zodpovedne a úspešne zvládnuť výzvy a úlohy, ktoré uplynulý rok priniesol. Verím, že to tak bude aj v tomto roku.

Vystúpenie ministra obrany Slovenskej republiky Ivana Šimka

S potešením som prijal pozvanie na túto konferenciu. Hodnotiť rok 2002 z pohľadu zahraničnej politiky Slovenska je i pre ministra obrany skutočne vzrušujúce. Na jeho začiatku sme boli akoby na križovatke. Svet, ale i my sami sme očakávali, ktorou z možných ciest sa vyberieme. A rok 2002 skutočne priniesol odpovede. Dnes sa už nachádzame vo víchre strhujúcich udalostí, ktoré vyplynuli z toho, čo sa odohralo práve uplynulý rok, ako štát s jasným smerovaním. Minulý rok bol pre našu vlasť rokom zásadných rozhodnutí. Rozhodnutí, ktoré, podľa môjho názoru, určili pozíciu Slovenskej republiky na dlhé obdobie.

Sú to tri takpovediac osudové rozhodnutia. Prvým z nich boli parlamentné voľby v septembri. Toto rozhodnutie urobili slovenskí voliči. Druhým okruhom boli rozhodnutia o prizvaní do Severoatlantickej aliancie a do Európskej únie. O tom rozhodli naši budúci partneri v týchto zoskupeniach. A napokon to bolo rozhodnutie o našej pozícii v irackej kríze. Toto rozhodla slovenská vláda.

Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky rozhodli o kontinuite demokratickej moci v našej vlasti. Celý demokratický svet očakával, ako dopadnú. Bola to hra o dôveryhodnosť nášho smerovania. Predstavitelia našich partnerských štátov nám často zdôrazňovali, že výsledok volieb je rozhodujúcim faktorom pre budúce postavenie Slovenska v Európe a vo svete. Od začiatku roku 2002 bolo nad slnko jasné, že základom budúceho medzinárodného postavenia našej vlasti nebude naše diplomatické umenie či remeslo, ale naša vnútropolitická realita. Vo volebnom výsledku získala naša zahraničná politika vnútropolitické ukotvenie, pevný bod a dôveryhodnosť. Z večera na ráno sa Slovensko stalo z čakaťela aktérom.

Najdôležitejším výsledkom minuloročných parlamentných volieb bola teda otázka moci. Občania rozhodli, že Slovensko pokračuje v demokratizácii spoločnosti a je odhodlané zaviesť reformy. V regióne zmietanom neustálym striedaním politických elít sme sa zrazu stali faktorom stability. Ukázali sme, že režimová zmena v roku 1998 nebola iba akousi amplitúdou kyvadla historických udalostí na jedno volebné obdobie. Ťažkosti, problémy, ale i chyby, ktoré sa pri demokratizácii pomerov celkom

zákonite objavujú, vedú veľmi často k tomu, že ľudia strácajú zo zreteľa celkové smerovanie a po experimente s demokratmi siahajú zas k experimentu s niekým iným. To často vedie k nestabilite a diskontinuite. Naše voľby preukázali vyspelosť našej spoločnosti. Slovenská cesta ide cez rok 1998 tak, ako i cez letopočet s číslicou 2002. Je pritom dobre spomenúť si na ťaživú atmosféru tých mesiacov a rokov predtým. Koľkokrát to vyzeralo tak, že nebude možné dostatočne občanom vysvetliť, preukázať, že napriek všetkým ťažkostiam a azda i omylom sme naozaj na dobrej ceste. Napriek tomu, minulý september jasne ukázal, že ľudia v našej krajine to pochopili. Toto rozhodnutie je základňou pre jasnú vnútornú i zahraničnú politiku štátu.

Na základe výsledku volieb vznikla vo veľmi krátkom čase programovo homogénna demokratická vláda. Pre zahraničnú pozíciu Slovenska je to základ našej autority, dôveryhodnosti a jasnej politickej línie. Voľby však rozhodli nielen o otázke kontinuity demokratickej moci. Občania svojím hlasovaním minulý rok rozhodovali aj o programovej zahraničnopolitickej orientácii. Treba zdôrazniť, že to je skôr neobvyklé. Spravidla pri rozhodovaní voliči venujú podstatne väčšiu pozornosť otázkam vnútornej politiky: sociálnej, ekonomickej, prípadne bezpečnostnej. Zahraničnopolitické otázky sa stanú rozhodujúcou volebnou agendou skôr výnimočne. Aj to väčšinou len v obdobiach národného ohrozenia. V roku 2002 sa však agenda vstupu do Severoatlantickej aliancie a do Európskej únie stala rozhodujúcou volebnou témou. Politické strany súťažili o to, ktorá je dôveryhodnejšia a spôsobilejšia, aby dovedla Slovensko do oboch inštitúcií. Voľby takto dali parlamentným politickým stranám jasný a veľmi široký mandát urobiť všetko pre to, aby našu vlasť do týchto inštitúcií voviedli. To neboli iba nenápadné pasáže vo volebných programoch kandidujúcich politických strán, ktoré azda potom volili voliči pre iné ich prednosti a toto si pritom buď nevšimli, alebo tomu nevenovali náležitú pozornosť. Dnes to tak trochu parafrázujúc chcú akosi podsúvať organizátori najrôznejších prekážok pre vstup do NATO, ktorí vo voľbách s touto agendou neuspeli. Nie je to však tak dávno, aby sme si to už nepamätali: septembrové voľby minulý rok mali otázku integrácie ako jednu z hlavných otázok, ak nie vôbec najhlavnejšiu. Žiadna z parlamentných strán sa nevyhla jasnej odpovedi a definícii svojho postoja k tejto otázke. O tomto voliči naozaj v uplynulom roku rozhodli veľmi jasne.

Jeseň minulého roku nám priniesla i druhý okruh zásadných rozhodnutí. Bol to pražský summit, ktorého výsledkom bolo pozvanie k rozhovorom o prístupení do NATO a kodanský summit, ktorý predstavoval obdobné rozhodnutie vo vzťahu k Európskej únii. Formálne to boli ešte len isté stupne celkového prístupového procesu, fakticky to však boli dramaticky vážne politické rozhodnutia. Po dlhých úvahách o tom, či a ak vôbec, tak koľkí a kto, sa členské štáty naozaj rozhodli pre rozšírenie oboch integračných zoskupení a do oboch sa rozhodli aj pre Slovensko.

Je dobré si pripomenúť, že takto pred rokom to vôbec ešte nebolo jasné. Nielen preto, že sa čakalo, ako dopadnú naše voľby. Jasné nebolo ani len to, či to členské štáty aliancie a únie vôbec chcú a ak áno, tak v akom formáte. Toto všetko sa odohrávalo v roku 2002. Oba summity na jeseň preto znamenali ozajstné rozhodnutie.

Vážne a bez pátosu historické. Skončili sa špekulácie a stanovili sa jasné pravidlá pre ďalší postup.

Zdôrazňovať a hodnotiť význam týchto rozhodnutí pre Slovensko asi nie je potrebné. Dostávame sa tak do hlavného prúdu udalostí našej civilizačnej oblasti nielen ako jej náhodný geografický prvok, ale tentoraz asi prvýkrát v dejinách aj ako aktívny aktér. To nie je maličkosť. Život národov nie je ani dnes idylický. Každý bojuje o svoje miesto pod slnkom, o vplyv a priestor pre svoje záujmy a život. A tu platí nemilosrdný zákon: kto ustrnie, toho záujmy iných prevalcujú. Preto byť aktívnym subjektom je životným záujmom Slovenska.

Ako minister obrany nemôžem v tejto súvislosti opomenúť predovšetkým rozhodnutie o pozvaní do Severoatlantickej aliancie. Toto pozvanie má pre našu vlasť zásadný význam preto, lebo NATO je jedinou skutočne fungujúcou organizáciou kolektívnej bezpečnosti vo svete. Nejestvuje nič iné, čo by nám mohlo zabezpečiť ani len približný štandard našej národnej bezpečnosti v porovnaní s naším členstvom v aliancii. Ale je tu i druhý aspekt. Bezpečnostné prostredie dnešného sveta sa dramaticky mení. Medzinárodný terorizmus a tzv. asymetrické hrozby vytvárajú potrebu užšej spolupráce demokratických krajín pri ochrane svojich občanov. To však vyžaduje zásadné reformy v oblasti myslenia, organizácie brannej moci, ale i medzinárodného práva. Slovensko v NATO bude priamym účastníkom týchto premien. Bude mať možnosť prispievať tak, aby strážilo svoje životné záujmy. K tomuto procesu niet inej alternatívy, ktorá by nebola pre našu vlasť katastrofálna.

Rozhodnutia o prizvaní Slovenskej republiky do oboch integračných zoskupení sú jasným vyvrcholením vnútropolitických premien predovšetkým po roku 1998 a jasnej zahraničnopolitickej línie. I keď sú to rozhodnutia členských štátov, prijaté boli predovšetkým preto, lebo Slovensko pre to naplnilo podmienky. Zasa mi dovoľte sústrediť sa najmä na oblasť národnej bezpečnosti: v minulom roku sa naplno rozbehla reforma našich ozbrojených síl. Bolestivá, nákladná, ale efektívna a vzbudzujúca rešpekt i u našich budúcich spojencov. Naši vojaci zasahujú často ďaleko od našich hraníc. Vzhľadom na počet obyvateľov patríme v súčasnosti k najaktívnejším štátom. V misiách máme vyše 800 vojakov. Sú spoľahliví, statoční a stále lepšie vycvičení a vybavení. Naši budúci spojenci a partneri sa v praxi presvedčajú, že na Slovensko a jeho armádu sa dá spoľahnúť. Aj toto je významný faktor našej zahraničnej politiky v uplynulom roku. Schopnosť zabezpečovať svoju zahraničnú politiku i pôsobením našej brannej moci je základom toho, že naša pozícia nie je iba darom či blahovôľou iných mocností, ale je výsledkom našej vlastnej činnosti a našej vlastnej sily.

Pred bránu aliancie takto neprichádzame len ako prosebníci, ale ako krajina, ktorá má čo ponúknuť. Toto je základ pre budúce rovnoprávne vzťahy. Aj o tom je rozhodnutie pražského summitu z novembra 2002 a naša zahraničná a obranná politika minulého roku.

A naostatok je tu tretia križovatka minuloročnej zahraničnej politiky. Kým tá prvá sa týkala iba nás, tá druhá všetkých kandidátskych štátov, táto bola najširšia. Zároveň aj najmenej očakávaná. Ale asi naddlhô zásadná. Je vlastne o vzťahu Ameriky a Európy.

O vzťahu NATO a EÚ. Ale aj o vzťahoch vnútri Európy. O tom, čo prináša postupná premena či deštrukcia usporiadania sveta po druhej svetovej vojne. O novej architektúre po páde železnej opony, zjednotení Nemecka, postupnej demokratizácii bývalého sovietskeho bloku – toto všetko vytvára nové siločiarly na mape Európy a sveta. Znovu musím spomenúť i nové hrozby. Toto všetko sa istým spôsobom stretáva v irackej kríze už koncom roku 2002 a núti prakticky všetky štáty euroamerickej civilizácie definovať svoje pozície a vytvárať tak nové prostredie medzinárodných vzťahov vnútri tejto civilizácie. V zdanlivo prostej otázke, ako docieľiť, aby iracký diktátor splnil požiadavky Bezpečnostnej rady za posledných dvanásť rokov, sa v novembri a decembri roku 2002 zrazu skoncentrovali konflikty, ktoré vlastne so samotným Irakom nemajú nič spoločné.

Slovenská vláda v tejto nesmierne zložitej situácii nezaváhala. Nastupovala v čase, keď sa tento konflikt už začínal rysovať. Preto už vo svojom Programovom vyhlásení veľmi jasne vymedzila svoj postoj ku vzťahu Európy a Ameriky: podporujeme budovanie európskeho bezpečnostného piliera, ale chápeme ho ako prevzatie väčšieho dielu zodpovednosti za bezpečnosť nášho regiónu. Rozhodne však v rámci transatlantického bezpečnostného systému. S touto základnou tézou sme boli veľmi rýchlo konfrontovaní s potrebou zaujať stanovisko v eskalácii krízy v Iraku. A tu je nutné celkom otvorene a poctivo si povedať, nedalo sa zostať bokom. I nečinnosť by znamenala veľmi jasné stanovisko. Som presvedčený, že by to však bolo stanovisko, ktoré by nezodpovedalo programovému smerovaniu vládnej politiky, ale predovšetkým by nezodpovedalo našim dlhodobým národným záujmom. Okrem toho by to bola politika appeasementu voči ohrozeniu svetovej bezpečnosti, politika, ktorá v tridsiatych rokoch minulého storočia dovedla svet do katastrofy.

Mnohí nám potom vyčítali, že po eskalácii irackej krízy sme zaujali proamerické stanovisko. Je to však dôsledok vyššie uvedenej tézy nášho vládneho programu. Téma, ktorá je vyjadrením predovšetkým nášho národného záujmu. Nie náhodou zaujali rovnakú pozíciu aj skoro všetky transformujúce sa krajiny.

Aj v Európskej únii jestvujú a budú jestvovať národné záujmy jej členov. Nie všetky budú spoločné. Čas od času na seba narážajú. Je prirodzené, že každý sa usiluje presadiť svoje potreby. Slovensko je malý štát, ale má takisto svoje vlastné legitímne záujmy. Transatlantický rozmer v zásadných politických a bezpečnostných otázkach poskytuje i pre malé európske štáty väčší operačný priestor na uplatňovanie vlastných národných potrieb. Poskytuje širšiu autonómiu na samostatné zahraničnopolitické rozhodnutia. Vytvára tak pevnejšiu základňu pre zachovanie ich identity v najširšom zmysle tohto pojmu. Preto vyvážený postoj Slovenska k európskej integrácii a politicko-bezpečnostnému spojenectvu s USA je, podľa mňa, dlhodobým strategickým záujmom našej zahraničnej politiky. Ak odložíme základnú prvoplánovú otázku bezpečnosti, tak aj v širšom a dlhodobejšom rozmere bolo rozhodovanie slovenskej vlády a slovenského parlamentu v irackej kríze na prelome rokov 2002 a 2003 vyjadrením tohto národného záujmu Slovenskej republiky.

Ak mám teda zhrnúť a zhodnotiť zahraničnú politiku Slovenskej republiky v minulom roku, tak môžem azda trochu neskromne konštatovať, že sme sa vďaka

trom zásadným udalostiam, či ak chcete rozhodnutiam, stali aktívnejším subjektom medzinárodného života, než sme boli pred rokom. Je to dobre, pretože v období veľkých premien, do ktorého zrejme vstupujeme, je lepšie byť subjektom ako objektom týchto zmien. Je dobré si byť vedomí, že každý náš krok, každé naše rozhodnutie môže nadhlo určiť našu budúcu pozíciu vo svetovom dianí. Ale rovnako je dobré si uvedomiť, že zahraničná politika nie je autonómnou sférou činnosti nášho štátu oddelenou od vnútro politickej reality. Najväčšiu autoritu a silu nášmu zahranično-politickému postaveniu dali minulý rok naše parlamentné voľby – teda vnútro politické rozhodnutie občanov Slovenska. Bez pevnej vnútro politickej základne býva zahraničná politika váhavá. A to je v časoch veľkých premien to najhoršie, čo môže byť. Váhavý postoj v kritickej chvíli môže spôsobiť veľké škody. V našich vnútro politických diskusiách by sme si tejto zákonitosti mali byť vedomí. Je to o zodpovednosti a o vnútornej sile našej vlasti v období, ktoré nie je ani stabilné, ani ľahké.

Vystúpenie predsedu Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky Jána Figeľa

Na úvod by som rád poďakoval organizátorom, Slovenskému inštitútu medzinárodných štúdií a Nadácii Konrada Adenauera, za zorganizovanie v poradí už štvrtého ročníka tohto veľmi vzácného podujatia, na ktorom majú možnosť diskutovať o slovenskej zahraničnej politike nielen jej hlavní aktéri zo strany ústavných inštitúcií, ale aj zástupcovia akademických a vedeckých kruhov.

Rok 2002 bol pre Slovenskú republiku zo zahraničnopolitického hľadiska mimoriadne významný a zároveň veľmi úspešný. Ukončenie prístupových rokovaní s Európskou úniou na summite v Kodani a získanie pozvania na rokovanie o vstupe do Severoatlantickej aliancie na summite v Prahe sú nesporne historické momenty v novodobej histórii Slovenska. Sú vyvrcholením ponovembrového snaženia plnohodnotne integrovať našu krajinu do euroatlantického politického, ekonomického, bezpečnostného a v neposlednom rade hodnotového priestoru.

Tieto úspechy bolo možné dosiahnuť len vďaka vytrvalému, dlhodobému, zjednotenému a koncentrovanému úsiliu najvyšších ústavných inštitúcií, predovšetkým prezidenta, parlamentu a vlády, relevantných politických strán, koalíčných i opozičných, ekonomickej sféry, rôznych stavovských a záujmových združení, mimovládneho sektora, ako aj ostatných zložiek spoločnosti. V tejto súvislosti treba poukázať na nezastupiteľnú a dôležitú úlohu nášho najvyššieho zákonodarného orgánu v procese euroatlantickej integrácie Slovenska, či už pri schvaľovaní veľkého množstva legislatívnych noriem súvisiacich s prijímaním *acquis*, alebo v zapojení do intenzívneho politického dialógu a diplomatickej ofenzívy predchádzajúcim kľúčové rozhodnutia v Kodani a v Prahe.

Európska únia

Jedným z hlavných cieľov zahraničnej politiky Slovenskej republiky v roku 2002 bolo ukončenie prístupových rokovaní o vstupe do EÚ do konca roka, aby naša krajina mohla byť prijatá do EÚ spoločne so svojimi susedmi z vyšehradského zoskupenia. Počas španielskeho predsedníctva v prvom polroku 2002 sa podarilo predbežne uzatvoriť 4 negociačné kapitoly (Dane, Doprava, Spravodlivosť a vnútorné záležitosti, Inštitúcie), ako aj časť kapitoly Poľnohospodárstvo týkajúcej sa veterinárnej a fytosanitárnej legislatívy. Z hľadiska SR bola dôležitá predovšetkým kapitola Dane, v ktorej SR požadovala viaceré prechodné obdobia a výnimky v oblasti DPH a spotrebných daní. Tu možno spomenúť ako príklad úspešné presadenie prechodného obdobia na zdaňovanie cigariet v pôvodnej dĺžke do konca roku 2008.

Počas dánskeho predsedníctva v druhom polroku 2002 bola najprv koncom júla uzavretá kapitola Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov nevyhnutná pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ. Na októbrovej Prístupovej konferencii sa po veľmi zložitých rokovaníach podarilo uzavrieť kapitolu Hospodárska súťaž, pričom SR dohodla prechodné obdobia na poskytovanie štátnej pomoci pre Volkswagen Bratislava a US Steel Košice. Mimoriadne náročné boli finálne rokovania v kapitolách s finančným dopadom, t. j. v horizontálnej časti kapitoly Poľnohospodárstvo a v kapitole Rozpočet. Zásadný posun v týchto kapitolách bol dosiahnutý na summite Európskej rady 24. – 25. 10. 2002 v Bruseli, ktorý definoval pozície EÚ v citlivých otázkach týkajúcich sa poskytovania priamych platieb, výšky a modalít ich uplatňovania, ako aj celkový tzv. finančný balíček. Konečná podoba podmienok na vstup nových krajín bola prijatá po intenzívnych rokovaníach na summite Európskej rady v Kodani 12. – 13. 12. 2003. Celkovo možno hodnotiť, že SR v závere rokovaní dohodla s EÚ realizáciu svojich hlavných zámerov – pozitívnu rozpočtovú situáciu v roku 2004, rovnováhu práv a záväzkov, ako aj akceptovateľnú výšku priamych platieb a kvót.

V rámci politického dialógu s európskymi inštitúciami je na prvom mieste potrebné spomenúť intenzívnu komunikáciu slovenského parlamentu s Európskym parlamentom. V júli 2002 sa uskutočnila oficiálna návšteva predsedu Európskeho parlamentu P. Coxa v SR. Počas minulého roku pokračovali pravidelné stretnutia predsedov parlamentov kandidátskych krajín s predsedom Európskeho parlamentu (v máji v Rige a v novembri v Bruseli). Dialóg medzi parlamentmi členských a kandidátskych krajín prebiehal aj na úrovni predsedov zahraničných výborov a výborov pre európske záležitosti, ktorých stretnutia sa uskutočnili počas španielskeho (v marci v Madride) i dánskeho predsedníctva (v novembri v Kodani).

V minulom roku sa konali dve stretnutia Spoločného parlamentného výboru EÚ-SR (13. zasadnutie v júni v Bratislave a 14. zasadnutie v decembri v Bruseli), ktoré sa prednostne venovali prístupovým rokovaniam a príprave SR na vstup do EÚ. V novembri 2002 sa uskutočnilo zasadanie pléna Európskeho parlamentu

k rozširovaniu v Štrasburgu, na ktorom sa prvýkrát zúčastnili poslanci národných parlamentov kandidátskych krajín vrátane 13 slovenských poslancov. Intenzívna komunikácia s Európskym parlamentom sa odrazila okrem iného aj v prevažujúcom pozitívnom hodnotení reformného procesu a prípravy SR v rezolúciách schválených Európskym parlamentom.

Konvent o budúcnosti Európy

Na základe Deklarácie prijatej na summite v Laekene v roku 2001 bol vytvorený Konvent o budúcnosti Európy, ktorý začal svoju činnosť vo februári 2002 v Bruseli. Pozitívna skutočnosť je, že do činnosti Konventu sú od začiatku plnohodnotne zapojené kandidátske krajiny. SR je zastúpená dvomi zástupcami parlamentu a jedným zástupcom exekutívy, ktorí aktívne pôsobili nielen v pléne, ale aj vo viacerých pracovných skupinách, ktoré formulovali konkrétne návrhy reforiem únie pre plénum Konventu. Výsledkom práce Konventu by mal byť návrh ústavnej zmluvy, ktorý by mal slúžiť ako podklad pre nastávajúcu Medzivládnu konferenciu.

Slovensko reflektovalo na diskusiu o budúcnosti Európy aj prostredníctvom Národného konventu o európskej budúcnosti Slovenska, ktorý začal svoju činnosť v máji 2001, to znamená pred vytvorením Konventu v Bruseli. V Národnom konvente majú svoje zastúpenie politické strany, akademická obec, cirkvi, záujmové združenia, odbory, obecné a regionálne zastúpenia, ako aj mimovládne organizácie. V minulom roku sa konali tri zasadnutia Národného konventu, pričom na 5. zasadnutí v decembri bolo prijaté vyhlásenie, v ktorom bolo obsiahnutá predbežná pozícia SR k otázke zjednodušenia právnej základne a inštitucionálneho rámca únie.

NATO

Úspešnému vyvrcholeniu našich snáh o integráciu do Severoatlantickej aliancie predchádzali intenzívne zahraničnopolitické aktivity, ktoré sa zamerali najmä na politický dialóg s alianciou, praktickú prípravu SR na členstvo v NATO prostredníctvom Akčného programu pre členstvo (MAP) a na aktívnu účasť v rámci Euroatlantickej partnerskej rady (EAPC) a Partnerstva za mier (PZM). Pre samotný proces rozširovania aliancie zohralo významnú úlohu Parlamentné zhromaždenie NATO, v ktorom aktívne pôsobili poslanci Národnej rady SR prostredníctvom stálej delegácie. V minulom roku sa činnosť PZ NATO zamerala najmä na adaptáciu aliancie na nové bezpečnostné výzvy po 11. septembri 2001, ako aj na dokumenty pre pražský summit vrátane rozširovania NATO. Týmto závažným otázkam boli venované aj dve minuloročné zasadnutia PZ NATO (jarné zasadnutie v Sofii a novembrové výročné

zasadnutie v Istanbule). V roku 2002 sa uskutočnila návšteva podpredsedu PZ NATO Markusa Meckela v SR (v marci 2002), ako aj návšteva členov Podvýboru pre budúcnosť bezpečnostných a obranných spôsobilostí Výboru pre obranu a bezpečnosť PZ NATO. Národná rada SR sa podieľala na organizácii Rose-Rothovho seminára v Bratislave (25. – 27. 4. 2002) za účasti námestníka generálneho tajomníka NATO pre politické záležitosti D. Speckarda. Na tomto mieste treba vyzdvihnúť aktivity poslancov NR SR v rámci Skupiny za rýchlu integráciu SR do NATO, ktorá zohrala pozitívnu úlohu v procese získavania podpory pre členstvo SR v aliancii v členských krajinách. Dôležitá bola aj návšteva skupiny novozvolených poslancov Národnej rady SR v centrále NATO v Bruseli a SHAPE v Monse (16. – 18. 10. 2002).

Ďalšie parlamentné aktivity

Dôležité je posilňovanie parlamentnej dimenzie spolupráce s ďalšími významnými medzinárodnými organizáciami, v ktorých sú zastúpení poslanci Národnej rady SR, pôsobenia slovenských poslancov aj v ďalších stálych delegáciách pri medzinárodných organizáciách: pri Parlamentnom zhromaždení Rady Európy, Parlamentnom zhromaždení Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, Západoeurópskej únie, Stredoeurópskej iniciatíve.

Tu by som rád osobitne spomenul činnosť slovenských poslancov v Parlamentnom zhromaždení Rady Európy. Na jeho pôde sa diskutovalo aj o citlivej otázke zákona o Maďaroch žijúcich v susedných krajinách, pričom Výbor pre právne záležitosti a ľudské práva PZ RE prijal správu E. Jurgensa k tomuto zákonu s textom rezolúcie, ktorý korešponduje so stanoviskom SR v tejto záležitosti. V súvislosti s týmto kontroverzným zákonom možno pripomenúť aj viaceré rokovania zahraničného výboru venované tejto téme (november a december 2001, marec 2002), ako aj vyhlásenie Národnej rady SR zo dňa 7. 2. 2002, ktorým parlament podporil pozíciu slovenskej diplomacie. To je možné vyzdvihnúť ako príklad účinnej spolupráce exekutívy a parlamentu pri presadzovaní zahraničnopolitických záujmov SR.

Zahraničný výbor, ako aj ostatné výbory Národnej rady rozvíjali dialóg aj na bilaterálnej úrovni. Užšia komunikácia bola najmä s partnermi z krajín Vyšehradskej skupiny. Uskutočnili sa bilaterálne návštevy Zahraničného výboru NR SR v Budapešti (25. 2. 2002) a v Prahe (16. 4. 2002), ako aj stretnutie predsedov zahraničných výborov, výborov pre európsku integráciu a výborov pre obranu a bezpečnosť parlamentov krajín V4 v Budapešti (31. 1. – 1. 2. 2002).

Na záver by som rád vyzdvihol prácu parlamentných skupín priateľstva s rôznymi krajinami sveta, ktoré môžu aktívne podporovať rozvoj bilaterálnych vzťahov aj v obdobiach, keď sa z rôznych dôvodov nedarí rozvíjať komunikáciu na najvyššej politickej úrovni. Ako pozitívny príklad možno spomenúť návštevu slovensko-izraelskej

skupiny priateľstva v Izraeli (6. – 10. 5. 2002), ktorá mala veľmi pozitívny ohlas medzi izraelskými partnermi.

Záver

Zahraničnopolitické výsledky v roku 2002 vytvorili predpoklady na získanie plnohodnotného členstva SR v EÚ a NATO. Aby sa toto členstvo aj skutočne realizovalo, treba urobiť maximum nielen pre úspešnú ratifikáciu nášho členstva, ale aj pre pokračovanie reforiem a všestrannej prípravy na plnohodnotné pôsobenie SR v rámci týchto zoskupení.

Vystúpenie predsedníčky Výboru pre európsku integráciu Národnej rady Slovenskej republiky Moniky Beňovej

Je pre mňa čou vystúpiť pred takýmto fórom, no musím na úvod povedať, že mnohé z toho, čo som mala pripravené, povedal už pán Figeľ, keďže hodnotenie zahraničnej politiky Slovenska z pozície hlavného vyjednávača a z pozície predsedníčky výboru pre európsku integráciu sú veľmi blízke témy. Dovoľte mi predsa len pár poznámok k zahraničnej politike a k jej výsledkom v minulom roku.

Rok 2002 bol naozaj veľmi významným rokom, najmä čo sa týka integrácie do Európskej únie a vstupu Slovenskej republiky do Severoatlantickej aliancie. Treba objektívne povedať, napriek tomu, že nie som len predsedníčkou výboru, ale aj predstaviteľkou opozičnej strany, že v uplynulom roku sa podarilo naplniť ciele, ktoré si vláda pre svoju zahraničnú politiku postavila. Zvlášť by som chcela v tomto kontexte oceniť prácu pána Figeľa ako hlavného vyjednávača, ktorý dosiahol pre SR maximum v rámci možných mantinelov, ktoré sme ako kandidátska krajina mali.

Zahraničná politika SR je zároveň oblasťou, ktorá práve v tých dvoch nosných témach, ako je integrácia do Európskej únie a vstup do Severoatlantickej aliancie spája koalíčné strany s opozičnými. Tu sú názory koalície a vo veľkej väčšine aj opozície zajedno, keďže so vstupom do Severoatlantickej aliancie nesúhlasí len jedna opozičná strana, ktorá je zastúpená v parlamente. Samozrejme, že situácia, ktorá vznikla okolo krízy v Iraku spôsobí istú turbulenciu názorov v oblasti zahraničnej politiky SR a trochu ovplyvní jednotnosť koalície a opozície. Treba však povedať, že to istým spôsobom zasiahlo nielen medzi koalíciu a opozíciu, ale aj do vnútra jednotlivých koalíčných strán.

Myslím si, že vojna v Iraku ovplyvnila aj turbulenciu vzťahov medzi jednotlivými členskými štátmi únie a aj euroatlantických vzťahov vôbec. Ťažko zodpovedať otázku, ako sa to bude všetko vyvíjať ďalej, ale bola by som veľmi rada, keby členstvo SR v Európskej únii a v Severoatlantickej aliancii umožnilo Slovenskej republike aktívne

sa podieľať na tom, aby sa tieto napätia odstránili a aby vzťahy opäť nadobudli priateľský charakter.

Som veľmi rada, že môžem byť členkou Delegácie pozorovateľov pri Európskom parlamente, pretože pri stretnutiach s poslancami Európskeho parlamentu získavame množstvo informácií a môžeme si vyjasňovať niektoré pozície. Verím, že aj naša delegácia pozorovateľov bude úspešná, keďže od mája by sme sa mali aktívne zúčastňovať na zasadnutiach Európskeho parlamentu a tak, ako to bolo v Štrasburgu koncom minulého roku, aj tento rok využijeme na to, aby sme prezentovali slovenské stanoviská. Pokiaľ ide o Konvent, ktorý spomínal pán Figeľ, bola by som veľmi rada, keby nielen náš Národný konvent, ale aj parlament SR začal pripravovať a potom prijal spoločnú pozíciu SR, ktorú budú presadzovať zástupcovia SR v Konvente.

Myslím si, že vo vzťahu k zahraničnej politike sa pre SR menia dve zásadné veci. Integrácia už nebude pre zahraničnú politiku dominantná, ale by sa mala viac preniesť na úroveň vnútornej politiky, do jednotlivých rezortov, pretože, ako to vyplynulo aj zo záverov stretnutia s generálnym sekretárom Európskej komisie, je toho veľa, čo treba riešiť už u nás na Slovensku. Správy, ktoré na Slovensko prichádzajú či už z Európskej komisie alebo z iných európskych inštitúcií, to nie je len taká kritika pre kritiku. Sú to informácie, ktoré nás majú upozorniť na slabé miesta, ktoré treba riešiť, aby sme sa dokázali dobre pripraviť na vstup do EÚ. Samotný vstup nemá byť totiž pre nás cieľom. Vstup do EÚ má vytvoriť pre našu krajinu a ostatné kandidátske krajiny len priestor a podmienky na zlepšovanie vlastnej ekonomickej a sociálnej situácie.

Vrátim sa ešte k pochvale tímu hlavného vyjednávača – ak budeme chcieť naozaj využiť to, čo pán Figeľ a jeho tím vyjednali, potom budeme musieť tu u nás doma ešte veľa urobiť. Či sa to podarí, to nie je už len otázka pre náš výbor a nie je to len otázka pre poslancov Národnej rady SR, ale je to, samozrejme, aj otázka pre exekutívu. Druhou zmenou bude, že keď sa Slovenská republika stane členským štátom únie a členským štátom aliancie, stane sa zároveň oficiálnym partnerom týchto organizácií a z takéhoto partnerstva vyplývajú, samozrejme, aj záväzky. Verím, že sa nám podarí záväzky vyplývajúce z členstva v únii a aliancii zodpovedne plniť. Ale to si bude vyžadovať spoluprácu všetkých zainteresovaných, pretože, ako som to niekoľkokrát zdôraznila, do únie a aliancie nevstupuje zvlášť koalícia a zvlášť opozícia, vstupuje tam celá krajina, všetci občania našej krajiny.

Pokiaľ ide o aktivity nášho výboru, musím povedať, že sa snažíme byť aktívni tak na medzinárodných fórach, ako aj v rámci susedských vzťahov. Uskutočnili sa stretnutia zahraničných, integračných a branno-bezpečnostných výborov parlamentov krajín vyšehradskej skupiny. V tejto súvislosti by som sa chcela na chvíľu zastaviť pri vyšehradskej skupine vzhľadom na vynárajúce sa otázky, ako bude vyzeráť vyšehradská spolupráca po vstupe do únie, teda či Vyšehradská štvorka vytvorí silné zoskupenie, ktoré bude mať významnejší charakter, ako keď budú jednotlivé štáty pôsobiť individuálne. Veľmi otvorene hovorím, že v tomto kontexte som skôr skeptická. Nie

preto, že si myslím, že nejaký individualizmus je lepší, ale skôr preto, že mám dojem, že táto spolupráca je viac-menej formálna.

Jednou z úloh nášho výboru je zúčastňovať sa na stretnutiach v rámci COSAC (Conference of Community and European Affairs Committees of the Parliaments of the European Union). Je potrebné pripomenúť, že tu sa v najbližšom čase chystajú tiež významné zmeny. Verím, že sa nám podarí aspoň z tej pozície, ktorú máme, prezentovať stanoviská SR. K strednodobým úlohám nášho výboru patrí príprava transformácie na výbor pre európske záležitosti. Je to logické, keďže sa SR stane členským štátom únie. V tejto súvislosti je veľmi dôležité, aby výbor pre európske záležitosti bol aktívny bez ohľadu na to, kto budú jeho členovia a kto mu bude predsedáť a aby účinne pôsobil vo vzťahu k exekutive. Vytvorili sme prípravnú komisiu, ktorej členmi nie sú len členovia nášho výboru, ale práve naopak, snažili sme sa do tejto komisie prizvať aj odborníkov, ktorí by nám mohli pomôcť pri tejto zmene.

Na záver mojich poznámok, ktoré som chcela z pozície predsedníčky Výboru pre európsku integráciu NR SR povedať, by som chcela zdôrazniť, že všetci máme rovnaký cieľ, ale možno každý má iný názor na prostriedky, ktoré treba využiť, aby sme tento cieľ dosiahli. To z nás však nesmie robiť nepriateľov.

Vystúpenie predsedu Výboru pre ľudské práva, menšiny a postavenie žien Národnej rady Slovenskej republiky László A. Nagya

Prečo je potrebné hovoriť o otázkach dodržiavania ľudských práv na Slovensku a o ich inštitucionálnom zabezpečení na výročnej konferencii slovenskej zahraničnej politiky? Sú ľudské práva aspektom zahraničnej politiky? Veď dodržiavanie ľudských práv je takpovediac vnútropolitickou otázkou. Je to otázka existencie alebo neexistencie vnútroštátneho právneho a inštitucionálneho rámca a každodennej praxe. Je to otázka toho, či orgány verejnej moci vo svojej rozsiahlej činnosti rešpektujú ľudské práva alebo nie. Je to otázka toho, či občania vo svojom konaní, vo vytváraní každodenných vzájomných vzťahov sledujú a rešpektujú rámec, ktorý je dnes považovaný za štandard v Európe a vo svete.

Otázka je namieste i odpovede sú správne. Sú správne, ale nie sú vyčerpávajúce. Dodržiavanie ľudských práv v jednotlivých krajinách sveta od prijatia *Deklarácie OSN o základných ľudských právach*, dodržiavanie ľudských práv v krajinách Európy od prijatia *Helsinskej deklarácie* a dodržiavanie ľudských práv v kandidátskych krajinách do Európskej únie od prijatia kodanských kritérií prestalo byť vnútornou záležitosťou tej-ktorej krajiny. Dodržiavanie ľudských práv nielenže predstavuje organickú súčasť charakteru vnútornej politiky štátu, ale tieto otázky sa stali základným atribútom posudzovania krajiny v medzinárodnom kontexte. Dodržiavanie ľudských práv na Slovensku je síce vnútropolitickou záležitosťou, má však pre Slovensko významný zahraničnopolitický dopad. V tomto ohľade je teda správne a samozrejmé, že dnes na tomto fóre hovoríme aj o niektorých ľudskoprávných aktivitách slovenskej politiky a osobitne slovenského parlamentu.

Nesplnenie kodanských kritérií v prístupovom procese do EÚ pred rokom 1998 posunulo Slovensko do kategórie druhotriednych kandidátskych krajín. Kodanské

kritériá sú politickými kritériami vstupu do EÚ s výrazným aspektom aj v oblasti ľudských a menšinových práv. Slovensko bolo na luxemburskom summite hodnotené ako krajina s výrazným demokratickým deficitom a nebolo prizvané na negociačné rokovania s EÚ.

Odpoveďou na túto opodstatnenú kritiku boli programové vyhlásenia novej vlády M. Dzurindu po parlamentných voľbách v rokoch 1998 a 2002 a ich konkretizácia tak v činnosti vlády, ako aj v zákonodarnej činnosti Národnej rady SR. Slovensko v nasledujúcom období jednak pristúpilo a následne ratifikovalo celý rad významných medzinárodných dokumentov z oblasti základných práv a slobôd a z oblasti ľudských práv a práv národnostných menšín, a zároveň schválil zákony týkajúce sa konkrétnych oblastí života s ľudskoprávnymi aspektmi, napr. Zákonník práce, Občiansky zákonník, Trestný poriadok, zákon o ochrane osobných údajov, zákon o jazykových právach národnostných menšín a pod.

Súčasťou tejto politiky boli aj schválené programy boja proti prejavom rasizmu a intolerancie, programy na riešenie rómskej otázky. Vznikli nové inštitucionálne riešenia v oblasti ľudských práv, napr. funkcia podpredsedu vlády pre ľudské práva a národnosti, Výbor NR SR pre ľudské práva a národnosti, Rada vlády pre národnosti, Koordinačný výbor pre rovnosť príležitostí, splnomocnenec vlády pre riešenie rómskej otázky. Vďaka tomuto pozitívnemu posunu slovenskej vnútornej politiky dochádzalo a dochádza k postupnému odstraňovaniu kritizovaného demokratického deficitu. Dodržiavanie ľudských práv na Slovensku v uplynulom päťročnom období prestalo byť brzdou pričleňovacieho procesu Slovenska do európskych štruktúr.

Výbor NR SR pre ľudské práva a národnosti vznikol v roku 1998. V uplynulom volebnom období bol garančným výborom pre všetky medzinárodné dokumenty z oblasti ľudských práv a práv národnostných menšín, ako aj garančným výborom pre vnútroštátnu legislatívu. Sledoval a kontroloval ľudskoprávne aspekty činnosti vlády SR, Generálnej prokuratúry SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva školstva SR, Ministerstva kultúry SR, Ministerstva práce a sociálnych vecí SR, krajských úradov a miestnej samosprávy. Profil výboru v roku 2002 sa rozšíril aj o otázky postavenia žien v spoločnosti.

Aký bol zástoj Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien v rozvoji systému dodržiavania ľudských práv na Slovensku v hodnotenom uplynulom roku? V prvom polroku 2002 výbor dokončoval legislatívne úlohy z Programového vyhlásenia vlády z roku 2002, úlohy vytvárania nových ľudskoprávnych inštitúcií a legislatívne úlohy z prístupového procesu do EÚ.

Z najvýznamnejších nových legislatívnych noriem je potrebné spomenúť prijatie zákona o ochrane osobných údajov, zákona o azyle, novelu Trestného poriadku a Trestného zákona. Významnú súčasť novely Trestného zákona predstavovala časť týkajúca sa prísnejšieho posudzovania a trestania domáceho násillia. Bol schválený zákon o Ústave pamäti národa. Z medzinárodných dokumentov najvýznamnejším legislatívnym činom bola ratifikácia *Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracúvaní údajov*.

Voľbou historicky prvého verejného ochrancu ľudských práv na Slovensku sa odstránilo niekoľko desaťročí trvajúce zaostávanie Slovenska za demokratickými krajinami Európy a niekoľko rokov trvajúce zaostávania za bývalými socialistickými krajinami východnej Európy.

V druhej časti roka začal výbor plniť úlohy nového Programového vyhlásenia vlády. Bol ratifikovaný *Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu*. Rokuje sa o zákone o používaní informačno-technických prostriedkov, o zákone o Slovenskom národnom stredisku pre ľudské práva a pripravuje sa antidiskriminačný zákon.

Výbor v rámci svojej kontrolnej činnosti prerokoval správy o ľudskoprávných aspektoch práce podpredsedu vlády Pála Csákyho, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva spravodlivosti SR, Ministerstva kultúry SR, splnomocnenca pre ochranu osobných údajov, Migračného úradu MV SR, splnomocnenkyne vlády pre rómske komunity a agenta SR pri Európskom súde pre ľudské práva v Štrasburgu.

V rámci rozšírenej pôsobnosti výbor pripravuje vznik komisie pre rovnosť príležitosti a postavenie žien, ktorá bude jeho poradným orgánom. Členovia výboru sa podieľajú na vypracovaní nových zásad rómskej politiky SR, ako aj na vytvorení nového Rómskeho úradu ako ústredného orgánu štátnej správy.

Vychádzajúc zo základných ľudskoprávných dokumentov Slovenskej republiky, ako aj úrovne ľudských práv na Slovensku, chce výbor postupne zameriavať svoju pozornosť aj na otázky porušovania ľudských práv v niektorých zahraničných krajinách ako Kuba, Severná Kórea a podobne.

Slovenská republika sa stane v blízkej budúcnosti členom Európskej únie a NATO. Táto skutočnosť prinesie pre legislatívnu činnosť nové úlohy v ľudskoprávnej oblasti najmä v procese prijímania ďalšieho antidiskriminačného práva, úlohy pre implementáciu jazykových práv národnostných menšín a úlohy komplexného riešenia postavenia rómskej menšiny. Z hľadiska posudzovania a hodnotenia Slovenskej republiky v zahraničí bude naďalej rozhodujúce, ako sa s týmito novými úlohami vyrovnáme.

Grigorij Mesežnikov

Vnútropolitický vývoj ako predpoklad úspešného dosiahnutia integračných cieľov

Rok 2002 mal pre Slovenskú republiku osobitný význam, keďže definitívne prekonala integračné zaostávanie za susednými krajinami V4 zdedené z obdobia 1994 – 1998, ku koncu roku 2002 uzavrela negociačný proces s Európskou úniou a dostala pozvanie na vstup do NATO. Išlo o záverečný rok volebného obdobia 1998 – 2002, posledný rok pôsobenia prvej vlády M. Dzurindu, rok parlamentných a komunálnych volieb. V roku 2002 vznikla nová vládna koalícia SDKÚ-SMK-KDH-ANO a bola vytvorená druhá vláda M. Dzurindu. Hlavné trendy vnútropolitického vývoja, ako aj skutočnosť, že štátne orgány a najmä diplomatické služby aktívne presadzovali definované zahraničnopolitické priority, vytvárali priaznivé podmienky na naplnenie integračných ambícií krajiny.

Základné trendy vnútropolitického vývoja SR v roku 2002

V záverečnej etape volebného obdobia 1998 – 2002 sa zachovala stabilita vládnej koalície na úrovni, ktorá umožnila pokračovanie demokratického, reformného a prointegračného kurzu. Systém ústavných inštitúcií, založený na deľbe moci, pôsobil bezporuchovo, vzťahy medzi jednotlivými inštitúciami mali prevažne kooperatívny

charakter, v dôsledku uskutočnenia príslušných legislatívnych krokov sa upevňovali základy právneho štátu a zlepšovali sa podmienky pre výkon ľudských práv.

V dôsledku volieb do NR SR v septembri 2002 sa vytvorili priaznivé podmienky na posilnenie celkového proreformného kurzu nadväzujúceho na vývoj od roku 1998. Koncom roku 2002 začala pôsobiť vládna koalícia programovo blízkych stredopravých politických formácií, ktorých väčšina mala skúsenosti zo spolupráce v predchádzajúcom volebnom období. Zatiaľ čo pozície demokratických politických síl pravicovo-centristickej orientácie sa po parlamentných voľbách v septembri 2002 ešte väčšmi skonsolidovali, pozície nacionálno-autoritárskych a extrémnych nacionalistických síl v dôsledku silných vnútorných konfliktov, následnej fragmentácie a neúspechu v parlamentných voľbách značne zoslabli. Podstatne sa zhoršili aj pozície ľavicových síl hlásiacich sa k sociálnej demokracii. Ich zástupcovia stratili reprezentáciu v zákonodarnom zbore. Celkovo výsledky volieb do NR SR potvrdili, že procesy transformácie majú v spoločnosti podporu na úrovni, ktorá je dostatočná na ich pokračovanie.

Činnosť Národnej rady Slovenskej republiky

V roku 2002 sa skončilo druhé volebné obdobie Národnej rady SR. Zákonodarný zbor počas tohto obdobia plnil funkcie vyplývajúce z ústavy bez akýchkoľvek obmedzení a dostatočne efektívne. V Národnej rade SR pokračoval proces prijímania právnych úprav prehlbujúcich stabilitu ústavného systému, zlepšujúcich výkon ľudských práv a zvyšujúcich úroveň pripravenosti SR na členstvo v euroatlantických zoskupeniach. Pokračoval proces ďalšej úpravy právneho poriadku SR, spojený s reformou ústavného systému. Parlament schválil niekoľko zákonov, ktoré dali právny poriadok SR do súladu s novelizovanou ústavou. Národná rada prijala v sledovanom období jeden ústavný zákon (zákon o bezpečnosti štátu).

Napriek pokračujúcej fragmentácii poslaneckých klubov jednotlivých strán zostal formálny pomer síl medzi vládnu koalíciou a opozíciou zachovaný na úrovni porovnateľnej s predchádzajúcim obdobím, čo umožňovalo vládnej koalícii schvaľovať právne normy predložené na rokovanie NR SR. V mnohých kľúčových otázkach bola súdržnosť vládnej koalície dostatočná na to, aby dokázala odolávať návrhom opozície, ktorých cieľom bolo zabrzdiť, resp. zastaviť reformné kroky prehlbujúce demokraciu v niektorých (najmä personálnych) otázkach, avšak táto súdržnosť nebola dostatočná na presadenie spoločných koalíčných návrhov.

V roku 2002 pokračovala efektívna legislatívna činnosť zákonodarného zboru. Bol schválený väčší počet právnych noriem než v priebehu akéhokoľvek iného roku volebného obdobia 1998 – 2002. Intenzitu legislatívnej činnosti NR SR v roku 2002

okrem iného znázorňuje skutočnosť, že vyšší počet právnych noriem bol schválený v priebehu necelých 8 mesiacov (od januára do augusta 2002).

V roku 2002 sa zvýšil podiel zákonov a noviel schválených na návrh poslancov, podstatne sa znížil podiel právnych noriem prerokovaných v skrátrenom legislatívnom konaní. Zároveň sa zvýšil počet zákonov a noviel, ktoré prezident SR R. Schuster vrátil Národnej rade SR na opätovné prerokovanie.

V apríli 2002 NR SR schválila zákon o Súdnej rade, ktorý mal významne posilniť nezávislosť súdnictva (prijatie tohto zákona vyžadovala novelizovaná ústava). Národná rada SR schválila rad ďalších právnych úprav prispievajúcich k väčšej stabilite systému inštitúcií štátnej moci, modernizácii justičného systému a k zvýšeniu vymáhateľnosti práva. Patrila k nim predovšetkým novela zákona o organizácii Ústavného súdu SR (február 2002), ktorá posilnila jeho kompetencie. Efektivitu činnosti súdnictva a jeho transparentnosť by mal zvýšiť zákon o rozhodcovskom konaní, prijatý v apríli 2002. Významné boli novely základných zákonov justície – Občianskeho súdneho poriadku, Občianskeho zákonníka a Trestného zákona (jún 2002).

NR SR schválila ústavný zákon o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu, ktorý presne definoval rozsah možného obmedzenia základných práv a slobôd počas vojny a vojnového stavu a určil ústavné právomoci Bezpečnostnej rady a Parlamentnej rady. Parlament schválil tri reformné vojenské zákony – zákon o brannej povinnosti, zákon o ozbrojených silách a zákon o obrane. Všetky spomínané normy, ktoré sú kompatibilné s obdobnými právnymi úpravami platnými v členských štátoch NATO, podstatne zlepšili pozície SR v rámci prípravy na vstup do Severoatlantickej aliance.

V roku 2002 NR SR schválila zmluvu SR s registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami, ktorá bola zverejnená v Zbierke zákonov. Zmluva určuje základný rámec spolupráce štátu a cirkví. Zaručuje nezávislosť a náboženskú slobodu, zakotvuje vzájomnú spoluprácu štátu a cirkví v kultúre, výchove, vzdelávaní, zdravotníctve, charite a pastorácii. Text zmluvy vychádza z analogických princípov ako text medzištátnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou.

V septembri 2002 sa konali voľby do NR SR. V dôsledku politickej dohody medzi stranami vládnej koalície a opozície predsednícke funkcie v parlamentných výboroch boli rozdelené v pomere 9 : 8, čo zodpovedá celkovému zastúpeniu obidvoch základných stranícko-politických zoskupení v zákonodarnom zbore. Opozícia obsadila predsednícke funkcie v dvoch kontrolných výboroch (osobitný výbor na kontrolu činnosti SIS a osobitný výbor na kontrolu činnosti vojenského spravodajstva), vo výboroch pre európsku integráciu, pre sociálne veci a bývanie, pre obranu a bezpečnosť, pre nezlučiteľnosť funkcií štátnych funkcionárov, pre pôdohospodárstvo a pre životné prostredie. Politická dohoda o rozdelení funkcií vo vedení parlamentu a parlamentných výborov vytvorila vcelku priaznivé podmienky pre konštruktívnejšie vzťahy, resp. spoluprácu medzi vládnymi a opozičnými stranami počas volebného obdobia 2002 – 2006.

Činnosť prezidenta SR

Vzťahy medzi prezidentom SR R. Schusterom a prvou vládou M. Dzurindu boli v roku 2002 omnoho kooperatívnejšie a menej konfliktné než v predchádzajúcom období. Prezident sa síce vo svojich verejných prejavoch opakovane kriticky vyjadroval o niektorých aspektoch činnosti vládneho kabinetu a jeho jednotlivých členov (najčastejšie sa tak stávalo pri hodnotení sociálno-ekonomického vývoja), pozitívne však hodnotil zahraničnopolitické aktivity kabinetu a úsilie vlády o rozbehnutie reforiem. Zdôrazňoval význam zachovania politickej stability potrebnej na úspešné pokračovanie procesu prístupu do NATO a EÚ. V oblasti zahraničnej politiky R. Schuster zastával jednoznačné prointegračné a proatlantické postoje.

Prezident zaujímal kritické stanoviská týkajúce sa výsledkov činnosti vládneho kabinetu a vládnej koalície ako celku, poukazoval na pretrvávajúce spoločenské problémy, poskytoval interpretáciu príčin týchto problémov, ktorá vyvolávala nesúhlas niektorých členov vládneho kabinetu. Napriek tomu, že prezident pomerne často vyslovoval výhrady k činnosti vlády a jednotliví členovia vlády s týmito výhradami verejne nesúhlasili, vzťahy prezidenta a vlády sa vyvíjali v rámci stanovenom ústavou a zákonmi. Na rozdiel od predchádzajúcich dvoch rokov, keď prezident R. Schuster pomerne často prezentoval názory, ktoré sa vo viacerých kľúčových otázkach zhodovali s predstavami strany Smer, v roku 2002 nepreukazoval jednoznačnú názorovú inklináciu k nijakému politickému subjektu. Pomerne často deklaroval zámer prispieť k takému vývoju po septembrových parlamentných voľbách, ktorý by mal vyústiť do naplnenia integračných ambícií SR. Značnú pozornosť venoval prezident perspektívam vývoja Slovenska po septembrových voľbách 2002. Priamo ich spájal s naplnením integračných aspirácií krajiny. Uviedol, že výsledky volieb ovplyvnia vstup SR do NATO a EÚ. Vláda, ktorá vznikne po voľbách 2002, by podľa R. Schustera mala udržať kontinuitu vo všetkom pozitívnom v doterajšom vývoji.

Činnosť vlády SR

V roku 2002 ukončila svoje pôsobenie prvá vláda M. Dzurindu, ktorá bola vytvorená v októbri 1998 na základe koalície zmluvy medzi SDK, SĎL, SMK a SOP (v roku 2000 k tejto zmluve pristúpilo KDH). Táto vláda sa vyznačovala pomerne veľkou diverzitou programových východísk, ktorých sa pridrižovali jednotliví koalíční partneri. Spomínaná rozmanitosť, ktorá značne komplikovala vzťahy vnútri vládnej koalície a znižovala efektivitu vládneho kabinetu pri prijatí a uskutočnení konkrétnych opatrení, najmä opatrení reformného charakteru, sa však nestala faktorom, ktorý by znemožnil koalíčnú spoluprácu počas celého volebného obdobia. V októbri 2002 vznikla v SR nová vládna koalícia, ktorej zloženie spolu s prioritami jej jednotlivých členov vytvárajú

priaznivé podmienky na uplatnenie výrazných prvkov programovej a mocenskej kontinuity.

Vnútrokoaličná konfigurácia určovala rámec vládnej politiky založenej na kompromisoch umožňujúcich zachovanie celkového prointegračného, demokratického a proreformného zamerania. Pretrvávala základná zhoda koaličných partnerov v otázke nevyhnutnosti spoločného vládnutia počas celého volebného obdobia. Vzťahy medzi koaličnými subjektmi boli poznačené konfliktnými prvkami, miera konfliktnosti sa však v porovnaní s predchádzajúcim obdobím nezvýšila. Formalizované mechanizmy koordinácie koaličnej spolupráce postupne strácali ku koncu volebného obdobia na váhe, do popredia vystupovali pragmatické prístupy motivované potrebou dokončenia funkčného obdobia kabinetu.

Legislatívna činnosť vládneho kabinetu sa z hľadiska požiadaviek prístupového procesu do EÚ vyznačovala pomerne vysokou mierou efektivity. Po určitom časovom sklze v príprave tzv. eurozákonov, zaznamenanom v marci 2002, vláda a jednotlivé ministerstvá zintenzívnili svoje úsilie a príslušné návrhy zákonov napokon boli predložené do NR SR tak, aby ich mohli poslanci schváliť počas končiaceho sa volebného obdobia (zo 42 prioritných eurozákonov uvedených v hodnotiacej správe EK za rok 2001 bolo v NR SR do konca volebného obdobia schválených 35). Vláda vypracovala počas svojho funkčného obdobia celkovo 597 právnych noriem.

Vláda SR udržiavala kooperatívne vzťahy s ostatnými inštitúciami ústavného systému (parlament, Ústavný súd SR, miestne a regionálne samosprávy), vzťahy kabinetu a jeho jednotlivých členov s prezidentom SR R. Schusterom zostávali v roku 2002 vcelku korektné.

V priebehu niekoľkých hodín po oznámení predbežných výsledkov volieb do NR SR dospeli zástupcovia štyroch politických subjektov – SDKÚ, SMK, KDH a ANO – k dohode o vytvorení vládnej koalície skladajúcej sa zo spomínaných strán (táto vládna koalícia by sa mala opierať o podporu 78 poslancov v NR SR). Programová blízkosť SDKÚ, SMK, KDH a ANO v sociálno-ekonomických otázkach, ich zhoda v otázkach vnútropolitického smerovania a v zahraničnej politike, ako aj skúsenosti zo spolupráce v predchádzajúcom volebnom období a predtým demonštrovaná pripravenosť troch strán (SDKÚ, SMK a KDH) ku koaličnej spolupráci po voľbách umožnili pomerne rýchle a efektívne rokovania o vytvorení vládneho kabinetu, o rozdelení jednotlivých rezortov a ich personálnom obsadení, ako aj o programovom základe činnosti vlády počas jej funkčného obdobia.

Lídri SDKÚ, SMK, KDH a ANO podpísali 8. októbra 2002 koaličnú dohodu. V preambule dohody sa uvádza, že zmyslom koaličnej spolupráce zúčastnených strán je „pokračovať v riešení zložitých spoločenských, ekonomických, sociálnych a duchovných problémov“. Koaliční partneri si predsavzali rozvíjať pluralitnú parlamentnú demokraciu ako neoddeliteľný atribút občianskej spoločnosti, zachovávať princípy právneho štátu, utvárať podmienky pre rozvoj trhového hospodárstva, upevňovať medzinárodné postavenie SR a politickú stabilitu a utvárať podmienky pre prehlbovanie sociálneho zmiernia, národnostnej, etnickej a náboženskej tolerancie.

Začiatkom novembra 2002 predložila vláda M. Dzurindu na rokovanie Národnej rady SR svoje *Programové vyhlásenie*. Národná rada schválila spomínaný dokument v polovici novembra 2002. Nový kabinet si vytýčil niekoľko ťažiskových úloh týkajúcich sa vývoja politického systému. V časti *Demokratický štát* sa nová vláda zaväzuje „naďalej garantovať občianske slobody a všestranný rozvoj ľudských práv“. Bude sa usilovať „realizovať efektívny, štíhly, a nie drahý štát, znižovať administratívu v štátnej správe, odbyrokratizovať a modernizovať verejnú správu a dokončiť reformu verejnej správy“. Programové vyhlásenie obsahuje záväzok navrhnuť prijatie ústavného zákona o konflikte záujmov, zúžiť mieru imunity ústavných činiteľov, prijať zákon, upravujúci pravidlá lobizmu, ako aj zákon o preukazovaní pôvodu majetku.

Vláda má navrhnuť „zmenu volebných zákonov so zámerom zvýšiť počet volebných obvodov, pripustiť súkromné elektronické médiá do volebnej kampane, zvýšiť váhu prednostných hlasov a umožniť hlasovanie občanov Slovenskej republiky v zahraničí“. *Programové vyhlásenie vlády SR* obsahuje aj záväzok vypracovať a predložiť na schválenie NR SR návrh zákona o voľbách do Európskeho parlamentu tak, aby sa voľby do EP na Slovensku mohli uskutočniť v prvom polroku 2004. Prioritnými problémami, ktoré sa vláda bude usilovať riešiť, sú korupcia a postavenie rómskej menšiny. V časti *Bezpečný a efektívny štát* označuje vláda reformu súdnictva, posilňovanie vymožitelnosti práva a zásadnú zmenu v trestnej politike štátu za „jednu zo svojich priorít“ a navrhuje uskutočniť sériu konkrétnych krokov v oblasti inštitucionálno-organizačnej štruktúry súdnictva. Navrhuje tiež uskutočniť súdnoprocesnú a trestnoprávnu reformu, zvýšiť nezávislosť a zároveň aj zodpovednosť sudcov. V oblasti verejnej správy sa vláda hlási k pokračovaniu rozbehutej reformy (decentralizácia a dekoncentrácia štátnej správy, rozvoj územnej samosprávy). Sľubuje „prehodnotiť pôsobnosť, efektívnosť a štruktúru okresných a krajských úradov“, vypracovať analýzu ich kompetencií a potom na základe tejto analýzy chce pripraviť novú organizáciu miestnej štátnej správy, v rámci ktorej bude presadzovať zoštiehnenie administratívy spojené so zrušením okresných úradov.

Hodnotenie vnútropolitického vývoja SR v roku 2002 predstaviteľmi krajín NATO a EÚ

V roku 2002 pri hodnotení vnútropolitického vývoja SR predstavitelia obidvoch integračných zoskupení, o členstvo v ktorých sa SR usiluje, ako aj zástupcovia jednotlivých krajín EÚ a NATO vyzdvihovali konkrétne výsledky dosiahnuté v období 1998 – 2002, upozorňovali na potrebu riešenia niektorých pretrvávajúcich problémov ako predpokladu úspešného napredovania SR v integračných procesoch, povzbudzovali k prehlbovaniu reformných úsilí a poukazovali na priamu súvislosť medzi výsledkami parlamentných volieb, zložením vládnej koalície a vyhliadkami na členstvo SR v NATO a EÚ. Zástupcovia obidvoch spomínaných zoskupení privítali výsledky volieb do NR

SR a povolebný vývoj, najmä vytvorenie vlády schopnej zavŕšiť proces prístupu do NATO a EÚ.

Záver

V roku 2002 zaznamenal vnútropolitický vývoj Slovenskej republiky dôležité udalosti, ktorým dominovali parlamentné voľby a vytvorenie nového vládneho kabinetu. Vznikla vláda, ktorá svojím programovým zameraním a stanovenými prioritami vcelku adekvátne zodpovedá potrebám zavŕšenia prístupového integračného procesu a pokračovania reforiem najmä v ekonomickej a sociálnej oblasti. Volebné výsledky vytvorili vhodný politický rámec na pokračovanie doterajších vývojových trendov približujúcich SR k integračným zoskupeniam. Znamenali potvrdenie kontinuity základného smerovania krajiny od parlamentných volieb 1998. Pred krajinou sa otvorili mimoriadne nádejné vyhliadky na získanie úplného členstva v NATO a v EÚ v horizonte najbližších dvoch rokov.

Pavol Lukáč

Slovenská zahraničná politika vo vzťahu k západnému Balkánu – potreba kontinuity, diferencovanej optiky a flexibility

V priebehu deväťdesiatych rokov 20. storočia sa stal západný Balkán ako oblasť krvavých konfliktov synonymom problémov nielen v prepojených otázkach nacionalizmu, budovania národného štátu, etnických čistiek a limitov demokracie, ale aj synonymom problémov celoeurópskej zodpovednosti a angažovanosti, solidarity a budovania systému európskej bezpečnosti. Balkán ako neoddeliteľná súčasť Európy dodnes neprestal byť výzvou na komplexnejšie riešenie týchto problémov, napriek tomu nielen svetové spoločenstvo, ale aj Európa akoby opäť prepadala svojmu starému neduhu – nezáujmu o závažné problémy, skôr ako prepuknú do otvorených konfliktov.

Slovenská zahraničná politika a diplomacia aj navzdory vlastným komplikáciám a sebaizolácii v prvej polovici deväťdesiatych rokov preukázala pozoruhodnú angažovanosť v oblasti západného Balkánu. Dokonca možno povedať, že práve slovenské komplikácie s demokratizáciou v rokoch 1994 – 1998 počas éry mečiarizmu učinili slovenskú občiansku spoločnosť aj senzibilnejšou voči problémom s demokratizáciou na západnom Balkáne, osobitne v miloševičovskom Srbsku. Aj keď reakcie nemali vždy jednoznačný a spoločný menovateľ, nenechávali ani politické a spoločenské elity, ani verejnú mienku ľahostajnou. Na pripomenutie stačí vrátiť sa do obdobia kosovskej krízy v roku 1999 a sprievodným reakciám na Slovensku.¹

Pavol Lukáč, zástupca riaditeľa Výskumného centra Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku a šéfredaktor časopisu *Slovak Foreign Policy Affairs*

Počas druhej polovice deväťdesiatych rokov (ale čiastočne aj predtým) sme mohli byť svedkami toho, ako sa v zintenzívnenej forme slovenská zahraničná politika, diplomacia, a to aj oficiálna, aj „verejná diplomacia“ (public diplomacy), vykonávaná prostredníctvom mimovládnych organizácií, presadzovala v priestore bývalej Juhoslávie. Spomeniem len niektoré aktivity bez nároku na úplný výpočet činností, ktoré predstavovali slovenskú angažovanosť na Balkáne.

Mnohí slovenskí odborníci sa zúčastňovali na monitoringu volieb v Bosne a Hercegovine, Kosove, JZR a v Macedónsku, či už pod hlavičkou OBSE, alebo IRI (International Republican Institute) a NDI (National Democratic Institute). Išlo o početné skupiny, ktoré opakovane navštevovali tento región a mnohí z nich sa tak stali aj znalcami miestnych pomerov. Okrem monitoringu volieb sa slovenskí experti z mimovládnej komunity zúčastňovali aj na tréningu mimovládnych organizácií v krajinách bývalej Juhoslávie a odovzdávali ochotne aj svoje know-how z budovania štruktúr občianskej spoločnosti, mimovládnych organizácií rôzneho typu a vyjadrovali sa k možnostiam politických aktivít pri prechode od autoritárskych režimov k otvorenej spoločnosti.

Slovenská zahraničná politika a diplomacia sa snažila už pred pádom mečiarizmu na Slovensku, ale hlavne po roku 1998, výrazne presadzovať v priestore západného Balkánu a osobitne v Juhoslovanskej zväzovej republike, ktorá ostávala najdlhšie v zovretí nedemokratického režimu. Zastupiteľský úrad Slovenskej republiky v Belehrade podporoval politickú opozíciu v krajine, pre ktorú sa stával „slovenský model“ povalenia mečiarizmu zjednotením politickej opozície v úzkej kooperácii s mimovládnymi organizáciami istou politickou inšpiráciou. Nedávno publikované memoárovo ladené postrehy slovenského veľvyslanca v Belehrade v rokoch 1995 – 2001 Miroslava Mojžitu dokazujú skutočnú zainteresovanosť našej diplomacie v tomto priestore, ktorá mala aj na čo nadväzovať a snažila sa zmysluplne reagovať na nové podmienky.²

Unikátnou kapitolou v histórii slovenskej zahraničnopolitickej angažovanosti na západnom Balkáne v Juhoslovanskej zväzovej republike bol tzv. *bratislavský proces*. Pod týmto označením sa skrýva osobitná iniciatíva našej diplomacie, ktorá umožnila na sklonku Miloševičovej éry na „neutrálnej“ slovenskej pôde v Bratislave zorganizovať stretnutie politicky rozdelenej a rozdielnej antimiloševičovskej opozície a mimovládnych organizácií a think-tankov, aby mohli vo vzájomnom komplikovanom dialógu uvažovať nielen o tom, ako poraziť režim S. Miloševiča, ale aj o spôsobe obnovy demokratického života v krajine. Od roku 1999 prebehlo niekoľko seminárov či už v Bratislave, alebo v Belehrade, ktoré pomohli ľahšiemu priebehu demokratizačných zmien 5. októbra 2000. Na bratislavskom procese okrem Ministerstva zahraničných vecí participoval East-West Institute, German Marshall Fund of the US a niekoľko slovenských mimovládnych organizácií ako Občianske Oko, Pontis a Memo 98. V Bratislave sa konalo 2. septembra 2002 aj slávnostné zakončenie *bratislavského procesu*, na ktorom sa zúčastnili mnohí účastníci pôvodných porád a seminárov, ktorí sú dnes už aj vo vládných funkciách. Slovenská strana na tomto

stretnutí ústami bývalého veľvyslanca v Belehrade M. Mojžitu oznámila, že Slovensko bude – v rámci svojej povinnosti člena OECD – poskytovať rozvojovú pomoc JZR ako prioritnej krajine.³

Tieto aktivity sú len ilustračnými príkladmi slovenskej prezencie v priestore západného Balkánu. V tejto angažovanosti je nutné pokračovať, preto tu bude kľúčové slovo *kontinuita*. V prostredí mimovládnych organizácií naďalej existuje silná atmosféra komunikácie a kooperácie s týmto priestorom. Bratislavská kancelária German Marshall Fund pod vedením P. Demeša, ktorá má pôsobnosť v celom priestore strednej a juhovýchodnej Európy, otvára osobitnú filiálnu kanceláriu v Belehrade s pôsobnosťou pre celý Balkán. Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku, predovšetkým jej Výskumné centrum sa snaží stimulovať vzájomný dialóg formou zorganizovania odborných seminárov s expertmi z think-tankov Vyšehradskej štvorky a krajín bývalej Juhoslávie, pri ktorých by mali byť najlepšie vytypované oblasti vzájomnej blízkej spolupráce. Nadácia Pontis pokračuje vo svojich programoch, ktoré majú za cieľ školenia mladých lídrov z Čiernej Hory a Srbska. Občianske združenie Človek v ohrození plánuje projekt na podporu multietnických mediálnych aktivít v Kosove formou podpory rádia a výchovy mladých žurnalistov.

V štádiu vzniku je osobitný slovensko-srbský fond Belehrad-Bratislava, ktorý má prostredníctvom finančných prostriedkov, alokovaných na rozvojovú pomoc, podporovať projekty smerujúce k obnove zničeného hospodárstva a budovania štruktúr občianskej spoločnosti v Srbsku a Čiernej Hore. Niektorí účastníci bratislavského procesu na poslednom stretnutí v Bratislave – napríklad J. Minić z belehradského ministerstva zahraničných vecí – uvažujú o novej fáze procesu, ktorý by už nebol len jednosmerným procesom, ale mohol by sa ako model asistencie pri demokratizácii aplikovať aj mimo slovensko-juhoslovanských vzťahov.⁴

V úzkom kruhu slovenskej diplomacie sa zase uvažuje o ponúknutí slovenskej neutrálnej pôdy na obnovenie takého prepotrebného dialógu medzi Srbmi a kosovskými Albáncami, ktorý absentuje minimálne od konfliktu na jar 1999 (ak nie od roku 1989). Už len púhe stretnutie by nebolo len ďalšou fázou bratislavského procesu, ale vskutku úspechom pre všetky strany.

To, že slovenská zahraničná politika považuje priestor západného Balkánu za prioritu svojho záujmu, dokazuje, že v rámci odboru analýz a plánovania (v spolupráci s inými odbornými ministerstva zahraničných vecí i iných ministerstiev a príp. aj mimovládnych think-tankov) sa doposiaľ vypracovali tri koncepčné materiály: *Hlavné ciele a záujmy SR k Ruskej federácii, Ukrajine a k západnému Balkánu*.⁵

Základné elementy zahraničnopolitickej koncepcie SR ku krajinám západnému Balkánu v politickej oblasti (okrem toho tu je ešte ekonomická, bezpečnostná a iné oblasti) spočívajú na nasledovných premisách:

- integrácia krajín oblasti do euroatlantických, politických, bezpečnostných a ekonomických štruktúr;
- fungovanie otvorenej, občianskej a demokratickej spoločnosti a právneho štátu založeného na princípoch trhovej ekonomiky;

- vytvorenie stabilnej multietnickej spoločnosti a spolupráca krajín pri zabezpečení platných medzinárodnoprávných záväzkov v oblasti demokracie a ľudských práv a základných slobôd;
- zachovanie *statusu quo* v otázke hraníc a územnej celistvosti a podpora týchto otázok v bilaterálnych kontaktoch a na medzinárodných fórach.

V bezpečnostnej oblasti je popri všestrannej spolupráci v oblasti boja proti organizovanému zločinu a nelegálnej migrácii a kreovaní regionálnej dimenzie európskej bezpečnosti aj dôležitý bod „vyriešenie krízových situácií“.⁶

Neskôr sa v rámci svojej argumentácie pokúsim poukázať na to, či práve zachovávanie *statusu quo* nie je v kontradiktórnom vzťahu s proklamovanou snahou vyriešenia krízových situácií. Tu bude podľa mňa potrebná práve oná *diferencovaná optika a flexibilita* v myslení i konaní.

Je prirodzené, že slovenská zahraničná politika sa v rámci svojho eurointegračného imperatívu snaží koordinovať a zosúlaďovať svoje vystupovanie s vystupovaním Európskej únie na západnom Balkáne – tak to vyhlasuje aj v materiáli *Hlavné ciele a záujmy SR vo vzťahu k západnému Balkánu*. To však nevyklučuje možnosť aj konštruktívneho oponovania v niektorých krokoch zahraničnej politiky EÚ na západnom Balkáne, napokon len tak sa môžeme stať plnohodnotným členom, ak budeme mať svoj vlastný názor a stratégiu jeho presadzovania. V tomto by bolo potrebné, aby sa slovenská zahraničná politika snažila ovplyvňovať zahraničnopolitickú platformu Vyšehradskej štvorky, kde by Slovensko mohlo byť aj iniciátorom niektorých aktivít V4. Vyšehrad by sa tak v budúcnosti mohol stať nielen presadzovateľom osobitnej stratégie EÚ vo vzťahu k východným susedom, ako je Ukrajina, ale aj k západnému Balkánu.⁷

V minulosti tu už existovali regionálne aktivity v priestore strednej Európy nasmerované k západnému Balkánu. Spomeňme napr. dubrovnícky summit prezidentov Českej republiky V. Havla, Slovinska M. Kučana, Chorvátska S. Mesića a čiernohorského prezidenta M. Djukanoviča (slovenský prezident R. Schuster sa na summite nezúčastnil pre chorobu) v júni 2000. Summit v mnohom podporil vtedajšie secesionistické snahy Čiernohorcov odtrhnúť sa od miloševičovskej Juhoslávie. Napokon v tom čase tieto snahy podporovala výrazne aj americká administratíva a svojím spôsobom aj slovenská zahraničná politika.⁸ Táto politika sa zmenila po páde miloševičovskej diktatúry, keď západné spoločenstvo, naopak, začalo bazírovať na nemennom *statusu quo* a odmietalo akékoľvek ďalšie secesie a vznik nových štátov.

Výrazná slovenská asistancia pri demokratizácii Srbska, tzv. bratislavský proces, ako aj vyššie spomínané plánované aktivity do budúcnosti (napr. fond Belehrad-Bratislava) vytvárajú blízke slovensko-srbské partnerstvo. V poslednom období sa aj pre vyššie menované fakty hovorí o vzniku akéhosi *special relationship* medzi Slovenskom a Srbskom a Čiernou Horou.⁹

Môže byť len chvályhodné, ak sa Slovensko vymyká zo svojej pôvodnej, do seba zahľadenej pozície a pestuje blízke „osobité“ vzťahy aj mimo bezprostredných susedov.

Srbsko a Čierna Hora je Slovensku napokon ešte stále aj geograficky, aj kultúrno-historicky blízka krajina.

Balkán je však spleťou rôznych historických, etnografických a kultúrnych tradícií a aj štiepiacich línií pretavených do dnešných politických postojov jednotlivých krajín. Ak bude Slovensko chcieť do budúcnosti vystupovať ako „dobrý znalec“ problematiky západného Balkánu, musí pristúpiť aj k viac *diferencovanej optike* videnia problémov západného Balkánu. Jednoducho povedané, nemôže na tamojší región nazerať len *sub specie* Belehradu (prípadne Podgorice), ale sledovať procesy aj z pohľadu Sarajeva, Prištiny, Tirany či Skopje. Jedine syntetická výslednica takéhoto videnia môže byť adekvátnou objektívnou analýzou diania na západnom Balkáne. Takémuto procesu by pomohlo aj etablovanie nových zastupiteľských úradov na západnom Balkáne, ktoré by pomohli tiež pokrývaníu problematiky, a to v Sarajeve a v Tirane.

Bolo by dobré, ak by Slovensko oveľa konkrétnejšie uvažovalo o svojom prínose do Európy po vstupe do Európskej únie. Jedným z takýchto pozitívnych prínosov by mohlo byť aj použitie nášho know-how a ľudského potenciálu v procese vytvárania európskej politiky k Balkánu. Naše skúsenosti, jazykové danosti a blízka mentalita by mohli byť konkrétnym slovenským príspevkom. Môžeme dokonca uvažovať o ašpirovaní na kreslo komisára pre (ďalšie) rozširovanie únie. Jednak môžeme prostredníctvom tejto pozície odovzdávať naše skúsenosti z negociačného procesu a jednak môžeme presvedčať aj západoeurópske krajiny o nevyhnutnej nutnosti zapojiť do celoeurópskeho integračného procesu aj krajiny Balkánu. Rumunsko, Bulharsko a Chorvátsko sú už formálne kandidátskymi krajinami na členstvo v EÚ, ich úspech môže výrazne stimulovať aj proreformný kurz a proeurópsku politiku tých elít, ktoré si v tomto priestore cenia také európske hodnoty, ako sú demokracia, ľudské práva, vyrovnávanie sa s minulosťou a koncepcia dobrých susedských vzťahov.

Ostatné krajiny v tomto priestore (Srbsko a Čierna Hora, Macedónsko, Albánsko) budú potrebovať jasnú cestovnú mapu („road map“), čo a ako robiť, aby mohli predsa len napredovať pomalými, ale istými krokmi do EÚ.¹⁰

Pre ďalší pokojný a koordinovaný vývin na západnom Balkáne bude dôležité mať konkrétnu predstavu, ako priebežne riešiť problémy, ktoré tu pretrvávajú od ukončenia horúcich konfliktov a mnohé ďalšie vznikajú v dôsledku nepružnosti medzinárodného spoločenstva, nekoncepčného obhajovania *statusu quo* bez vízie, ako ďalej v strednodobom horizonte riešiť problémy, napr. protektorátov v Bosne a Hercegovine alebo v Kosove. Bez patričnej flexibility tu hrozia opäť výbuchy násilia, keďže mnohí reprezentanti radikálnych skupín v tomto priestore si uvedomujú, že bez vyhrotených konfliktov nie je medzinárodné spoločenstvo pripravené pristúpiť k riešeniu budúceho usporiadania pomerov na západnom Balkáne. Slovenská zahraničná politika a diplomacia, ako aj expertná zahraničnopolitická komunita by si mala predsavzať „prebudenie“ západného spoločenstva a v záujme budúcej dlhodobejšej stability presadzovať väčšiu flexibilitu v rozhodovaní o závažných otázkach novej politickej konfigurácie na západnom Balkáne.

V prostredí odbornej komunity na Západe existujú už zasvätené analýzy o potrebe riešiť finálny status Kosova konceptom tzv. podmiennej nezávislosti (conditional independence). Ide o vymedzenie nezávislosti pod podmienkami, že sa predstavitelia nového subjektu zaviazajú k odmietnutiu akýchkoľvek územných a hraničných zmien (čím sa do budúcnosti potenciálne vylúči hranie s ideou Veľkého Albánska), rešpektovanie ľudských práv a ochrana menšín, možnosť dobrovoľného návratu utečencov.¹¹

Nekritické zotrvávanie na požiadavke Kosova ako formálnej súčasti Juhoslovenskej zväzovej republiky (či dnes Srbska a Čiernej Hory) k ničomu nevedie. Belehrad nemá možnosti, ako presadzovať svoju vládu v Kosove a navyše ide teraz už o medzinárodný protektorát, o „UNMIKistan“, ako ho nazval V. Surroi. V Kosove neexistuje žiadna politická sila, ktorá by podporovala návrat do akéhokoľvek zväzku so Srbskom a Čiernou Horou. Riziko oddialenia uznania suverenity hrozí posilnením radikálnych politických smerov, ktoré sú schopné opäť vyvolať konflikt, priznať status „podmiennej nezávislosti“ znamená, naopak, posilniť umiernené a proeurópske politické sily. Okrem toho je tu ešte jedna výrazná väzba, ktorú lapidárne pomenoval T. G. Ash: „Jedného dňa bude existovať malý štátik menom Kosovo alebo veľké Albánsko.“¹²

V moderných dejinách existuje niekoľko príkladov, keď nejaká krajina dôsledkom svojej expanzívnej a nedemokratickej politiky nielenže nerozšírila či nepotvrdila svoju územnú rozlohu, ale naopak, prišla o mnohé svoje územia. Príkladom môžu byť Nemecko po II. svetovej vojne so stratou východných území (Východné Prusko, Sliezske) alebo Maďarsko po Trianone so stratou pôvodnej tretiny Uhorska. Trpkým faktom v prípade Srbska je, že pokiaľ Milošević zapríčinil túto politiku, jej plody musia zberať súčasné politické elity a vôbec srbský národ s tradičnou fixáciou na „historické“ územia v Kosove. Ale ako správne podotkol J. Rupnik, čím skôr Belehrad povie „goodbye“ Kosovu, tým lepšie to bude pre demokraciu v Srbsku.¹³

Rupnik zároveň vystihol ešte jednu výzvu pre Európu 21. storočia, keď napísal, že pokiaľ Balkánu v poslednej dekáde 20. storočia dominovala „srbská otázka“, v nastávajúcej dekáde to ľahko môže byť „albánska otázka“.¹⁴

Rovnako E. Biberaj upozorňuje, že ak albánska otázka nebude manažovaná správne, môže dôjsť k ďalšiemu výbuchu nielen v Kosove, Macedónsku a Srbsku a Čiernej Hore. Zatiaľ to však vyzerá tak, že politické elity v Kosove, Albánsku a Macedónsku sa nezhodujú na základných otázkach politického smerovania a majú tendenciu pristupovať k vlastným akciám. Albánci v Kosove a Macedónsku neberú Albánsko ako „materskú krajinu“.¹⁵

Preto bude dôležité, aby sa skôr podporovala politika politickej a ekonomickej fragmentácie albánskej populácie v regióne. Je zrejmé, že riziko dominového efektu rozpadu doterajších útvarov je hrozbou pre mnohých západoeurópskych lídrov, tomuto riziku sa však aj tak nevyhnú v prípade nečinného zotrvávania na súčasnom neperspektívnom stave.

Ďalšou už spomenutou otázkou je budúcnosť Čiernej Hory. Dohoda medzi srbskými a čiernohorskými politickými elitami pod masívnym tlakom EÚ personalizovanom v osobe J. Solanu viedla k dohode, ktorá väčšmi pripomína trojročné moratórium na

otváranie otázky čiernohorskej secesie ako dlhodobú dohodu, ktorá uspokojí obe strany a potvrdí momentálny model bizarnej konfederácie (bizarnosť tomu pridáva napríklad fakt existencie dvoch rozdielnych platitidiel – mien). Je nutné mať na zreteli, že aj keď nie výrazná väčšina, ale výrazná časť čiernohorskej spoločnosti vrátane intelektuálnych špičiek sa natoľko stotožnila s ideou čiernohorskej štátnosti, že akokoľvek úspešný model federácie či konfederácie ich o jej zmysluplnosti len ťažko presvedčí.¹⁶ Aj tu by sa mohla prejavíť esenciálna slovenská skúsenosť, ktorá v čase rozpadu Československa jasne poukazovala na to, že akýkoľvek masívny tlak Západu na zotrvávanie vo zväzku je nielen neúčinný, ale aj kontraproduktívny.

Závažnou a kardinálnou otázkou západného Balkánu bude aj potvrdenie zmysluplnej existencie Bosny a Hercegoviny. Tento útvar však k životaschopnosti bude potrebovať „prepísanie“ Daytonskej mierovej zmluvy, ktorá sa momentálne stala brzdou pre normálny rozvoj štátu a skôr udržiava abnormálny stav trojštátia. Daytonská zmluva sa napríklad momentálne stala prekážkou pre vstup do Partnerstva pre mier, keďže v krajine neexistuje jednotné velenie či jedno ministerstvo obrany.

Na kopiaci sa závažné problémy akoby v momentálnom období neostávalo európskym lídrom času na riešenie. Je to však veľmi nebezpečná a riskantná stratégia, stratégia čakania na Godota. Tento stav však môže byť výzvou pre slovenskú zahraničnú politiku a jej partnerov vo V4, výzvou na prevzatie väčšej zodpovednosti a na flexibilné uvažovanie o nastolení trvalejších pomerov na západnom Balkáne. Jediným správnym receptom pre riešenie situácie v regióne je subregionálna spolupráca ako medzikrok k paneurópskej integrácii, pričom však treba mať na zreteli, že akékoľvek iniciovanie zvonku môže mnohokrát tamojším krajinám pripomínať koncept bývalej Juhoslávie, ktorému sa tak bránia.¹⁷ Preto je nutné zaujať kombinovanú stratégiu uvoľnenia tlaku na zotrvávanie v súčasnom statuse quo spojenú s presnými pravidlami hry ekonomickej podpory, vytvárania regionálnych rámcov spolupráce, politiky kondicionality EÚ (ako bola napokon vyskúšaná aj v prípade SR) a dodržiavania kodanských kritérií členstva v EÚ. Je nutné odmietnuť akékoľvek návrhy na nové „berlínske“ kongresy, ktoré by mali generálne prekresľovať mapu západného Balkánu. Aj tu môže slúžiť pozitívna skúsenosť z pokojného rozdelenia Československa pri zachovaní dovtedy vnútorných hraníc ako hraníc medzi budúcimi štátnymi útvarmi. Tak by sa napokon dali zachovať v jednom balíku zásady načrtnuté v koncepcii našej zahraničnej politiky aj dodržať zásada nemennosti územných hraníc, aj vyriešiť zdroje momentálne latentných, ale v budúcnosti možno opäť horúcich kríz na Balkáne. M. Glenny vo svojej najnovšej knihe poukazuje na mnohé negatívne a nekvalifikované vstupy európskych veľmocí do balkánskeho priestoru.¹⁸ Uvedomenie si týchto chýb by mohlo vytvoriť väčší priestor pre strednú Európu v jej vyšehradskej podobe, podnietiť ju k väčšej angažovanosti a koncepcnejšiemu vystupovaniu na celoeurópskej diplomatickej scéne. Slovenská zahraničná politika svojou kontinuitou angažovanosti na Balkáne a flexibilitou voči zaužívaným schémam nazerania na tamojšie problémy by sa mohla stať nielen uznávaným znalcom balkánskej problematiky, ale aj autorom nových prístupov k Balkánu v stredoeurópskej či priamo v európskej politike.

Poznámky:

- ¹ K tomu pozri Pavol Lukáč (ed.): Kosovo 1999 a slovenská spoločnosť, najmä Grigorij Mesežnikov: Vnútropolitické aspekty kosovskej krízy na Slovensku, s. 19 – 39 a Oľga Gyarfášová: Kosovská kríza a slovenská verejnosť, s. 40 – 53, Výskumné centrum SFPA, Bratislava 2001.
- ² Miroslav Mojžita: Belehrad: poznámky 1995 – 2001, Bratislava 2003. Ku kľúčovej role slovenského zastupiteľského úradu porovnaj aj Jiří Dienstbier: Daň z krve, s. 210 – 211. Praha 2002.
- ³ Miroslav Mojžita: Bratislavský proces – vznik, priebeh a výsledky, Listy SFPA, november – december 2002, s. 21.
- ⁴ Jelica Minić: A New Phase in the Bratislava Process, Review of International Affairs, (Focus on Relations between the Slovak republic and the FRY), Beograd January 2003, s. 12 – 13.
- ⁵ Pozri www.foreign.gov.sk/dokumenty. Esenciálna časť tohto dokumentu je aj v stati riaditeľa odboru analýz a plánovania Petra Holáska: Slovakia's Policy for the Western Balkans, Review of International Affairs, Beograd, January 2003, s. 19 – 20.
- ⁶ Hlavné ciele a záujmy SR vo vzťahu k západnému Balkánu, pozri www.foreign.gov.sk/files/add.php3?text.
- ⁷ K tomu viac Pavol Lukáč: Aká politika Visegrádu voči západnému Balkánu?, s. 13 – 16, Listy SFPA, november – december 2002.
- ⁸ Ako jasnú demonštráciu uznania týchto snáh možno brať prijatie čiernohorského prezidenta so všetkými oficiálnymi poctami hlavy štátu, Djukanovič v spoločnosti prezidenta R. Schustera dokonca zasadil tradičný dub v aleji hláv štátu 16. septembra 1999. Federálny prezident JZR Vojislav Koštunica tak učinil až neskôr 26. februára 2001.
- ⁹ Tento výraz použila napr. Jelica Minić: A New Phase in the Bratislava Process, Review of International Affairs, January 2003, s. 12. Napokon celé monotematické číslo o slovensko-srbských vzťahoch je koncipované v tomto zmysle. K tomu pozri ešte články Maroš Šefčovič: Some aspects of Slovak-Yugoslav Cooperation, s. 14 – 16., Vojislav Milenkovic: Bilateral Relations between Slovakia and Yugoslavia, s. 16 – 19. Ako príklad konkrétneho „exportu“ slovenského know-how môžu svedčiť dokumentačné prílohy tejto publikácie Zahraničnopolitické priority Slovenskej republiky na obdobie 2000 – 2003, Slovensko a NATO: Ročný národný program pre Slovensko 2003, Ekonomický a sociálny kontext slovenského prístupu do EÚ: zisky a riziká (materiál SAV).
- ¹⁰ Vplyvný kosovskoalbánsky intelektuál a politik Veton Surroi, vydavateľ Koha Ditore na seminári *Status quo and future prospects – Bosnia, Kosovo and Macedonia* v Rakúskom inštitúte medzinárodných vzťahov 4. apríla vo Viedni povedal, že krajiny balkánskeho regiónu budú potrebovať „nového Verheugena“, ktorý

v komunikácii s nimi bude jednať o možnostiach budúceho členstva v únii. V rozhovore s autorom state Surroi neskôr uvítal ideu, že by išlo o predstaviteľa z novoprijatých krajín.

- ¹¹ Pozri Jacques Rupnik: The Postwar Balkans and Kosovo Question. In: What status for Kosovo? Chaillot Papers, Paris 2001, s. 82 – 84. ale aj ďalšie state od autorov: Dana H. Allin, Franz-Lothar Altmann, Marta Dassu, Tim Judah, Thanos Veremis.
- ¹² Timothy Garton Ash: Tentoraz to bude Kosovo pre Kurdov, Právo na samourčenie až po odtrhnutie. Budeme teraz opäť stáť pred tými istými otázkami, s ktorými zápasili starí rodičia dnešných Britov, s. 21, Fórum, SME 2. 4. 2003.
- ¹³ Jacques Rupnik: c. d., s. 83. „The sooner Belgrade says goodbye to Kosovo the better it will be for democracy in Serbia“.
- ¹⁴ Jacques Rupnik: The Postwar Balkans and Kosovo Question. In: What Status for Kosovo? Chaillot Papers 50, s. 70, October 2001, Paris 2001.
- ¹⁵ Elez Biberaj: The Albanian National Question and Balkan Stability, EES News, s. 10, March – April 2003.
- ¹⁶ Pozri napr. Milorad Popovic: Crnogorske pitanje, Cetinje 1999 alebo Aleksandar Sjekloca: Izazovi savremenog republikanizma – Crna Gora i globalizacija, ARS, s. 67 – 79, 1 – 2/2000.
- ¹⁷ Pozri Július Lörincz: Balkánska vlna rozširovania Európskej únie, Listy SFP, s. 10 – 11, marec – apríl 2003.
- ¹⁸ Misha Glenny: Balkán 1804 – 1999, Nacionalizmus, válka a velmoci, Praha 2003.

Peter Weiss

Rok završenia historickej cesty

Keď som prvého februára 1999 v hoteli Hilton v Štrasburgu za prítomnosti veľvyslanca Slovenska v Európskej únii Juraja Migaša raňajkoval s G. Verheugenom, v tom čase ešte iba budúcim komisárom EÚ pre rozšírenie, dozvedeli sme sa o akej stratégii rozširovania sa uvažovalo v starej, práve odchádzajúcej Európskej komisii. V roku 2000 sa mali začať rokovania s Maltou a Cyprom, v roku 2002 s Lotyšskom, Litvou a Slovenskom a v roku 2004 s Bulharskom a Rumunskom. Keď som namietal, že s takouto predstavou nemôžeme predstúpiť pred slovenských voličov, ktorí sa v septembri 1998 zmobilizovali a až 84 % ich prišlo voliť, aby dosiahli obnovenie integračnej šance pre svoju republiku, odpoveď muža, ktorého o pár hodín nato Európsky parlament ustanovil za nového komisára pre rozšírenie, bola lakonická – tak musíme zmeniť stratégiu. Postupne sa zrodila koncepcia rozširovania, ktorá dostala názov regata. Ani po jej schválení však nie všetci verili, že sa Slovensku podarí dobehnúť bez jedného mesiaca dvojročné manko v rokovaniach s EÚ v porovnaní s tzv. Luxemburskou skupinou. Povedzme si otvorene, aj v susedných krajinách sa našli politici, ktorí neverili, že sa Slovenská republika „dotiahne“ na ostatné krajiny Vyšehradskej štvorky a navrhovali doma kroky smerujúce na zvládnutie takéhoto vývoja. Ako na jednom zasadnutí Európskeho parlamentu povedal J. M. Wiersma, spravodajca zahraničného výboru Európskeho parlamentu pre SR, vo vzťahu k Slovensku vládla pri štarte negociácií s EÚ všeobecná skepsa. Odlišná nebola ani situácia v rozhovoroch s NATO.

Aj z tejto perspektívy sa treba pozeráť na udalosti, ktoré sa odohrali pred niekoľkými dňami. Prezident SR R. Schuster vypísal referendum o vstupe SR do EÚ na 16. – 17. máj 2003. Rozbehla sa predreferendová kampaň, ktorej úlohou je poskytnúť občanom informácie a najmä mobilizovať ich na účasť v skutočne historickom referende. 26. marca 2003 za účasti ministra zahraničných vecí SR E. Kukana v Bruseli

Peter Weiss, Fakulta medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity, bývalý predseda Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky

podpísali veľvyslanci členských krajín NATO Protokol k Severoatlantickej zmluve o pristúpení Slovenskej republiky i ďalších šiestich krajín. Vláda SR ma mimoriadnom zasadnutí 27. marca odsúhlasila, že predloží Národnej rade SR návrh na pristúpenie Slovenskej republiky k Washingtonskej zmluve.

To sú konkrétne plody zahraničnopolitického úsilia v roku 2002, ktoré sa, pochopiteľne, opieralo o reálne výsledky plnenia predvstupových kritérií. Občania berú toto zavŕšenie historickej cesty k vytvoreniu reálnych podmienok pre integráciu SR do EÚ a NATO ako samozrejmosť. Ba po ťažkých politických zápasoch o obnovenie šance pre integráciu a vymanenie sa Slovenska zo zahraničnopolitickej izolácie sa práve po pozvaní SR na začatie pristupových rozhovorov na pražskom summite tejto vojensko-politickej organizácie zdvihla nová vlna odmietania vstupu SR do aliancie, ktorá súvisí predovšetkým so zmenenou zahraničnopolitickou situáciou v dôsledku sporov o spôsob riešenia irackej krízy.

Samozrejmosť, s akou slovenská verejnosť prijala na konci roku 2002 ukončenie predvstupových rokovaní s EÚ v Kodani a pozvánku do NATO v Prahe je nesporne pozitívnym signálom zásadných zmien, ktoré sa odohrali v slovenskej spoločnosti. Integrácia v roku 2002 prestala byť hlavným predmetom politického boja, ba čo sa týka integrácie do EÚ, tá sa stala vlastne jedinou oblasťou skutočne celonárodného konsenzu zasahujúceho všetky politické strany. S výnimkou Komunistickej strany Slovenska (KSS), Slovenskej národnej strany (SNS) a Pravej slovenskej národnej strany (PSNS) žiadna relevantná politická strana nespochybňovala ani začlenenie SR do NATO. Integračná agenda však napriek tomuto širokému politickému konsenzu v istom zmysle predsa len zohrala významnú úlohu v parlamentných voľbách. Aj z EÚ, aj z NATO totiž zazneli jasné signály, že pre úspešné zavŕšenie rokovaní s týmito zoskupeniami štátov budú dôležité jednoznačné záruky, že v ďalšom legislatívnom období nedôjde k recidívam toho politického správania, v dôsledku ktorého sa SR v roku 1997 sama diskvalifikovala tak v Madride, ako aj Luxemburgu a nedostala ani pozvanie do NATO, ani sa s ňou v roku 1998 nezačali predvstupové rozhovory EÚ. Aj preto sa jasné garancie, že proces integrácie bude pokračovať, stali pre veľké skupiny voličov rozhodujúcim motívom pre ich definitívnu voľbu, čo ovplyvnilo výsledok parlamentných volieb.

Pre zavŕšenie rokovaní s EÚ a získanie pozvánky do NATO bolo teda podstatné zistenie partnerov v zahraničí, že pokračovanie transformácie a reforiem má v slovenskej spoločnosti dostatočnú podporu, že ústavné inštitúcie v SR fungujú bez vážnych porúch, že sa upevnili základy právneho štátu, rešpektujú sa princípy demokracie a ochrany ľudských práv a že nehrozí návrat politických metód a štýlu politiky, ktoré Slovensko už raz uvrhli do zahraničnopolitickej izolácie. Ani v roku 2002 by teda zahraničná politika nebola úspešná, keby sa vďaka predchádzajúcej vláde nebol dosiahol reálny pokrok v reformách hospodárstva, ozbrojených síl a ďalších oblastí, ktoré boli predpokladom splnenia konkrétnych kritérií vytýčených EÚ a NATO pre kandidátske krajiny. A, samozrejme, keby politická reprezentácia štátu pred voľbami i po voľbách nebola bývala v zahraničí dôveryhodná. To je aj pre budúcnosť kľúčová podmienka úspešnej zahraničnej politiky.

O zavŕšení historickej cesty, respektíve jednej dôležitej etapy však treba uvažovať nielen z hľadiska vytvorenia podmienok pre ukončenie rokovaní o vstupe SR do EÚ a NATO. Rok 2002 bol zároveň desiatym rokom samostatnej štátnej existencie Slovenskej republiky. Pri budovaní každého štátu zohráva mimoriadne významnú úlohu aj posilňovanie jeho zahraničnej služby, schopností jeho diplomacie, a tým i celkovej kvality zahraničnej politiky. Ak z tohto hľadiska hodnotíme uplynulý rok, tak nemožno nekonštatovať, že bol objektívne rokom, keď v zahraničnej politike dosiahla SR významné úspechy svedčiacie o jej zrelosti. Tým najhlavnejším výsledkom slovenskej zahraničnej politiky bolo to, že SR definitívne zakotvila v západnom geopolitickom priestore. Nacionalisticko-izolacionistické sily sa marginalizovali. Predstava o výnimočnej úlohe Slovenska ako mostu medzi východom a západom a o akomsi privilegovanom vzťahu s Ruskou federáciou, ktorý nám mal prinášať extra ekonomické výhody, sa ocitla v ríši zabudnutých ilúzií. Nahradil ju realizmus. Aj mnohí z tých, ktorí ju ešte pred pár rokmi obhajovali a usilovali sa ju viac či menej otvorene presadzovať aj v praktickej zahraničnej politike SR, pod tlakom okolností sa deklarovali za presvedčených zástancov nielen proeurópskej, ale aj transatlantickej orientácie Slovenska.

Ukazovateľom rastu váhy a autority slovenskej diplomacie je aj to, že po Jánovi Kubišovi, ktorý už dlhšie pôsobí ako generálny tajomník OBSE sa do vysokých pozícií svetového významu dostali aj ďalšie osobnosti zo SR – P. Tomka bol zvolený za člena Medzinárodného súdneho dvora OSN v Haagu a B. Schmögnerová bola generálnym tajomníkom OSN vymenovaná za výkonnú riaditeľku Európskej hospodárskej komisie OSN, čo je pozícia na úrovni zástupkyne generálneho tajomníka OSN.

Slovenská zahraničná politika dokázala promptnú, serióznú a koncepčnú reakciu na fenomén globálneho terorizmu v roku 2002 zúročiť v podobe veľmi dobrých vzťahov s USA a v posilnení pozície medzi krajinami kandidujúcimi na začlenenie do NATO.

Ďalším významným svedectvom kvalitatívnej zmeny sily a možnosti slovenskej zahraničnej politiky a diplomacie sa stal výsledok sporu o zákon o Maďaroch žijúcich v susedných štátoch. Maďarská diplomacia sa nepresadila so svojou koncepciou spájania národa ponad hranice vytváraním právnych a inštitucionálnych väzieb medzi Maďarskou republikou a Maďarmi žijúcimi v susedných krajinách, ktorú sa usilovala vydávať za nový, univerzálny európsky model starostlivosti o menšiny. Naopak, principiálne a stabilné slovenské stanovisko k tejto norme, podložené medzinárodnoprávnymi a politickými argumentmi, našlo podporu vo všetkých troch kľúčových európskych inštitúciách – v Európskej únii, Rade Európy i v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe. Ukázalo sa, že slovenská diplomacia nemusí mať komplexy ani pri takej skúsenej diplomacii vyznačujúcej sa silnými tradíciami a všestrannými väzbami, akou je nesporne maďarská diplomacia. Žiada sa spomenúť aj to, ako SR v spolupráci predovšetkým s českou diplomaciou dokázala eliminovať riziká vyplývajúce z otvárania povojnového usporiadania strednej Európy prostredníctvom nastoľovania otázky zrušenia tzv. Benešových dekrétov.

Súčasťou procesu dozrievania boli aj výkony slovenských zastupiteľských úradov v Belehrade, Bruseli – pri EÚ i NATO, vo Washingtone, v Moskve i v ďalších hlavných mestách. Naši diplomati si získali široké uznanie v zahraničí a posilnili autoritu diplomacie vekom stále mladého štátu. Prejavom zrelosti slovenskej diplomacie bolo aj to, akým moderným spôsobom, teda využitím tretieho sektora a nástrojov zahraničnej pomoci v rámci OECD, sa SR zmocnila príležitosti vybudovať si predpolie pre dlhodobú spoluprácu s kľúčovou balkánskou krajinou, so Zväzovou republikou Juhoslávia, resp. so Srbskom a Čiernou horou, ktorá po prekonaní postmiloševičovského obdobia bude predstavovať významného aktéra v ďalšej etape rozširovania EÚ smerom na juhovýchod.

Za významný úspech slovenskej zahraničnej politiky treba označiť aj pôsobenie SR v rámci Vyšehradskej štvorky. A to aj napriek tomu, že pre politiku maďarského expremiéra Viktora Orbána v otázke tzv. Benešových dekrétov a krajanského zákona sa Vyšehradská štvorka na niekoľko týždňov ocitla v jednej z najväčších kríz počas svojej existencie. Slovensko sa stalo hnacím motorom tohto fóra susedských konzultácií a hľadania a presadzovania spoločných záujmov nielen vo vzťahu k EÚ, ale aj k západnej časti Spoločenstva nezávislých štátov, osobitne voči Ukrajine. Práve Slovensko spolu s Poľskom bolo hybnou silou úsilia o formulovanie východísk východnej politiky budúcej rozšírenej EÚ. Význam politiky v rámci Vyšehradskej štvorky pre Slovenskú republiku nespochybnilo ani to, že počas hektických záverečných rokovaní v Kodani sa fakticky rozpadli pôvodné zámery koordinovať postup všetkých štyroch krajín smerom k EÚ.

Posilnenie slovenskej zahraničnej politiky bolo aj výsledkom skutočnosti, že sa zlepšila koordinácia zahraničnopolitických aktivít najvyšších ústavných orgánov. V roku 2002 zohrával vo finálnej fáze vytvárania podmienok na začlenenie SR do EÚ a NATO významnú úlohu prezident R. Schuster. Dôležité je aj to, že popri tradičných nástrojoch zahraničnej politiky, ktorými disponuje exekutíva, sa oveľa intenzívnejšie využívali aj možnosti parlamentnej diplomacie, čo bolo možné jednak vďaka dobrej spolupráci výborov NR SR s MZV SR, jednak vďaka širokému konsenzu medzi parlamentnými politickými stranami v chápaní priorít slovenskej zahraničnej politiky. Národná rada Slovenskej republiky a jej kľúčové výbory – Zahraničný výbor, Výbor pre európsku integráciu a Výbor pre obranu a bezpečnosť, zohrávali oveľa významnejšiu úlohu oproti predchádzajúcim funkčným obdobiam aj v diskusiách o obsahu a prioritách zahraničnej politiky.

V roku 2002 sa výraznejšie prejavovala aj ďalšia pozitívna tendencia vo vývoji slovenskej zahraničnej politiky. Je ňou zapájanie akademických kruhov a mimovládnych organizácií do diskusií o cieľoch a úlohách zahraničnej politiky, ale aj do tzv. verejnej diplomacie. Osobitne sa v tejto súvislosti žiada vyzdvihnúť aktivity Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku. Posilnila sa spolupráca Ministerstva zahraničných vecí SR s niektorými univerzitnými pracoviskami pri príprave novej generácie diplomatov a pri rozširovaní expertného zázemia zahraničnopolitického myslenia.

Samozrejme, aj v roku 2002 sa prejavovali v zahraničnej politike SR niektoré slabiny. Išlo najmä o dozvuky minulých omylov v politike vo vzťahu k Rusku a Ukrajine,

ktoré spočívali v tom, že vzťahy s Ruskom neboli vždy zasadené aj do rámca záujmov našich bezprostredných susedov a že podliehali ilúzii o nejakom osobitnom vzťahu Ruskej federácie k Slovensku. Pravda je aj to, že ani prezidentove aktivity nemohli vykompenzovať skutočnosť, že počas celých štyroch rokov sa neuskutočnila návšteva predsedu vlády SR v Moskve.

Za slabinu možno považovať informovanie verejnosti o úlohách a výsledkoch zahraničnej politiky a výzvach, ktoré pred ňou stoja. Najmä oboznamovanie verejnosti s výsledkami a rizikami vstupu SR do NATO a EÚ nemalo systematický, ale skôr kampaňovitý charakter. Kým v marci 2002 dosahovala podpora vstupu SR do NATO 61 %, a to vďaka jesenno-zimnej kampani organizovanej Ministerstvom obrany SR v súčinnosti s Ministerstvom zahraničných vecí SR, s nástupom predvolebného obdobia sa od systematického informovania verejnosti upustilo, čo sa ku koncu roku prejavilo v príliš veľkom prepade podpory verejnosti vstupu do NATO. Vláda nezareagovala dostatočne pružne na zmenenú zahraničnopolitickú situáciu v dôsledku irackej krízy, čo využili odporcovia vstupu do NATO na ofenzívu. Podobne verejnosť pociťovala deficit informácií o tom, čo do praktického života ľudí prinesie vstup SR do EÚ. Predchádzajúca vláda M. Dzurindu rezignovala na včasnú prípravu predreferendovej kampane, a tak sa s ňou začalo až po schválení programu novej vlády. V dôsledku toho v časti slovenskej verejnosti, ktorá má možnosť sledovať aj predreferendovú kampaň v ČR, zosilnel pocit, že je málo informovaná o dopadoch a rizikách vstupu do EÚ a do NATO práve vo chvíli, keď sa Slovensko ocitlo doslova pred bránami týchto integračných zoskupení.

Zahraničná politika bola v roku 2002 nesporne tou oblasťou, ktorá dala jestvujúcej vládnej koalícii najväčšiu mieru legitimity pre jej povolebný postup. Vládne programové vyhlásenie „urobiť rozhodujúce kroky, ktorými Slovensko definitívne vstúpi do spoločenstva európskych demokracií a stane sa členom EÚ a NATO“ a zaujme v tomto spoločenstve „dôstojné, rešpektované a zodpovedné postavenie“, je predmetom nielen širokého politického konsenzu, ale aj zhody v občianskej spoločnosti. Je iba na vláde a koalíčných stranách, ako budú schopné tento konsenzus pri riešení konkrétnych úloh zahraničnej politiky využívať a rozširovať.

Tým skôr, že Slovensko sa ocitlo v kvalitatívne novej situácii. Definitívne sa skončila romantická éra hrdinského dobiehania zmeškaného času, ktorá bola logickým dôsledkom politického zlyhania vládnej koalície HZDS – ZRS a SNS v roku 1994 – 1998. Žlté karty z Madridu a Luxemburgu v roku 1997 sú už len nepríjemným mementom. Slovensko sa ocitlo v rovnakej pozícii ako iné kandidátske krajiny a čaká ho menej spektakulárne, ale o to ťažšie obdobie vynaliezavého a trpezlivého presadzovania svojich národných hospodárskych, bezpečnostných, kultúrnych a humanitných záujmov v komplikovaných integračných rámcoch a celkovo nestabilných medzinárodných vzťahoch ohrozovaných predovšetkým globálnym terorizmom. Z tohto hľadiska je možné iba súhlasiť so zámerom vlády venovať pozornosť ďalšej profesionalizácii a stabilizácii zahraničnej služby, ako aj systémovému dobudovaniu MZV SR a siete zastupiteľských úradov s prihliadnutím na dlhodobé zahraničnopolitické priority.

O týchto povstupových dlhodobých prioritách by sa mala viesť široká odborná diskusia zahrňujúca nielen odborníkov na Ministerstve zahraničných vecí SR, ale aj expertov na vedeckých pracoviskách, univerzitách a v mimovládnych organizáciách. Nemenej dôležité je, aby sa Ministerstvo zahraničných vecí SR vo vláde konečne presadilo s návrhom moderného zákona o zahraničnej službe. Už aj preto, že kvalitná a efektívna zahraničná služba je jedným z hlavných atribútov slovenskej štátnosti, ktorej desiate výročie samostatnosti sme si nedávno pripomenuli.

Malá krajina s ekonomikou životne závisiacou od schopnosti vyvážať a s dlhodobou vysokým negatívnym saldom v obchodnej bilancii si nemôže dovoliť šetriť na nesprávnom mieste. Správny zámer vlády posilniť ekonomický rozmer diplomacie a zjednotiť pôsobenie zahraničnej služby v tejto dôležitej oblasti predpokladá konečne odbúrať nezdravý rezortizmus a presadzovanie záujmov úzkych ekonomických skupín v činnosti obchodných zastupiteľstiev a jednoznačne ich podriať Ministerstvu zahraničných vecí SR. Slovenská republika musí konečne mať konzistentnú štátnu zahraničnú a obchodnú politiku vypracovanú v dialógu so Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou a s kľúčovými exportérmi a jednotne ju presadzovať na všetkých zastupiteľských úradoch. Vzhľadom na štruktúru negatívneho salda v zahraničnoobchodnej bilancii sa očakávalo, že v inak vecnej, triezvej a neideologizujúcej zahraničnopolitickej časti vládneho programu, ktorá pôsobí v rámci celého dokumentu rozhodne najkonceptnejším a najvyváženejším dojmom, bude aspoň zmienka o význame vzťahov s Ruskou federáciou a o potrebe spolu s ďalšími krajinami Vyšehradskej štvorky účinne ovplyvňovať tvorbu východnej politiky EÚ a NATO. Aj pri optimalizácii siete zastupiteľských úradov bude treba viac zohľadňovať zahraničnoobchodný rozmer. (SR napríklad nemá zastúpenie v takých hospodárskych centrách, ako sú Singapur alebo Hongkong).

Splnenie životne dôležitej a ambiciózneho úlohy zabezpečiť ratifikáciu dohôd o vstupe SR do NATO a EÚ v parlamentoch členských krajín do roku 2004 bude okrem iného vyžadovať veľmi rýchle vypracovanie konceptu budovania imidžu Slovenskej republiky v zahraničí. Skutočnosť, že podľa názorov občanov členských krajín EÚ, ktoré zaznamenala v decembri roku 2000 agentúra Eurobarometer, je SR až na šiestom mieste medzi kandidátskymi krajinami, ktoré si želajú mať v únii, by vládnu koalíciu, opozíciu i občiansku verejnosť mala mobilizovať k aktivitám smerujúcim k zlepšeniu imidžu našej krajiny. Ani pri príprave a realizácii koncepcie „public relations“ Slovenskej republiky by sa teda nemalo šetriť a nemal by sa ďalej strácať čas.

Zlepšenie imidžu Slovenska predpokladá vo vnútornej politike dosiahnuť reálny pokrok v boji proti korupcii, v integrácii Rómov, v boji proti prejavom rasizmu a intolerancie (škody, ktoré povest Slovenska v Británii narobili rasistické prejavy slovenských tiežfanúšikov na bratislavskom štadióne pri futbalovom zápase s Anglickom sa stále podceňujú), v potláčaní organizovaného zločinu, v budovaní administratívnych kapacít potrebných na absorbovanie zdrojov z fondov EÚ atď. Jedným z dôležitých testov napríklad bude, či dôjde k prijatiu antidiskriminačného zákona.

Veľa bude závisieť od správania, vyjadrení a súzvuku špičkových predstaviteľov štátu pri prezentácii Slovenska a jeho záujmov a od schopnosti vlády a vládnych strán rozširovať konsenzus v chápaní národnoštátnych záujmov a v spôsoboch ich presadzovania prostredníctvom zahraničnej politiky. Iracká kríza ukázala, že to nie je ľahká úloha.

Oľga Keltošová

Čo spájalo a rozdeľovalo koalíciu a opozíciu v slovenskej zahraničnej politike v roku 2002

Predovšetkým chcem poďakovať za pozvanie a za možnosť vystúpiť na tejto konferencii. Moje vystúpenie bude vzhľadom na moju politickú minulosť (ako poslankyne a členky Výboru pre európsku integráciu NR SR, členky Spoločného parlamentného výboru EÚ-SR, členky delegácie SR pri Parlamentnom zhromaždení Rady Európy, členky delegácie NR SR v Konvente o budúcnosti Európy a podpredsedníčky Výboru pre rovnosť šancí žien a mužov PZ RE) viac parlamentné. Ak sa chcem venovať hodnoteniu výsledkov zahraničnej politiky za rok 2002, musím hneď na úvod povedať, že išlo z pohľadu parlamentnej praxe o atypický rok. Bol to rok volebný. Možno aj preto sa, žiaľ, niektoré parlamentné strany v priebehu minulého roku skôr alebo neskôr viac venovali prípravám na voľby ako dôležitým a možno aj osudovým otázkam, ktoré ovplyvnia kvalitu života ďalších generácií na tomto území.

Môžem posúdiť z vlastnej praxe, že politické elity všetkých politicky relevantných strán, ktoré v minulom volebnom období získali svojich poslancov v parlamente, sa od začiatku roku 2002 sústreďovali na presadzovanie vlastných straníckych krátkodobých záujmov, rozumej predvolebných záujmov. Popritom, dovoľm si povedať, bolo bez väčšieho záujmu zo strany nás – poslancov Národnej rady – prijatých vyše 33 významných uznesení (mám ich tu v prílohe, nebudem všetky citovať) v oblasti medzinárodného práva a politiky. V parlamentných diskusiách k týmto dokumentom bol dosiahnutý vzácny konsenzus, čo kladne hodnotila nielen zahraničná verejnosť, ale aj médiá a takisto vláda. Ale z týchto 33 dokumentov môžem spomenúť

Oľga Keltošová, bývalá poslankyňa za HZDS, členka Výboru pre európsku integráciu Národnej rady Slovenskej republiky

iba dva, ktoré vyvolali viac-menej obsiahlu, ale najmä emotívnu diskusiu v parlamente, ako napríklad vyhlásenie Národnej rady o zákone o Maďaroch žijúcich v susedných krajinách zo 7. 2. 2002 alebo druhý dokument Deklarácia Národnej rady SR o zvrchovanosti členských štátov EÚ a štátov kandidujúcich v kultúrno-etických otázkach.

Ak si spomíname na diskusiu k týmto dvom dokumentom, nemožno povedať, že by pri vystupovaní jednotlivých poslancov alebo poslaneckých klubov išlo o rozdielnosti typické pre vyspelú parlamentnú opozíciu alebo koalíciu. Pamätáme si, že deliaca čiara išla naprieč parlamentným politickým spektrom a rozdelila aj vtedajšiu vládnú koalíciu na dva tábory. Spomínam to tu preto, lebo si myslím, že podobnú pozornosť by si boli zaslúžili aj iné dokumenty, ktoré sa, žiaľ, nedostali na rokovanie pléna Národnej rady SR.

Vychádzajúc zo svojej trinásťročnej politickej praxe v zahraničí aj tu na Slovensku si myslím, že nestačí sa iba nechať vo výbore pre európsku integráciu, ktorého som bola štyri roky členkou, respektíve v zahraničnom výbore informovať napríklad o našich rokovacích pozíciách a tieto informácie nedávať potom na rokovanie pléna Národnej rady SR. Pravidelne štyri roky sme upozorňovali vedenie Národnej rady SR, aby v závažných otázkach v oblasti zahraničnej politiky, kde, ako to už tu odznelo aj doobeda z úst premiéra, ministra zahraničných vecí, ministra obrany, došlo vždy ku zhode medzi opozíciou a koalíciou, prebiehali debaty nielen na pôde Národného konventu alebo na pôde Konventu o budúcnosti Európy v Bruseli, ale aby sa tieto diskusie prenášali aj na pôdu národného parlamentu. Žiaľ, nestalo sa tak a obávam sa, že aj v súčasnosti chýba dostatočný časový priestor pre podobné vážne a najmä odborné diskusie v pléne Národnej rady.

Musím konštatovať, že rok 2002 v slovenskej zahraničnej politike nespĺnil okrem iného ani ponuku summitu v Nice pre kandidátske krajiny najmä v otázke, a znova sa vrátim k debatám v Národnej rade SR a informovanosti verejnosti, simplifikácie rezolúcií summitov Európskej únie tak, aby boli zrozumiteľné nielen širšej európskej verejnosti, ale najmä domácej verejnosti. V Nice dostali kandidátske krajiny ďalšiu ponuku, ktorú sme, žiaľ, premárnili. Touto ponukou bolo stanoviť úlohy národných parlamentov pri tvorbe architektúry budúcej Európy. Nespomínam si na jeden jediný príspevok na túto tému pri rokovaní Národnej rady, ani pri závažných dokumentoch v oblasti zahraničnej politiky, o ktorých som hovorila. Keďže som sa ako členka parlamentných delegácií zúčastňovala aj na zasadnutiach Konventu v Bruseli, musím potvrdiť, že slovenskí poslanci odchádzali na tieto rokovania bez predchádzajúcej širokej a odbornej diskusie v pléne.

Slovenský parlament si v uplynulom roku nenašiel dostatok času, aby sa vyjadril k základným otázkam budúceho usporiadania únie, neprebehla napríklad diskusia v pléne Národnej rady SR k otázke, či budeme hovoriť o budúcej architektúre únie ako o federácii, konfederácii alebo o superštáte. Nedošlo ani k diskusii o potrebe alebo o konkrétnom znení európskej ústavnej zmluvy. Poslanci v pléne nemali možnosť informovať sa ani nediskutovali o reformách európskych inštitúcií, o kompetenciách

Európskeho parlamentu voči Európskej komisii atď. Nedivme sa preto slabej informovanosti širokej laickej verejnosti a často ani jej naivným predstavám o blahobyte a prosperite Slovenskej republiky ihneď po vstupe do EÚ. Preto si myslím, že pár dní alebo pár týždňov trvajúca tzv. mobilizačná kampaň pred referendum o vstupe je nedostatočná.

Vrátim sa na záver ešte k téme svojho vystúpenia, čo teda spájalo a čo rozdeľovalo koalíciu a opozíciu v slovenskej zahraničnej politike v roku 2002. Ako dobre vieme, všetky relevantné parlamentné strany okrem Slovenskej národnej strany, ktorá programovo odmietala vstup SR do NATO, podporovali program vlády Slovenskej republiky v oblasti zahraničnej politiky a najmä v oblasti integrácie do euroatlantických štruktúr. Táto vzácna zhoda názorov sa potvrdila aj pri schvaľovaní ústavného zákona o bezpečnosti štátu v čase vojny alebo vládneho návrhu zákona o ozbrojených silách prijatého 25. mája 2002, pri ktorých je potrebná dvojtretinová podpora. Rovnako s podporou opozičných strán sa dodržiaval aj časový rámec aproximácie nášho právneho poriadku právu EÚ.

Na základe svojich skúseností za uplynulé štyri roky parlamentnej praxe môžem konštatovať, že poslanci Národnej rady Slovenskej republiky, členovia rôznych parlamentných delegácií Slovenska v zahraničí reprezentovali naše národno-štátne záujmy bez rozdielu straníckej príslušnosti. Myslím si, že v tejto dobrej tradícii treba pokračovať aj v súčasnom volebnom období. Až na sklonku roku 2002, v čase hroziacej irackej krízy, došlo na parlamentnej pôde k zaujímavej situácii, keď vládny návrh na vyslanie našich jednotiek podporila aj významná časť opozície na rozdiel od niektorých poslancov koalície. Napriek tomu, ako som už spomínala, v zásadných otázkach zahraničnopolitického smerovania Slovenskej republiky dochádzalo v uplynulom roku ku konsenzu.

Minulý rok bol rokom volebným, a preto som očakávala, že po septembrových voľbách Národná rada zhodnotí a najmä prehodnotí svoju ústavnú kontrolnú funkciu vo vzťahu k exekutive najmä v súvislosti s blížiacim sa vstupom Slovenskej republiky do EÚ. Sú predsa známe príklady z parlamentnej praxe členských krajín EÚ, kde do tzv. grand committees prichádzajú ministri členských vlád pred každým dôležitým rokovaním v Bruseli, aby získali od svojich národných poslancov rámec na zastupovanie toho-ktorého členského štátu v Európskej komisii. Tento postup národných parlamentov členských krajín EÚ dávam do pozornosti odbornej verejnosti, ale aj vedeniu Národnej rady SR, súčasným členom parlamentu, aby poslanci aj naďalej strážili národno-štátne záujmy Slovenskej republiky a usmerňovali nielen domácu politickú scénu, ale najmä, aby pomáhali exekutive plniť náš spoločný zahraničnopolitický program.

A ešte jednu malú poznámočku na margo rozšírenia kompetencií výboru pre ľudské práva aj o otázky rovnosti šancí. To je takisto ďalším eklatantným príkladom toho, ako robíme iba polkroky v smerovaní do EÚ. Napriek tvrdeniu môjho predrečníka a vzácneho priateľa pána Nagya, že tzv. ženská problematika patrí do výboru pre ľudské práva, ja si to nemyslím. Neexistujú totiž ľudské práva a ženské práva. Myslím

si, že aj preto majú v Európskom parlamente aj v Rade Európy v Štrasburgu samostatné výbory pre equal chances. Ale to len tak na okraj.

Takže na záver, myslím si, že aj vystúpenia mojich predrečníkov aj možno kritické poznámky, ktoré som uviedla, pomôžu v tom najhlbšom zmysle slova Národnej rade Slovenskej republiky, Ministerstvu zahraničných vecí Slovenskej republiky i poslancom zvyšovať kvalitu informovanosti našich občanov a najmä kvalitu rozhodovania všetkých kompetentných v dôležitých otázkach v najbližších dňoch, ktoré ovplyvnia osudy našich ľudí na dlhé desaťročia.

Maroš Šefčovič

Nové výzvy bilaterálnej spolupráce po vstupe Slovenska do Európskej únie a NATO

Slovensko sa nachádza vo finálnej fáze naplnenia svojich dvoch hlavných zahraničnopolitických priorít, ktoré stáli pred všetkými slovenskými vládami od roku 1993. Členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii a Severoatlantickej aliancii výrazným spôsobom ovplyvní kvalitu bilaterálnych vzťahov nielen s našimi budúcimi partnermi, ale aj s krajinami, ktoré zostanú mimo týchto zoskupení.

Bilaterálne vzťahy s členskými krajinami EÚ a NATO

Vzťahy Slovenskej republiky s členskými krajinami vstupom do euroatlantického spoločenstva nadobudnú novú intimitu. My budeme len postupne odhaľovať, kde naše bilaterálne vzťahy s jednotlivými členskými krajinami zaostávajú. Som si istý, že tých oblastí bude veľmi veľa:

- politická spolupráca: vlády, parlamenty, prezidenti, premiéri a ich úrady budú musieť byť skutočnými partnermi. Budovanie tohto partnerstva bude dlhotrvajúcim procesom, ktoré nevyriešia len stretnutia v Bruseli s presne špecifikovanou agendou a limitovaným časom;

Maroš Šefčovič, generálny riaditeľ Sekcie bilaterálnej spolupráce Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

- hospodárska spolupráca: členstvo v EÚ, ale i v NATO si bude vyžadovať ešte širšie prepojenie ekonomík, než to bolo doteraz. SR bude musieť ešte agresívnejšie bojovať o získavanie zahraničných investícií. Jedine tak sa stane európskou vyspelou ekonomikou. Iste, pozdvihnutie našej ekonomiky patrí k prioritným záujmom EÚ, ale o jeho realizáciu sa bude musieť snažiť v prvom rade SR;
- bezpečnostná spolupráca: SR bude musieť ešte intenzívnejšie pracovať na prepojení ozbrojených síl, policajných zborov, spravodajských služieb a v neposlednom rade i na výraznejšej kooperácii obranného priemyslu;
- budovanie solidarity a pocitu spojenectva členských krajín so SR. Obyvatelia súčasných členských krajín si budú určite len postupne zvykať na nové členské krajiny a určitý čas potrvá nadviazanie a vytvorenie pocitu spolupatričnosti a solidarity. Najlepším spôsobom na urýchlenie tohto procesu je rozvoj kontaktov v oblasti kultúry, športu, na úrovni *people to people*.

Nový bilateralizmus

Vyššie uvedené výzvy, ktoré stoja pred slovenskou diplomaciou, len potvrdzujú, že dvojstranné vzťahy s členskými krajinami prejdú veľkou transformáciou. Už dnes však je jasné, že ich dôležitosť jednoznačne stúpne. Ak budeme úspešní v budovaní pevných a kvalitných dvojstranných vzťahov, tak budeme úspešnejší i v budovaní našich vzťahov s európskymi inštitúciami a v presadzovaní svojich záujmov v nich. Pravdivosť tohto konštatovania dokázali i záverečné etapy predvstupových rokovaní, kde sa najcitlivejšie a najproblematickejšie momenty riešili rovnako intenzívne v hlavných mestách členských krajín ako v Bruseli.

Po vstupe sa naše negóciácie rozvinú znovu, tentoraz pri tvorbe európskej legislatívy a pri spolurozhodovaní o európskych záležitostiach. Kvalitné dvojstranné vzťahy budú pre Slovenskú republiku mimoriadne dôležité nielen v komunitárnej oblasti spolupráce EÚ, ale hlavne v tých oblastiach, kde naďalej prevláda medzivládny charakter – Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP) a Spoločná európska bezpečnostná a obranná politika (SEBOP).

Ďalšiu transformáciu bilaterálnej diplomacie si popri pokračujúcej integrácii vynútil aj proces globalizácie. K novým výzvam zaradil riešenie problematiky svetového terorizmu, utečencov, starostlivosti o životné prostredie a vyrovnávanie s novými, doteraz nepoznanými problémami. Menšie krajiny podobné Slovensku musia navyše viac energie venovať rozvoju svojej identity a budovaniu imidžu, ktorý je potrebný na ich prezentáciu a presadenie v silnejúcej konkurencii. Túto komplexnú zmenu bilaterálnych priorít nazval belgický minister zahraničných vecí L. Michel novým bilateralizmom a jeho výzvy sú nové a dôležité rovnako pre staré i nové členské krajiny.

Kvalitné bilaterálne vzťahy – prínos pre EÚ i NATO

SR vstupuje do EÚ aj NATO v procese ich významnej transformácie. Zmeny v inštitúciách si vyžiadala hlavne nová geopolitická situácia, nové úlohy a nové spôsoby ich riešenia. Dôležitým faktorom je aj nové geografické rozloženie obidvoch zoskupení, ktoré sa rozšírili do oblastí ešte pred niekoľkými rokmi nepredvídateľných.

Práve tento politický, historický a geografický posun poskytuje Slovensku veľkú šancu byť užitočným a zahraničnopoliticky prospešným tak pre EÚ, ako aj pre NATO. Slovensko má unikátnu historickú skúsenosť, jazykovú príbuznosť a výnimočne dobré vzťahy so susedmi v širšom stredoeurópskom a východoeurópskom regióne vďaka ich historickej nezaťaženosti. Povedzme si úprimne, že podobnú kvalitu nedosahuje ani jeden z nových členských krajín EÚ či NATO.

Slovenskej republike sa podarilo vybudovať si priateľské vzťahy založené na partnerstve bez akýchkoľvek podozrení z bočných úmyslov k našim východným susedom i ku krajinám Balkánu. Tieto oblasti patria momentálne medzi priority SZBP, SEBOP i vonkajších vzťahov NATO. A v týchto oblastiach Slovensko má čo ponúknuť. Dokonca by som povedal, že sa to od nás očakáva tak z jednej, ako aj z druhej strany. Práve v tejto oblasti vidím i ja najväčšie možnosti pre využitie našich kvalitných vzťahov v prospech EÚ i NATO.

Bilaterálne vzťahy s ostatnými krajinami

Slovenská republika vynaložila veľké úsilie, aby bola pripravená na vstup do EÚ i NATO. Tomuto úsiliu boli prispôsobené i priority v rozvoji bilaterálnych vzťahov, ktoré sa orientovali hlavne na členské krajiny EÚ a NATO. Slovensko je však krajinou, ktorá má nielen z hospodárskych dôvodov širšiu orientáciu a možnosť nadväzovať na kvalitné vzťahy v širokom kontexte.

Členstvo v EÚ i v NATO dodá značke „Slovakia“ novú príťažlivosť, ktorú bude môcť pri správnej príprave veľmi dobre využiť i vo vzdialenejších teritóriách, kde má Slovensko silné ekonomické záujmy. Nová kvalita postavenia Slovenskej republiky sa určite prejaví nielen v spomínanom blízkom okolí, ale aj vo vzťahu k Ruskej federácii, Japonsku, Číne, Kórei, Austrálii i ku krajinám juhovýchodnej Ázie, Blízkeho východu a Stredného východu, Afriky a Latinskej Ameriky. Bude záležať jedine na slovenskej diplomacii, aby túto novú kvalitu správne využila a svoju pozornosť zamerala realisticky a cielene tam, kde možno očakávať pozitívne výsledky.

Záver

Bilaterálna diplomacia stojí pre mnohými výzvami. Skončilo sa obdobie prísneho delenia na dvojstranné a mnohostranné vzťahy. Postupujúca integrácia a nezastaviteľná globalizácia dodá bilateralizmu novú kvalitu a poslanie. Jej základom však i po týchto zmenách zostane snaha o budovanie dobrých partnerských vzťahov, záujem o hospodársku spoluprácu a vzrastie dôležitosť schopnosti chápať svojich partnerov a motívy ich konania. Verím, že Slovenská republika a jej diplomacia je na zvládnutie týchto výziev dobre pripravená a kvalitné bilaterálne vzťahy budú prínosom pre Európsku úniu i pre Severoatlantickú alianciu.

Juraj Macháč

Bezpečnostná a multilaterálna dimenzia zahraničnej politiky Slovenskej republiky

Rok 2002 bol z pohľadu zahraničnej služby Slovenskej republiky nepochybne historický. Slovensko naplnilo v oblasti integračných procesov ciele, ktoré boli stanovené v *Zameraní zahraničnej politiky Slovenskej republiky na rok 2002*. Dôležitým faktorom, ktorý zvyrazňuje úspechy Slovenska v jeho integračnom úsilí je skutočnosť, že Slovenská republika je v týchto procesoch popredným kandidátom. Kandidátom, ktorý patrí nielen do skupiny bezproblémových krajín, ale je vďaka svojej aktívnej vnútornej i zahraničnej politike lídrom v oboch integračných procesoch.

Rok 2002 možno z hľadiska nášho úsilia o získanie členstva v NATO označiť za skutočne prelomový: Slovenská republika bola na pražskom summite Severoatlantickej aliancie pozvaná na začatie rokovaní o pristúpení k Severoatlantickej zmluve, čím bola splnená základná priorita uplynulého roku vo vzťahu k aliancii. Pozvánka je pre Slovensko jednoznačným úspechom a ocenením doterajšieho úsilia o získanie členstva. Tento úspech bol možný vďaka našej cieľavedomej príprave vo všetkých piatich oblastiach *Akčného plánu pre členstvo* (MAP) i vďaka zodpovednému účinkovaniu Slovenska na medzinárodnej scéne.

Slovensko v uplynulom roku výrazne posilnilo svoju účasť v mierových operáciách vedených NATO v juhovýchodnej Európe. Do jednotiek SFOR sme vyslali vrtuľníkovú jednotku Armády Slovenskej republiky. Toto vyslanie má mimoriadny význam najmä preto, lebo ide v histórii Slovenska o vôbec prvú leteckú jednotku Vzdušných síl Slovenskej republiky nasadenú do mierovej operácie pod vedením NATO. Druhé

Juraj Macháč, generálny riaditeľ Sekcie medzinárodných organizácií a bezpečnostnej politiky Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

významné posilnenie nášho príspevku silám vedeným NATO na Balkáne sa uskutočnilo v marci 2002, keď 100 slovenských profesionálov, príslušníkov elitného práporu okamžitej reakcie v Martine, v spolupráci s českými kolegami sformovali spoločný mechanizovaný česko-slovenský prápor s počtom 500 vojakov.

Tieto rozhodnutia o posilnení príspevkov Slovenska pre NATO sú dôsledkom prijatej koncepcie zameranej na postupné obmedzovanie vysielania jednotiek do mierových operácií OSN a presadzovanie priority účasti v operáciách pod vedením NATO a EÚ.

Druhým významným účinkovaním Slovenskej republiky na medzinárodnej scéne v uplynulom roku bolo vyjadrenie jasnej podpory Slovenska boju proti terorizmu a aktívne zapojenie do protiteroristickej koalície. Slovensko sa nielen deklaratívne prihlásilo k tomuto boju a prijalo opatrenia na všetkých úrovniach na domácej scéne, ale i aktívne prispieva svojou účasťou na operácií Enduring Freedom v Afganistane, kde pôsobí 40 príslušníkov Armády Slovenskej republiky, t. j. jedna mechanizovaná rota. Preukázali sme svoj zodpovedný postoj a prístup k bezpečnosti a stabilite nielen v Európe, ale i mimo nášho regiónu.

V príprave Slovenska na členstvo v NATO, ktorá prebieha prostredníctvom plnenia MAP a jeho národnej aplikácie – *Ročného národného programu* (RNP), boli v roku 2002 zaznamenané úspechy vo všetkých piatich oblastiach. Dovŕte mi venovať sa v krátkosti aspoň tým najdôležitejším.

Septembrové parlamentné voľby v roku 2002 ukončili dovtedajšie pochybnosti o kontinuite ďalšieho vývoja na Slovensku. Vytvoril sa dôležitý politický konsenzus rozhodujúcich politických strán vyjadrujúci podporu vstupu Slovenskej republiky do NATO. Podpora verejnej mienky pre vstup Slovenska do aliancie bola väčšinu roka stabilizovaná okolo hodnoty 60 %. Slovenská republika pokračovala v posilňovaní demokratických inštitúcií. Bol zvolený prvý ombudsman, boli prijaté opatrenia na boj proti korupcii a pokračovalo plnenie stratégie vlády v oblasti zlepšovania situácie rómskej národnostnej menšiny.

Vo vojensko-obrannej činnosti Slovensko dôsledne pokračovalo v realizácii reformy rezortu obrany a pokročilo v profesionalizácii ozbrojených síl. Cieľ reformy – menšie, plne profesionálne a flexibilné ozbrojené sily – ako aj dôrazný postup v jej realizácii v roku 2002 bol alianciou hodnotený veľmi pozitívne a bol často dávaný za vzor aj iným kandidátskym krajinám.

V oblasti zdrojov sa vláda SR zaviazala vynakladať na obranu 2 % hrubého domáceho produktu (HDP), čím zaručila stabilitu alokácie finančných prostriedkov pre obranu aj do budúcnosti. V bezpečnostnej oblasti nastal dôležitý posun integráciou Národného bezpečnostného úradu (NBÚ) do slovenského prostredia ako orgánu zodpovedného za ochranu utajovaných skutočností.

V právnej oblasti bola skompletizovaná obranná legislatíva, ktorá vytvára potrebný právny rámec pre reformu ozbrojených síl.

Na jeseň 2002 Slovensko odovzdalo aliancii štvrtý *Ročný národný program* (RNP) na tento rok (RNP PRENAME 2003), ktorý aliancia hodnotila ako doteraz najlepší.

Aj keď príprava Slovenskej republiky na členstvo v aliancii a plnenie *Ročného národného programu* (RNP) 2002 bolo pre Slovensko v uplynulom roku prioritou, ako partnerská krajina sme boli aktívni aj na pôde Euroatlantickej partnerskej rady (EAPC) a v rámci programu Partnerstva za mier (PZM), ktoré sú dôležitými mechanizmami NATO a partnerských krajín na upevňovanie stability a bezpečnosti v širšom euroatlantickom priestore. Slovenská republika sa zapojila aj do medzinárodných štruktúr vytvorených v NATO v oblasti civilného núdzového plánovania vyslaním slovenského experta do Euroatlantického centra na koordináciu pomoci pri katastrofách (EADRCC).

Slovensko sa konkrétnymi aktivitami podieľalo aj na upevňovaní regionálnej bezpečnosti a rozširovaní zóny demokracie, stability a prosperity v Európe. Pokračovala spolupráca v rámci zoskupenia krajín V4 na vrcholnej i expertnej úrovni s dôrazom na vstup do NATO a integráciu do EÚ. Presadzovanie integračných záujmov Slovenskej republiky umožnilo aj prevzatie predsedníctva V4 v druhom polroku 2002.

Existencia a činnosť Vilniuskej skupiny (V10) bola v uplynulom roku opätovným potvrdením významu regionálnych zoskupení a spolupráce aspirantských krajín v oblasti regionálnej bezpečnosti a stability v euroatlantickom priestore. Spoločný postup aspirantských krajín zohral pozitívnu úlohu pri prijímaní rozhodnutia o rozširovaní aliancie a zároveň umožnil výmenu konkrétnych skúseností s plnením MAP.

Tu by som chcel v krátkosti upozorniť aj na myšlienku, ktorej cieľom je vytvorenie platformy na spoluprácu všetkých 13 krajín V4 a V10. Pokiaľ nepôjde o oslabenie spolupráce v rámci formátu V4, ale o spojenie dvoch prúdov integrácie do EÚ a do NATO, potom z nášho pohľadu pôjde o prospešnú spoluprácu.

Ako som už spomenul, rok 2002 bol rokom pražského summitu NATO. Toto vrcholné stretnutie, dlhodobo pripravované ako pôda na začatie ďalšieho kola rozširovania aliancie, sa stalo pre alianciu transformačným. Summit predstavoval vyvrcholenie etapy sebareflexie aliancie po 11. septembri 2001. NATO na summite prijalo viaceré transformačné dokumenty, ktorých napĺňanie umožní jeho adaptáciu na nové bezpečnostné, tzv. asymetrické hrozby vrátane medzinárodného terorizmu a šírenia zbraní hromadného ničenia. Leitmotívom summitu sa stali nové spôsobilosti umožňujúce prijatím konkrétnych záväzkov, tzv. *Pražských záväzkov spôsobilostí*, plnenie nových úloh, ktoré stoja pred alianciou.

Summit v zásade charakterizovali tri základné témy: noví členovia, nové spôsobilosti a v neposlednom rade nové partnerstvo, ktoré sa stalo nevyhnutnou súčasťou adaptácie aliancie. Nové chápanie partnerstva umožňuje široké angažovanie krajín EAPC aj do boja proti terorizmu a posilnenie projekcie stability a bezpečnosti v tomto priestore. Daný trend vzápätí po summite NATO potvrdil summit EAPC, v rámci ktorého aj Slovenská republika odsúhlasila na najvyššej úrovni modernizovanú koncepciu partnerskej spolupráce a boja proti terorizmu.

Pozvanie Slovenska na začatie prístupových rozhovorov, o ktorom rozhodol pražský summit NATO, predstavuje vyvrcholenie jednej fázy prístupového procesu a začiatok novej fázy. Už koncom minulého roku prebehli krátke dvojkoľové prístupové rokovania,

po ktorých nasledovala začiatkom tohto roku séria návštev predstaviteľov NATO v Slovenskej republike. Iba predvčerom, v stredu 26. marca 2003, vyvrcholila táto prístupová etapa podpisom *Protokolu k Severoatlantickej zmluve o pristúpení Slovenskej republiky* veľvyslancami členských krajín NATO v Bruseli.

Týmto krokom sa začala tzv. ratifikačná fáza, v rámci ktorej bude *Prístupový protokol Slovenskej republiky*, ako aj ďalších pozvaných krajín ratifikovaný v každej členskej krajine. Ratifikácia všetkými členskými by mala byť ukončená do termínu konania nasledujúceho summitu NATO v máji budúceho roku tak, aby sa pozvané krajiny zúčastnili na summite už ako členské krajiny. Nevyhnutným krokom na strane Slovenska bude pristúpenie k Severoatlantickej zmluve a následne odovzdanie ratifikačného inštrumentu u depozitára zmluvy – vlády USA.

Dovoliť si vysloviť tvrdenie, že Slovenská republika je dnes pripravená na členstvo v NATO na lepšej úrovni, než na akej boli tri krajiny pri ostatnom rozširovaní Aliancie. Napriek tomu nesmieme v našom úsilí poľaviť, a naopak, musíme sa sústrediť na oblasti v činnosti aliancie, ktoré sú pre nás nové a na to, že čoskoro sa staneme súčasťou rozhodovacieho procesu aliancie.

V tejto súvislosti mi dovoľte upozorniť na niekoľko závažných skutočností, ktoré idú nad rámec dnešnej hodnotiacej konferencie, ale ktoré považujem za mimoriadne dôležité.

Slovenská republika bude musieť v tomto roku vyvinúť koncentrované úsilie v troch rovinách: substantívnej, organizačno-technickej a politickej. V substantívnej rovine bude Slovensko pokračovať v príprave na členstvo v aliancii plnením *Ročného národného programu (RNP PRENAME 2003)*. V nadväznosti na výsledky pražského summitu si Slovenská republika bude musieť ujasniť spôsob príspevku do už spomínaných *Pražských záväzkov spôsobilosti* a definovať svoju pozíciu k jednotlivým agendám NATO.

Kľúčovou oblasťou bude aj oblasť verejnej mienky, ktorej význam po 11. septembri a po transformačnom pražskom summite NATO ešte viac narastá. Bude potrebné aktívnejšie komunikovať s verejnosťou o nových hrozbách terorizmu v kombinácii so zbraňami hromadného ničenia a o úlohe aliancie v danej oblasti. Verejnosť musí byť oboznamovaná so zmenami v bezpečnostnom prostredí, pretože tie si vyžadujú nový prístup a spôsob rozmyšľania o bezpečnosti. V organizačno-technickej rovine bude potrebné dobudovať Misiu Slovenskej republiky pri NATO s cieľom jej transformácie na plnohodnotnú Stálu delegáciu porovnateľnú s delegáciami členských krajín.

Ďalej bude potrebné zvládnuť nárast objemu činnosti misie, keďže sa nám onedlho otvoria skoro všetky výbory a skupiny aliancie, na práci ktorých sme sa ako partnerská krajina nezúčastňovali. Na domácej pôde sa budeme musieť zamyslieť, ako využiť mechanizmus PRENAME, kde dochádza od roku 1999 k intenzívnej spolupráci všetkých zainteresovaných rezortov na príprave Slovenska na členstvo v NATO, pričom by sme radi zachovali vysokú úroveň tejto spolupráce aj po vstupe do aliancie.

Ratifikačný proces bude v roku 2003 v politickej rovine kľúčový. Preto bude dôležité intenzívne pôsobenie zahraničnej služby Slovenskej republiky v členských

krajinách NATO a predovšetkým jeho parlamentná dimenzia – pôsobenie poslancov Národnej rady Slovenskej republiky v parlamentoch členských krajín s cieľom pomôcť hladkému procesu ratifikácií.

Bude nevyhnutné pokračovať v politickom dialógu, ktorý bude okrem ratifikácie potrebný aj na postupné začleňovanie Slovenskej republiky do štruktúr aliancie. V roku 2003 sa začneme takisto pripravovať na usporiadanie zasadnutia Parlamentného zhromaždenia NATO, ktoré sa uskutoční v máji 2004 v Bratislave, len niekoľko dní pred summitom NATO a ktorého úspešné zvládnutie bude pre Slovensko politicky veľmi dôležité.

Dovoľte mi vysloviť aj niekoľko postrehov k *Bezpečnostnej stratégii Slovenskej republiky*. Je zrejmé, že po vstupe Slovenska do NATO a aj s ohľadom na zmenu bezpečnostného prostredia a rizík nielen v Európe, ale aj z globálneho hľadiska, bude nevyhnutné uskutočniť aktualizáciu tejto stratégie. Revidovaná *Bezpečnostná stratégia* by mala odrážať reálne postavenie Slovenskej republiky v bezpečnostno-politickom systéme, teda integráciu Slovenska do NATO a EÚ. Úspešné zvládnutie aktualizácie *Bezpečnostnej stratégie* bude závisieť od vytvorenia čo najširšieho bezpečnostne orientovaného fóra, ktoré umožní vládnym štruktúram, zákonodarnému zboru, expertom mimovládnych organizácií i laickej verejnosti diskusiu k týmto otázkam. Dovoľm si preto využiť závery aj tohto fóra ako jeden z podkladov na začatie diskusie o revízii *Bezpečnostnej stratégie Slovenskej republiky*.

Dovoľte mi už len stručne informovať vás o plnení *Zamerania zahraničnej politiky Slovenskej republiky na rok 2002* aj v ostatných oblastiach multilaterálnej diplomacie. Popri integračnom úsilí v rámci NATO a Európskej únie uplatňovalo Slovensko v multilaterálnej relácii svoje záujmy aj na ďalších fórach.

Jednou z dlhodobých priorít v tomto smere aj v roku 2002 predstavovalo pôsobenie Slovenskej republiky v rámci Organizácie Spojených národov. Slovensko sa v tejto oblasti opieralo o kľúčové politické dokumenty, ktoré boli prijaté na Miléniovom summite OSN a na nadväzujúcich konferenciách o financovaní pre rozvoj v Monterrey a o trvalo udržateľnom rozvoji v Johannesburgu.

Slovenská republika vystupovala na pôde OSN a v ďalších medzinárodných organizáciách aktívne v súlade s určenými prioritami a cieľmi zahraničnej politiky Slovenskej republiky a v konkrétnych prípadoch vychádzala zo smerníc schválených vládou Slovenskej republiky. Dôležitým prvkom postupu slovenskej zahraničnej služby na multilaterálnych fórach bola zásada dôslednej koordinácie krokov s členskými krajinami Európskej únie. Dôraz sa kládol na dve prioritné oblasti pôsobenia – problematiku medzinárodného mieru a bezpečnosti vrátane otázky boja proti terorizmu a problematiku medzinárodného práva.

Slovenská republika patrila aj naďalej k významným prispievateľom do mierových síl OSN. V závere roku 2002 pôsobilo 614 príslušníkov v siedmich mierových operáciách: na Cypre, kde príslušníci Armády Slovenskej republiky zodpovedajú za jeden z troch sektorov, v Etiópii-Eritrei, vo Východnom Timore, v Sýrii na Golanských výšinách, v Iraku, v Jeruzaleme a v Sierra Leone. Občania Slovenskej republiky dostali

ponuku zúčastniť sa na inšpekciách v Iraku v rámci UNMOVIC. V novembri 2002 vymenoval generálny riaditeľ Medzinárodnej organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) pani Máriu Kadlečkovú za predstaviteľku FAO pre strednú a východnú Európu.

V roku 2002 sa aj zásluhou slovenskej diplomacie posilnilo zastúpenie Slovenskej republiky v medzinárodných organizáciách. Slovensko získalo niektoré významné posty a výkonné funkcie v orgánoch medzinárodných organizácií. Vo februári 2002 vymenoval generálny tajomník OSN pani Brigitu Schmögnerovú za výkonnú tajomníčku Európskej hospodárskej komisie. Pri následnom rozšírení sa stala členkou dvadsaťosemčlenného kabinetu generálneho tajomníka OSN vo funkcii senior management group. V období január – máj stály predstaviteľ Slovenskej republiky v Ženeve predsedal Európskej hospodárskej komisii OSN. Stály predstaviteľ Slovenskej republiky vo Viedni pôsobil ako podpredseda v Byre Komisie OSN pre narkotické látky, v Prípravnom byre Konferencie CTBT. V októbri 2002 slovenského experta pána Petra Tomku Valné zhromaždenie OSN a Bezpečnostná rada OSN zvolili za sudcu pätnásťčlenného hlavného súdneho orgánu OSN – Medzinárodného súdneho dvora.

Zahraničnú politiku v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia realizovala Slovenská republika prostredníctvom multilaterálnych fór ako OSN – 1. výbor, Komisia OSN pre odzbrojenie, Konferencia o odzbrojení a aj samostatné rokovacie fóra a implementačné orgány odzbrojovacích zmlúv a kontrolných režimov, ktorých je Slovenská republika zmluvnou stranou alebo členom.

V rámci Európy predstavujú v slovenskej multilaterálnej diplomacii hlavnú úlohu najmä Rada Európy (RE) a Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), ktoré popri NATO a EÚ dotvárajú politický a bezpečnostný rámec usporiadania Európy. Slovenská republika plnila úlohy spojené s členstvom v Rade Európy, ktorých vyhodnotenie sčasti vykonával monitorovací a kontrolný mechanizmus orgánov Rady Európy. V rámci tohto procesu boli výsledky dosiahnuté Slovenskou republikou hodnotené pozitívne. Drobné nedostatky, ktoré sú spoločné pre transformujúce sa krajiny, sa v spolupráci s príslušnými orgánmi Rady Európy priebežne odstraňovali. Slovensko sa dostalo z pozície prijímateľa pomoci do pozície vyspelej členskej krajiny, od ktorej sa očakáva donorský prístup k aktivitám Rady Európy.

V hodnotenom období pôsobila Slovenská republika v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe ako medzinárodne etablovaný a vnútorne stabilný štát s jasne vyhranenými pozíciami vo všetkých troch dimenziách bezpečnosti podľa koncepcie OBSE. Slovensko vystupovalo v komplexnom politickom dialógu OBSE aktívne a principiálne, či už spoločne so skupinami štátov ako ich rovnocenný partner, alebo samostatne. Keď sa predmetom diskusie stali základné princípy ochrany národnostných menšín v súvislostiach vzťahov medzi susednými štátmi, zásadná, uvažlivá a na objektívnych argumentoch založená pozícia Slovenskej republiky získala podporu účastníckych štátov OBSE. Pri viacerých stretnutiach s vysokým komisárom OBSE pre národnostné menšiny Rolfom Ekéusom na úrovni predsedu vlády a ministra zahraničných vecí prediskutovali uvedenú problematiku.

Slovenská republika ako účastnícky štát participovala na činnosti OBSE aj prostredníctvom účasti v dlhodobých misiách (Kosovo, Gruzínsko, Macedónsko, Moldavsko, Chorvátsko, Azerbajdžan, Náhorný Karabach). Slovensko splnilo svoje záväzky vyplývajúce z istanbulskeho summitu OBSE.

Aktívne uplatňovanie zásad ekonomickej dimenzie diplomacie zohrávalo dôležitú úlohu aj v roku 2002, keď vrcholili rokovania Slovenskej republiky s Európskou úniou o pristúpení.

Rok 2002 bol druhým rokom členstva našej krajiny v Organizácii pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj, pričom sa nám podarilo úspešne začleniť do práce tejto prestížnej organizácie. Slovenskí odborníci sa v priebehu roka zúčastňovali na aktivitách 140 výborov a pracovných skupín OECD. Na jednotlivých fórach aktívne pôsobilo viac ako sto delegácií na rôznych úrovniach z ústredných orgánov štátnej správy. Za dva roky od vstupu sme sa tak stali plnohodnotným partnerom najvyspelejších krajín sveta.

V priebehu roku 2002 sa v rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO) Slovenská republika aktívne zapájala do prebiehajúcich mandátovaných rokovaní v oblasti poľnohospodárstva a služieb a rokovaní v ďalších oblastiach podľa mandátu Rozvojovej agendy z Dohy. Aktívne sa zúčastňovala na formálnych a neformálnych zasadaniach a rokovaní riadnych aj špeciálnych negociačných orgánov WTO.

V uplynulom roku bola Slovenská republika predsedajúcou krajinou Stredo-európskej dohody o voľnom obchode (CEFTA). Spolupráca sa odvíjala od Plánu aktivít CEFTA na rok 2002 a zamerala sa najmä na riešenie najcitlivejších otázok spoločného záujmu, ako napríklad obchodu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami, uplatňovania ochranných opatrení a vzájomného uznávania certifikátov a výsledkov skúšok.

Počas minulého roku sa uskutočnili mnohé zasadnutia a rokovania, na ktorých Slovenská republika presadzovala svoje záujmy, ako aj záujmy krajín CEFTA týkajúce sa jednotlivých oblastí rozvojovej agendy z Dohy.

Bohužiaľ, nie je možné v takomto krátkom čase sa podrobnejšie zaoberať takou obsiahlou problematikou, akou je bezpečnostná a multilaterálna dimenzia zahraničnej politiky Slovenskej republiky. Na záver mi dovoľte ešte upozorniť na jednu dôležitú skutočnosť. Všetky ciele, ktoré boli dosiahnuté v oblasti multilaterálnej diplomacie v roku 2002, napriek ich významnej hodnote, sú cieľmi čiastkovými. Dosiahnutie cieľa neznamena ustrnutie, ale naopak, vytvorenie kvalitatívne nových podmienok na dosiahnutie vyšších cieľov, ktoré prispievajú k rastu a zveľaďovaniu slovenskej spoločnosti.

Juraj Nociar

Výsledky rokovaní a očakávané dopady vstupu SR do Európskej únie

V zahraničnopolitických prioritách Slovenskej republiky dominuje spolu s integráciou do atlantických štruktúr aj získanie členstva v Európskej únii. Z hľadiska naplňovania a realizácie týchto priorit bol uplynulý rok jednoznačne úspešný. Vo vzťahu k Európskej únii sa podarilo úplne odstrániť zaostávanie vyplývajúce z neskoršieho otvorenia rokovaní o vstupe. Slovensko príkladným spôsobom využilo tzv. princíp dobiehania a v plnom rozsahu postúpilo v rokovaní vo všetkých kapitolách tak, že na zasadnutí Európskej rady v Kodani, v decembri minulého roku, nič nebránilo tomu, aby boli rokovania ukončené.

Možno skutočne ukončenie rokovaní o vstupe do EÚ považovať za úspech? Bude členstvo v Európskej únii pre Slovensko prínosom alebo sa treba obávať možných rizík s tým spojených? Európska únia už roky deklaruje záujem o rozšírenie o krajiny strednej a východnej Európy. Získanie členstva je však priamo závislé od ochoty, schopnosti, ako aj pripravenosti kandidáta na členstvo plniť všetky práva, ale aj povinnosti z toho vyplývajúce. Hlavným nástrojom či návodom pre čo najväčšie priblíženie k systému, ktorý existuje v súčasných členských štátoch EÚ, bola Európska dohoda o pridružení. Slovensko sa začalo pripravovať na svoje členstvo v EÚ na základe príslušných ustanovení Európskej dohody už v roku 1991. V počiatočnom období to boli predovšetkým obchodné väzby (postupná liberalizácia vzájomného obchodu), neskôr, po nadobudnutí platnosti Európskej dohody (1. februára 1995) to bolo prehĺbovanie kontaktov na odbornej, ale aj politickej úrovni v ostatných oblastiach – od fungovania spoločného trhu až po pravidlá pre poskytovanie štátnej pomoci či spoločnú poľnohospodársku politiku. Od Slovenska sa paralelne očakávalo, že s legislatívou a jednotlivými sektorovými politikami si osvojí a udomáčni vo svojom

Juraj Nociar, riaditeľ Odboru ekonomicko-právnych vzťahov s Európskou úniou, Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky

systeme aj základné demokratické princípy a princípy právneho štátu. Práve táto oblasť bola kľúčová pri prijímaní rozhodnutia na zasadnutí Európskej rady v decembri 1999 v Helsinkách, že Slovensko plní aj politické kritériá, a preto s ním môžu byť otvorené rokovania o vstupe.

Slovensko pristupovalo k rokovaniam od začiatku s plnou vážnosťou uvedomujúc si, že iba dôslednou prácou a precíznym plnením všetkých úloh predovšetkým v oblasti legislatívy a budovania inštitúcií môže naplniť svoj cieľ vytýčený v základnej negociačnej pozícii – ukončiť rokovania do konca roku 2002 a vstúpiť do únie 1. januára 2004, ktorý bol stanovený ako referenčný dátum pre naše členstvo v EÚ. V priebehu necelých troch rokov našich negociácií boli prijaté desiatky nových zákonov, vytvorené nové inštitúcie a čo je najpodstatnejšie, vytvorili sa predpoklady na plnú implementáciu legislatívy a pravidiel spoločenstva po našom vstupe do EÚ. To boli hlavné dôvody, prečo mohlo Slovensko na summite v Kodani rokovania ukončiť a prečo máme súčasne dôvod považovať tento fakt za úspech.

Získaním členstva v Európskej únii sa zavŕši niekoľkoročné úsilie o začlenenie našej krajiny do spoločenstva národov, ktoré spoločne presadzujú idey slobody, demokracie a ľudských práv. Nové možnosti a príležitosti spojené so vstupom SR do Európskej únie sa ďalej týkajú zabezpečenia medzinárodného postavenia a bezpečnosti v rámci zoskupenia členských štátov, ako aj celkového zlepšenia, stransparentnenie a stabilizovanie trhového a sociálneho prostredia. Tieto dôvody by mali dominovať pri posudzovaní a hodnotení zmyslu a významu nášho vstupu do únie.

Z hľadiska vyhodnocovania dopadov členstva pre nový členský štát sa však zvyčajne uvádzajú predovšetkým faktory majúce skôr ekonomický charakter. Jedným z dôvodov je skutočnosť, že prístupový proces, ale aj samotné členstvo umožňujú rýchlejšiu reštrukturalizáciu a modernizáciu ekonomiky a v dôsledku toho i rýchlejší ekonomický rast, zvýšenie životnej úrovne, a teda aj postupné zblížovanie ekonomickej výkonnosti s vyspelejšími členskými štátmi. Doterajšie skúsenosti z prijatia ekonomicky menej vyspelých krajín, napr. Grécka, Španielska, Portugalska a Írska jasne ukazujú, že ekonomické „dobiehanie“ je dlhodobým procesom, ktorý sa výraznejšie prejavuje až v dlhšom časovom horizonte.

Aj slovenskej ekonomike sa vstupom do EÚ plne sprístupnia výhody tohto zoskupenia. V oblasti obchodnej výmeny už boli v období uplatňovania Európskej dohody o pridružení postupne odstránené takmer všetky prekážky vzájomného obchodu s výnimkou niektorých poľnohospodárskych a potravinárskych produktov. Vstupom do únie budú odstránené úplne a Slovensko sa stane súčasťou jednotného, spoločného trhu, ktorý bude mať viac ako 450 miliónov obyvateľov. Súčasne sa naše výrobky budú môcť lepšie presadzovať v tretích krajinách, keďže ponesú značku „Made in EU“. Vzhľadom na vysoký stupeň obchodnej integrácie SR a tomu primeranú vzájomnú obchodnú výmenu možno konštatovať, že so vstupom súvisiace zapojenie SR do spoločnej obchodnej politiky nebude znamenať žiadne podstatné vplyvy na slovenskú ekonomiku. SR získa oveľa rozsiahlejší obchodnopolitický priestor, bude ťažiť z výhodnejších obchodnopolitických podmienok, ktoré má dojednané s EÚ – lepší

prístup na tretie trhy, ochranu pre svojich výrobcov a pod. Neočakávajú sa ani žiadne zásadné zmeny v teritoriálnej a tovarovej štruktúre slovenského obchodu. Slovenská ekonomika je už v súčasnosti veľmi pevne naviazaná na hospodárstvo krajín EÚ. Viac ako 70 % nášho dovozu a asi 85 % nášho vývozu sa realizuje so štátmi EÚ vrátane prístupujúcich členov, pričom najväčším partnerom je už tradične Spolková republika Nemecko.

Začlenením Slovenska do existujúcich politík EÚ, predovšetkým poľnohospodárskej a regionálnej, možno očakávať aj celkové zlepšenie ekonomickej situácie v regiónoch. Vychádzajúc z porovnania platieb, ktoré Slovensko odvedie do spoločného rozpočtu v období rokov 2004 – 2006 (približne 43 mld. Sk) a prostriedkov, ktoré môže reálne za uvedené obdobie absorbovať z rozpočtu EÚ (89 mld. Sk), staneme sa podobne ako ostatné prístupujúce krajiny čistým príjemcom. V niektorých odvetviach, ktoré sú priamo závislé od podpory štátu, sa očakáva výrazné zlepšenie situácie v porovnaní so súčasným stavom (v roku 2006 je pre poľnohospodárstvo vyčlenených viac ako 22 mld. Sk, čo je dvojnásobok oproti súčasnosti).

Už tradične sa ako naše silné stránky, resp. výhody, ktoré vyplývajú z nášho členstva v EÚ, uvádzajú:

- vysoko kvalifikovaná pracovná sila, ktorá je schopná plniť náročné kritériá kladené na trhu práce v EÚ;
- úplné odstránenie ciel na tovary a služby a ostatných obchodných a technických bariér v obchodovaní v rámci EÚ, čo bude znamenať zrovnoprávnenie slovenských výrobkov pri ich uvádzaní na spoločnom trhu;
- zvýšenie prílivu investícií, (do roku 2008 sa očakáva ich strojnásobenie v porovnaní so súčasným stavom) a súčasné umožnenie slovenským firmám a občanom investovať v EÚ;
- možnosť voľného pohybu osôb vrátane nadobúdania vzdelania a získanie zamestnania vo všetkých štátoch EÚ (občania SR sa stanú aj občanmi EÚ), nadobudnuté vzdelanie a kvalifikácia budú uznávané (rovnako ako občanom iných členských štátov) i v iných krajinách.

Vstup SR do EÚ je podmienený prebratím a implementáciou *acquis communautaire*. Táto európska legislatíva je základným a ničím nezastupiteľným prínosom vstupu, pretože vracia SR po desaťročiach medzi demokratické európske štáty so spoločnými hodnotami Európskej únie. EÚ vo svojom komunitárnom práve ctí tradičné kľúčové funkcie štátu v spoločnosti a v ekonomike. Vychádza z premisy, že úlohou štátu v ekonomike je ochrana voľnej súťaže (je proti jej porušovaniu vrátane zneužívania dominantného postavenia, a to i vo vzťahu k silným zahraničným partnerom), ochrana slabšej zmluvnej strany (zamestnanca a spotrebiteľa) a ochrana vlastníckych práv. Práve vo vzťahu k *acquis* bude nezanedbateľným prínosom skutočnosť, že zatiaľ čo v súčasnosti sme iba viac-menej pasívnym „preberateľom“ legislatívy EÚ, bez možnosti aktívneho ovplyvňovania procesu jej prijímania, získaním členstva získame aj právo byť zapojení do tohto procesu. Slovensko bude súčasne proporcionálne zastúpené nielen v orgánoch na pracovnej – expertnej úrovni, ale aj vo všetkých inštitúciách –

v Rade EÚ, v Európskej komisii, Európskom parlamente, Európskom súdnom dvore a ďalších.

Vstup do Európskej únie však nebude znamenať iba pozitíva. Predovšetkým z dôvodu stále prebiehajúcej transformácie ekonomiky je nutné počítať aj s tým, že so získaním členstva budú spojené aj určité riziká:

- nižšia úroveň konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky. Adaptačné obdobie potrebné na prekonanie rozdielov medzi SR a EÚ bude zrejme dlhšie. V období po vstupe do EÚ musí postupne dôjsť i k vyrovnaniu mnohonásobných rozdielov v mzdách. Lacná pracovná sila môže znamenať deformáciu trhu práce v EÚ (čiasťochná ochrana je v prechodnom období v slobodnom pohybe osôb zo strany EÚ);
- vzostup cien potravín a niektorých tovarov zaťažených spotrebnou daňou (tabak);
- zvýšené náklady spojené s prijatím a implementáciou *acquis* a štandardov EÚ v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, v sociálnej oblasti, v životnom prostredí, energetike, v oblasti nepriamych daní, v oblasti zdravia, v odpadovom hospodárstve a pod.;
- „únik mozgov“, ktorý je potrebné riešiť vytváraním podmienok na uplatnenie kvalifikovaných pracovných síl v domácom prostredí;
- delegovanie niektorých kompetencií (obchodná politika, legislatíva, ...) inštitúciám EÚ.

Ukončenie rokovaní, podpis Zmluvy o pristúpení a jej úspešná ratifikácia neznamenajú ukončenie príprav na náš vstup do únie. Je to iba ukončenie prvej etapy našich vzťahov. Ešte v priebehu tohto roku nás čaká splnenie viac ako sto úloh predovšetkým legislatívnej povahy, vyplývajúcich z našich záväzkov prijatých počas rokovaní, ako aj z Pravidelnej správy EK o pripravenosti SR na členstvo v EÚ. Súčasne bude potrebné primeraným spôsobom prispôbiť štruktúry v štátnej správe, aby sme boli schopní zabezpečiť naše adekvátne zastúpenie vo všetkých štruktúrach a prostredníctvom nich presadzovať záujmy Slovenska v rámci Európskej únie.

Deklarácia summitu v Prahe prijatá najvyššími predstaviteľmi štátov a vlád zúčastnených na zasadnutí Severoatlantickej rady v Prahe 21. novembra 2002

1. My, najvyšší predstavitelia štátov a vlád členských krajín Severoatlantickej aliancie, sme sa dnes stretli, aby sme rozšírili našu alianciu a ďalej posilnili NATO s cieľom čeliť vážnym novým hrozbám a zásadným bezpečnostným výzvam 21. storočia. Spojení našou spoločnou víziou stelesnenou vo Washingtonskej zmluve, zaväzujeme sa transformovať NATO s novými členmi, novými spôsobilosťami a novými vzťahmi s našimi partnermi. Ostávame neochvejní v našom záväzku voči transatlantickému putu; základným bezpečnostným úlohám NATO vrátane kolektívnej obrany; našim spoločným demokratickým hodnotám a Charte Organizácie Spojených národov.
2. Dnes sme sa rozhodli pozvať Bulharsko, Estónsko, Lotyšsko, Litvu, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko, aby začali prístupové rokovania s cieľom pripojiť sa k aliancii. Blahoželáme im pri tejto historickej príležitosti, ktorá sa tak príhodne koná v Prahe. Pristúpenie týchto nových členov posilní bezpečnosť všetkých v euroatlantickom priestore a napomôže dosiahnuť náš spoločný cieľ jednotnej a slobodnej Európy zjednotenej v mieri a na základe spoločných hodnôt. Dvere NATO ostanú otvorené pre európske demokracie ochotné a schopné prevziať zodpovednosť a záväzky členstva v súlade s článkom 10 Washingtonskej zmluvy.
3. Pripomínajúc tragické udalosti 11. septembra 2001 a naše následné rozhodnutie uplatniť článok 5 Washingtonskej zmluvy, odsúhlasili sme komplexný súbor

opatrení založených na Strategickej koncepcii NATO s cieľom posilniť našu schopnosť čeliť výzvam proti bezpečnosti našich síl, obyvateľstva a územia prichádzajúcich odkiaľkoľvek. Dnešné rozhodnutia napomôžu vytvoriť vyvážené a efektívne spôsobilosti v rámci aliancie, aby NATO mohlo lepšie vykonávať svoje misie v plnom rozsahu a odpovedať kolektívne proti týmto výzvam vrátane hrozby zo strany terorizmu a šírenia zbraní hromadného ničenia (ZHN) a ich nosičov.

4. Zdôrazňujeme, že naše úsilie transformovať a prispôsobiť NATO nemá byť vnímané ako hrozba akejkoľvek krajiny alebo organizácie, ale skôr ako prejav nášho odhodlania chrániť naše obyvateľstvo, územie a sily pred akýmkoľvek ozbrojeným útokom vrátane teroristického útoku prichádzajúceho zo zahraničia. Sme odhodlaní odstrašiť, zničiť, brániť a chrániť sa pred akýmkoľvek útokmi proti nám v súlade s Washingtonskou zmluvou a Chartou Organizácie Spojených národov. S cieľom uskutočniť svoje misie v plnom rozsahu NATO musí byť schopné na základe rozhodnutia Severoatlantickej rady nasadiť sily schopné rýchleho presunu kamkoľvek, kde budú potrebné, udržať nasadenie v operáciách aj na veľkú vzdialenosť a na dlhší čas vrátane prostredia, kde by mohlo dôjsť k stretu s jadrovými, biologickými a chemickými hrozbami a dosiahnuť svoje ciele. Efektívne vojenské sily sú nevyhnutnou súčasťou našej celkovej politickej stratégie a majú životný význam pri zabezpečovaní slobody a bezpečnosti našich obyvateľov a pri prispievaní k mieru a bezpečnosti v euroatlantickom priestore. Preto sme sa rozhodli:
 - a. Vytvoriť Sily rýchlej reakcie NATO (NATO Response Force) pozostávajúce z technologicky vyspelých, pružných, premiestniteľných, interoperabilných a udržateľných síl zložených z pozemných, námorných a vzdušných zložiek, pripravených rýchlo sa presunúť kamkoľvek, kde budú potrebné, na základe rozhodnutia Rady. NRF budú takisto katalyzátorom zintenzívnenia a podpory zlepšovania vojenských spôsobilostí aliancie. Stanovili sme smernice na vypracovanie komplexnej koncepcie pre tieto sily, ktoré nadobudnú svoju úvodnú operačnú schopnosť v čo najkratšom čase, avšak najneskôr v októbri 2004 a svoju plnú operačnú schopnosť najneskôr v októbri 2006, a takisto pre správu pre ministrov obrany na jar 2003. NRF a súvisiace aktivity v rámci Headline Goal EU by sa mali vzájomne posilňovať a zároveň rešpektovať svojbytnosť oboch organizácií.
 - b. Zefektívniť usporiadanie vojenského velenia NATO. Schválili sme správu ministrov obrany, ktorá poskytuje náčrt štruktúry, účinnejšej, efektívnej a rozmiestniteľnej veliacej štruktúry so zámerom splniť operačné požiadavky celej škály misií aliancie. Je založená na odsúhlasenom dokumente Minimálnych vojenských požiadaviek na veliace usporiadanie aliancie. Táto štruktúra posilní transatlantické puto, jej výsledkom bude podstatné zníženie počtu veliteľstiev a Kombinovaných centier pre vzdušné operácie a podporí transformáciu našich vojenských spôsobilostí. Budú dve strategické velenia, jedno operačné a jedno funkčné. Strategické velenie pre operácie s hlavným sídlom v Európe (Belgicko) bude podporované dvoma Veliteľstvami spoločných síl schopnými vytvoriť pozemné veliteľstvá mnohonárodných zmiešaných síl osobitného určenia (Combined Joint Task Force) a robustné, ale obmedzené stále spoločné

veliteľstvá, z ktorých bude možné zostaviť námorné veliteľstvá CJTF. Budú v tom takisto pozemné, námorné a vzdušné zložky. Strategické velenie pre transformáciu s hlavným sídlom v USA a so zastúpením v Európe bude zodpovedné za pokračujúcu transformáciu vojenských spôsobilostí a podporu interoperability síl aliancie podľa potreby v spolupráci so Spojeneckým veliteľstvom operácií. Berúc do úvahy prácu vojenských orgánov NATO a objektívne vojenské kritériá, uložili sme Rade a Výboru pre obranné plánovanie dopracovať detaily tejto štruktúry vrátane geografického rozmiestnenia štábov veliacej štruktúry a ostatných prvkov tak, aby konečné rozhodnutie mohlo byť prijaté ministrami obrany v júni 2003.

- c. Schválil Pražský záväzok spôsobilostí (PCC) ako súčasť neustáleho úsilia aliancie zlepšiť a rozvinúť nové vojenské spôsobilosti na moderný boj v prostredí vážnych hrozieb. Jednotliví spojenci prijali pevné a konkrétne politické záväzky zlepšovať svoje spôsobilosti v oblasti chemickej, biologickej, rádiologickej a jadrovej obrany; spravodajstva, prieskumu a určovania cieľov; leteckého prieskumu; velenia, riadenia a spojenia; bojaskopnosti vrátane munície s presným navádzaním a potlačenia nepriateľskej protivzdušnej obrany; vzdušnej a námornej strategickej prepravy; dopĺňania pohonných hmôt počas letu a jednotiek bojovej podpory a tylového zabezpečenia. Naše úsilie zlepšiť spôsobilosti prostredníctvom PCC, ako aj úsilie Európskej únie posilniť európske spôsobilosti prostredníctvom Európskeho akčného plánu spôsobilostí by sa mali vzájomne posilňovať za rešpektovania svojbytnosti oboch organizácií a mali by sa uskutočňovať v duchu otvorenosti.

Budeme implementovať všetky aspekty Pražského záväzku spôsobilostí tak rýchlo, ako to len bude možné. Podnikneme nevyhnutné kroky k zlepšeniu spôsobilostí v identifikovaných oblastiach s pretrvávajúcimi nedostatkami v spôsobilostiach. Takéto kroky môžu zahŕňať viacnárrodné úsilie, špecializáciu rolí a repriorizáciu, pričom v mnohých prípadoch budú potrebné dodatočné finančné prostriedky, podliehajúce podľa potreby parlamentnému súhlasu. Sme odhodlaní rázne usilovať o zlepšenie spôsobilostí. Nariadili sme Rade na úrovni stálych zástupcov informovať ministrov obrany o implementácii.

- d. Odsúhlasil dohodnutú koncepciu pre obranu proti terorizmu. Koncepcia je súčasťou súboru opatrení na posilnenie spôsobilostí NATO v tejto oblasti, ktoré zahŕňajú zlepšenie zdieľania spravodajských informácií a opatrení na zvládanie kríz.

Terorizmus, ktorý kategoricky odmietame a odsudzujeme vo všetkých jeho formách a prejavoch, predstavuje vážnu a rastúcu hrozbu voči obyvateľom, silám a územiu aliancie, ako aj medzinárodnej bezpečnosti. Sme odhodlaní bojovať proti tejto pliaga tak dlho, ako to bude nevyhnutné. Aby bolo možné viesť účinný boj proti terorizmu, naša odozva musí byť mnohostranná a komplexná.

Sme rozhodnutí, v spolupráci s našimi partnermi, plne uskutočniť Akčný plán civilného núdzového plánovania (CEP) s cieľom zlepšiť civilnú pripravenosť na možné útoky proti civilnému obyvateľstvu chemickými, biologickými a rádiologickými (CBR) látkami. Budeme posilňovať našu schopnosť poskytovať podporu v prípade požiadania, s cieľom pomôcť národným orgánom vysporiadať sa

s následkami teroristických útokov, vrátane chemických, biologických, rádiových a jadrových útokov proti infraštruktúre rozhodujúceho významu, tak ako to predvída Akčný plán CEP.

- e. Odsúhlasí uskutočnenie piatich iniciatív pre obranu proti jadrovým, biologickým a chemickým zbraňam, ktoré posilnia obranné spôsobilosti aliancie proti zbraňam hromadného ničenia: prototypové mobilné analytické jadrové, biologické a chemické (NBC) laboratórium; prototypový tím reakcie na udalosti NBC; virtuálne školiace Centrum pre obranu proti zbraňam NBC; biologické a chemické obranné zásoby NATO a systém zdravotníckeho prieskumu.
- f. Posilní našu spôsobilosť obrany proti kybernetickým útokom.
- g. Preskúma možnosti zvládnutia narastajúcej hrozby raketového útoku proti územiu, silám a centrám osídlenia aliancie efektívnym a účinným spôsobom prostredníctvom vhodnej kombinácie politického a obranného úsilia spolu s odstrašovaním. Dnes sme dali podnet na vypracovanie novej štúdie o možnostiach realizácie protiraketovej obrany NATO s cieľom preskúmať možnosti ochrany územia, síl a centier populácie aliancie proti celej škále raketových hrozieb, ktoré budeme naďalej vyhodnocovať. Naše úsilie v tomto ohľade bude v súlade s nedeliteľnosťou bezpečnosti spojencov. Podporujeme posilnenie úlohy Centra pre zbrane hromadného ničenia v rámci Medzinárodného sekretariátu s cieľom uľahčiť prácu aliancie pri zvládaní tejto hrozby.
Znovu potvrdzujeme, že odzbrojovanie, kontrola zbrojenia a zákaz šírenia zbraní hromadného ničenia znamenajú neodmysliteľný príspevok k snahe predchádzať šíreniu a použitiu zbraní hromadného ničenia a ich nosičov. Zdôrazňujeme dôležitosť dodržiavania a posilňovania existujúcich mnohostranných režimov zákazu šírenia zbraní hromadného ničenia a kontroly vývozu zbraní a zmlúv o medzinárodnej kontrole zbrojenia a o odzbrojovaní.
5. Prijatie Bulharska, Estónska, Litvy, Lotyšska, Rumunska, Slovenska a Slovinska za nových členov posilní schopnosť NATO čeliť súčasným i budúcim výzvam. Preukázali svoju oddanosť základným princípom a hodnotám obsiahnutým vo Washingtonskej zmluve, schopnosť prispievať do všetkých misií aliancie vrátane kolektívnej obrany a pevný záväzok prispievať k stabilite a bezpečnosti, najmä v krízových oblastiach a konfliktných regiónoch. Ihneď začneme prístupové rozhovory s cieľom podpísať Prístupové protokoly do konca marca 2003 a ukončiť ratifikačný proces tak, aby tieto krajiny vstúpili do aliancie najneskôr na summite v máji 2004. Počas obdobia do vstupu aliancia zapojí pozvané krajiny do svojich aktivít v čo najväčšej možnej miere. Zaväzujeme sa aj naďalej poskytovať podporu a pomoc aj prostredníctvom Akčného plánu pre členstvo (MAP). Od pozvaných krajín očakávame časové plány reforiem, na základe ktorých sa predpokladá ďalší pokrok pred vstupom aj po ňom s cieľom zvýšiť ich príspevok do aliancie.
6. Oceňujeme značný pokrok Albánska v reformách, ako i jeho konštruktívnu rolu, ktorú zohráva pri zabezpečovaní regionálnej stability a silnú podporu aliancii. Oceňujeme výrazný pokrok bývalej Juhoslovanskej republiky Mace-

dónsko¹ v reformných procesoch a jej silnú podporu operáciám aliancie, ako i dôležité kroky, ktoré podnikla pri prekonávaní vnútorných výziev a presadzovaní demokracie, stability a etnického zmierenia. Budeme pokračovať v poskytovaní pomoci obom krajinám aj prostredníctvom MAP za účelom dosiahnutia stability, bezpečnosti a prosperity, aby mohli naplniť povinnosti súvisiace s členstvom. V tomto kontexte sme sa takisto dohodli na zlepšení našich schopností prispievať k pokračujúcim reformám v Albánsku, ďalšej pomoci reformám v obrannom a bezpečnostnom sektore v bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko prostredníctvom prítomnosti NATO. Povzbudzujeme obe krajiny k zdvojnásobeniu ich reformného úsilia. Naďalej sa bude uvažovať o ich budúcom členstve.

Budeme uvažovať tiež o budúcom členstve Chorvátska, ktoré dosiahlo povzbudzujúci pokrok v oblasti reforiem. Vývoj v tejto otázke bude závisieť od ďalšieho reformného úsilia Chorvátska, ako i plnenia všetkých medzinárodných záväzkov aj voči Medzinárodnému trestnému tribunálu pre bývalú Juhosláviu (ICTY).

Akčný plán členstva bude aj naďalej nástrojom na hodnotenie pokroku aspirantov. Dnes pozvané krajiny nebudú poslednými.

7. Euroatlantická partnerská rada (EAPC) a program Partnerstvo za mier (PZM) výrazne podporili bezpečnosť a stabilitu v euroatlantickom priestore. Dnes sme sa rozhodli zintenzívniť našu spoluprácu s krajinami EAPC/PZM. Posilníme spoločný politický dialóg a spojenci po konzultácii s partnermi zvýšia tak, ako to bude vhodné, v čo najväčšom možnom rozsahu účasť partnerov v procese plánovania, vedenia a kontroly tých aktivít a projektov, na ktorých sa zúčastňujú a do ktorých prispievajú. Zaviedli sme nové praktické mechanizmy, ako napr. Individuálne akčné plány partnerstva, ktoré zabezpečia komplexný, na mieru prispôsobený a diferencovaný prístup k partnerstvu a ktoré umožnia podporovať reformné úsilie partnerov. Povzbudzujeme partnerov vrátane krajín strategicky dôležitých regiónov Kaukazu a Strednej Ázie, aby využívali tieto mechanizmy. Víťame odhodlanie partnerov vyvíjať maximálne úsilie v boji proti terorizmu aj v rámci Akčného plánu partnerstva proti terorizmu. Budeme pokračovať tiež v ďalšom zvyšovaní interoperability a aktivít spojených s obranou, ktoré predstavujú základ nášho partnerstva. Účasť v PZM a EAPC môže byť v budúcnosti rozšírená o Juhoslovanskú zväzovú republiku a Bosnu a Hercegovinu potom, ako dosiahnu potrebný pokrok vrátane plnej spolupráce s ICTY.
8. Víťame výrazné úspechy Rady NATO-Rusko od historického stretnutia NATO-Rusko na najvyššej úrovni v Ríme. Prehĺbili sme naše vzťahy na osoh všetkých národov v euroatlantickom priestore. Členské štáty NATO a Rusko pracujú spoločne v rámci Rady NATO-Rusko ako rovní partneri dosahujúc pokrok v oblastiach ako mierové operácie, reforma obrany, kontroly šírenia ZHN, pátracie a záchranné

¹ Turecko uznáva Republiku Macedónsko s jej ústavným názvom.

činnosti, civilné núdzové plánovanie, protiraketová obrana vojenského priestoru a boj proti terorizmu smerom k nášmu spoločnému cieľu, stabilnej, mierovej a jednotnej Európe. V súlade so Zakladajúcim aktom a Rímskou deklaráciou sme odhodlaní zintenzívniť a rozšíriť našu spoluprácu s Ruskom.

9. Aj naďalej máme záujem na pevných vzťahoch NATO s Ukrajinou v zmysle Charty o osobitnom partnerstve. Berieme na vedomie odhodlanosť Ukrajiny pokračovať v plnej euroatlantickej integrácii a povzbudzujeme Ukrajinu k implementácii všetkých potrebných reforiem na dosiahnutie tohto cieľa aj čo sa týka presadzovania kontroly exportu. Nový Akčný plán, ktorý sme s Ukrajinou prijali, je dôležitým krokom vpred; identifikuje politické, ekonomické, vojenské a iné oblasti reforiem, v ktorých je Ukrajina odhodlaná dosiahnuť ďalší pokrok a v ktorých bude NATO pokračovať v poskytovaní pomoci. Trvalý pokrok pri prehľbovaní a posilňovaní našich vzťahov vyžaduje jednoznačnú oddanosť Ukrajiny hodnotám euroatlantického spoločenstva.
10. Opätovne potvrdzujeme, že bezpečnosť v Európe je úzko spätá s bezpečnosťou a stabilitou v Stredozemí. Preto sme sa rozhodli podstatným spôsobom zintenzívniť politickú a praktickú dimenziu nášho dialógu s krajinami Stredozemia ako integrálnej súčasť kooperatívneho prístupu aliancie k bezpečnosti. V tomto ohľade a tak, ako to bude vhodné, nabádame k posilneniu praktickej spolupráce a efektívnemu vzájomnému pôsobeniu v bezpečnostných otázkach spoločného záujmu vrátane otázok spojených s terorizmom tam, kde NATO môže poskytnúť pridanú hodnotu. Znova zdôrazňujeme, že stredozemský dialóg a ostatné medzinárodné úsilie vrátane Barcelonského procesu EÚ sú komplementárnymi a vzájomne sa posilňujúcimi procesmi.
11. NATO a Európska únia majú spoločné strategické záujmy. Aj naďalej sme pevne oddaní rozhodnutiam, ktoré boli prijaté na Washingtonskom summite a následných ministerských stretnutiach s cieľom posilnenia spolupráce NATO a EÚ. Dôkazom úspechu našej spolupráce bolo spoločné úsilie obnoviť mier na Balkáne a vytvoriť podmienky pre prosperujúce a demokratické spoločnosti. Udalosti z 11. septembra 2001 a po ňom ešte viac zdôraznili potrebu väčšej transparentnosti a spolupráce medzi našimi dvoma organizáciami v otázkach spoločného záujmu týkajúcich sa bezpečnosti, obrany a krízového manažmentu, aby pri riešení kríz bola zaručená čo najvhodnejšia vojenská reakcia a efektívny krízový manažment. Sme odhodlaní dosiahnuť potrebný pokrok vo všetkých oblastiach našich vzťahov uvedomujúc si potrebu nájsť uspokojivé riešenie pre všetkých spojencov v otázkach účasti európskych spojencov, ktorí nie sú členmi EÚ, s cieľom dosiahnutia skutočného strategického partnerstva.
12. NATO bude naďalej rozvíjať plodnú a úzku spoluprácu s OBSE, menovite vo vzájomne sa dopĺňujúcich oblastiach prevencie konfliktov, krízového manažmentu a následnej obnovy s cieľom ďalšieho upevnenia mieru a stability v euroatlantickom priestore.
13. Aliancia zohrávala kľúčovú úlohu pri nastoľovaní bezpečného prostredia v juhovýchodnej Európe. Znova potvrdzujeme našu podporu územnej celistvosti

a zvrchovanosti všetkých krajín v tomto strategicky dôležitom regióne. Budeme pokračovať v spolupráci s našimi partnermi v SFOR a KFOR, s Organizáciou Spojených národov, Európskou úniou, OBSE a inými medzinárodnými organizáciami, aby sme pomohli vybudovať mierovú, stabilnú a demokratickú juhovýchodnú Európu, v ktorej všetky krajiny si osvoja proces reforiem a budú integrované do euroatlantických štruktúr. Sme odhodlaní uskutočniť tento cieľ až do konca. Od krajín v regióne očakávame: pokračovať v budovaní trvalých multietnických demokracií, vykoreniť organizovaný zločin a korupciu a pevne nastoliť základy právneho štátu; spolupracovať v regionálnom meradle a plne dodržiavať medzinárodné záväzky vrátane vydania všetkých, ktorí boli obžalovaní Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu, pred súd v Haagu. Pokrok v reformách, ktorý tieto krajiny dosiahnu, stanoví rýchlosť ich integrácie do euroatlantických štruktúr. Potvrdzujeme našu prítomnosť v regióne a prostredníctvom individuálnych programov pomoci sme pripravení pomôcť krajinám tohto regiónu pokračovať v ich pokroku. Vo svetle neustáleho pokroku a starostlivého zváženia prevládajúcej bezpečnosti a politického prostredia budeme hľadať možnosti pre ďalšiu racionalizáciu a reštrukturalizáciu síl berúc do úvahy regionálny prístup. Víťame úspešné ukončenie operácie Jantárová líška v bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko. Súhlasili sme zachovať prítomnosť NATO na obmedzené obdobie po 15. decembri, aby sme prispeli k pokračujúcej stabilite, ktorú prehodnotíme na základe ďalšieho vývoja situácie. Berieme na vedomie deklarovanú pripravenosť EÚ prevziať za príhodných podmienok vedenie vojenskej operácie v bývalej Juhoslovanskej republike Macedónsko.

14. Členské krajiny NATO reagovali na výzvu Bezpečnostnej Rady OSN poskytnúť afgánskej vláde pomoc pri zaisťovaní bezpečnosti Kábulu a jeho okolia. Ich sily predstavujú základ Medzinárodných pomocných bezpečnostných síl (ISAF) v Afganistane. Oceňujeme príspevok Spojeného kráľovstva a Turecka ako vedúcich krajín ISAF a víťame ochotu Nemecka a Holandska spoločne ich nahradiť. NATO súhlasilo s poskytnutím podpory nadchádzajúcim vedúcim krajinám ISAF vo vybraných oblastiach demonštrujúc náš pretrvávajúci záväzok. Avšak zodpovednosť za poskytovanie bezpečnosti, práva a poriadku na území Afganistanu ostáva na samotných obyvateľoch Afganistanu.
15. Naďalej sa hlásime k záväzkom vyplývajúcim zo Zmluvy o konvenčných silách v Európe (CFE) a potvrdzujeme náš záujem o skorý vstup revidovanej zmluvy do platnosti. Režim CFE predstavuje základný príspevok k bezpečnejšej a integrovanej Európe. Oceňujeme prístup nesignatárskych krajín zmluvy CFE, ktoré deklarovali svoj úmysel požiadať o pristúpenie k revidovanej zmluve CFE potom, čo vstúpi do platnosti. Ich vstup by predstavoval dôležitý príspevok k európskej stabilite a bezpečnosti. Víťame značné výsledky úsilia Ruska znížiť sily spadajúce pod článok V. Zmluvy na dohodnutú úroveň. Dôrazne žiadame urýchlené splnenie zostávajúcich istanbulských záväzkov zo strany Gruzínska a Moldavska, ktoré vytvorí podmienky pre spojencov a ostatné zúčastnené štáty pristúpiť k ratifikácii revidovanej zmluvy CFE.

16. V procese transformácie NATO sme prijali súbor opatrení na zlepšenie účinnosti a efektivity centrály NATO. Iniciatíva NATO+ k otázkam ľudských zdrojov dopĺňa toto úsilie. Sme odhodlaní naďalej poskytovať, individuálne i kolektívne, zdroje nevyhnutné na to, aby aliancia mohla plniť úlohy, ktoré od nej vyžadujeme.
17. Víťame úlohu Parlamentného zhromaždenia NATO pri dopĺňaní úsilia NATO budovať stabilitu v Európe. Oceňujeme tiež príspevok Asociácie Atlantickej zmluvy pri podpore lepšieho pochopenia aliancie a jej cieľov zo strany našej verejnosti.
18. Vyjadrujeme naše srdečné poďakovanie za vľúdnu pohostinnosť preukázanú vládou Českej republiky.
19. Náš summit je dôkazom, že európski a severoamerickí spojenci, zjednotení históriou a spoločnými hodnotami, budú aj naďalej spoločným odhodlaným a schopným brániť naše územie, obyvateľstvo a sily proti všetkým hrozbám a výzvam. Počas viac ako 50 rokov NATO bránilo mier, demokraciu a bezpečnosť v euroatlantickom priestore. Závazky, ktoré sme prijali tu v Prahe, budú zárukou toho, že aliancia bude aj v budúcnosti naďalej zohrávať túto životne dôležitú úlohu.

Vyhlásenie najvyšších predstaviteľov štátov a vlád Albánska, Bulharska, Chorvátska, Estónska, Litvy, Lotyšska, Macedónska, Rumunska, Slovenska a Slovinska pri príležitosti summitu NATO v Prahe

1. My, hlavy štátov a vlád Albánska, Bulharska, Chorvátska, Estónska, Litvy, Lotyšska, Macedónska, Rumunska, Slovenska a Slovinska potvrdzujeme, že politická solidarita a oddanosť demokratickým hodnotám budú aj naďalej základom našej spolupráce navzájom, ako aj so spojencami z NATO.
2. Počas dva a pol roka od nášho prvého stretnutia vo Vilniuse v Litve sme sa snažili prispievať k vytváraniu slobodnej Európy, ktorú spájajú základné princípy demokracie, trhovej ekonomiky a ľudských práv. Stanovili sme si tiež za cieľ konať solidárne pri odpovedi na nové hrozby pre euroatlantické spoločenstvo. Za týmto účelom sme sa pripojili ku krajinám NATO v operáciách siahajúcich od Kosova až po Kábul a konali sme ako členovia Aliancie v boji proti terorizmu.
3. Víťame rozhodnutie Severoatlantickej rady pozvať Bulharsko, Estónsko, Litvu, Lotyšsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko na začatie prístupových rozhovorov s NATO. Toto rozhodnutie je úspechom pre všetky naše krajiny a úspechom demokracie. Je to tiež uznaním výnimočného úsilia, ktoré naše krajiny vyvinuli

pri reformách. Sme presvedčení, že Albánsko, Chorvátsko a Macedónsko sú dôležitou súčasťou euroatlantického spoločenstva a veríme, že pri najbližšej príležitosti budú pozvané na začatie prístupových rozhovorov. Sme odhodlaní urýchliť proces reforiem v našich krajinách a spolupracovať navzájom pri podpore aspirácií Albánska, Chorvátska a Macedónska na členstvo v NATO.

4. Sme vďační za podporu Parlamentného zhromaždenia NATO venovanú Vilniuskej skupine od jej založenia a veríme, že Parlamentné zhromaždenie NATO bude naďalej hybnou silou ďalšieho rozširovania NATO. Víťame pozvanie Litvy usporiadať v dňoch 22. – 23. mája 2003 vo Vilniuse stretnutie našich krajín na úrovni predsedov parlamentov a zámer Macedónska zorganizovať summit Vilniuskej skupiny v roku 2004 v Skopje.
5. Potvrdzujeme našu podporu silnej aliancii ako jadra transatlantickej bezpečnosti, schopnej adaptovať sa a čeliť novým bezpečnostným výzvam. Budeme prispievať v čo najväčšom možnom rozsahu do operácií NATO a do modernizácie obranných kapacít NATO. Potvrdzujeme naše odhodlanie aj naďalej zohrávať aktívnu úlohu v boji proti terorizmu a šíreniu zbraní hromadného ničenia. Podporujeme cieľ medzinárodného spoločenstva plne odzbrojiť Irak v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 1441. V prípade nedodržania podmienok tejto rezolúcie sme pripravení prispieť do medzinárodnej koalície na presadenie jej ustanovení a odzbrojenie Iraku.
6. Proces, ktorý sme začali vo Vilniuse, zvýšil vzájomnú dôveru, solidaritu a regionálnu spoluprácu medzi našimi krajinami a posilnil demokraciu v Európe. Urýchlili sme transformáciu našich občianskych spoločností a naučili sa pracovať spoločne ako spojenci. Sme presvedčení, že duch solidarity a zodpovednosti bude hrať dôležitú úlohu po summite v Prahe pri ďalšom šírení demokracie a bezpečnosti v euroatlantickej oblasti. Sme pripravení pomôcť Bosne a Hercegovine a Juhoslovanskej zväzovej republike pri úspešnom vstupe do euroatlantických inštitúcií a budeme podporovať proces reforiem na Ukrajine, v Bielorusku, Moldavsku, v krajinách Zakaukazska a Strednej Ázie.

Praha 21. november 2002

Hlavné zahraničnopolitické aktivity Slovenskej republiky v roku 2002

7. 1. Podpredseda NR SR P. Hrušovský uskutočnil oficiálnu návštevu Čínskej ľudovej republiky, počas ktorej sa stretol s predsedom Stáleho výboru Celočínskeho zhromaždenia ľudových zástupcov Li Pchengom. V rozhovore otvoril aj otázku dodržiavania ľudských práv a náboženských slobôd a problémov katolíckej cirkvi v ČLR.

9. – 10. 1. Na pozvanie predsedu vlády SR M. Dzurindu uskutočnil predseda vlády Dánskeho kráľovstva A. F. Rasmussen oficiálnu návštevu SR. Predseda dánskej vlády počas návštevy rokoval s predsedom vlády SR M. Dzurindom, s prezidentom SR R. Schusterom a stretol sa s poslancami zahraničného a integračného výboru NR SR. Témou rozhovorov bolo rozšírenie EÚ a NATO, reformy európskych inštitúcií, činnosť dánskeho parlamentu vo vzťahu k EÚ, ako aj spoločná mena euro.

9. – 10. 1. Na základe iniciatívy českej strany sa v Brne konalo stretnutie štátnych tajomníkov MZV krajín V4 a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Zúčastnili sa na ňom štátny tajomník a hlavný vyjednávač SR s EÚ J. Figeľ, štátny tajomník pre európske záležitosti ČR J. Telička, štátna tajomníčka MZV Poľskej republiky D. Hübner, štátny tajomník MZV Maďarskej republiky Zs. Németh a štátny tajomník MZV Spojeného kráľovstva P. Hain. Témou rokovania boli výsledky summitu v Laekene, očakávania a priority španielskeho predsedníctva, budúcnosť Európy a Lisabonský proces.

17. – 19. 1. Predseda NR SR J. Migaš sa počas oficiálnej návštevy Poľskej republiky stretol s predsedom poľského Sejmu M. Borowskim a poľským premiérom L. Millerom, s ktorým rokoval aj o výstavbe novej trasy plynovodu Jamal.

21. – 22. 1. Na pozvanie ministra zahraničných vecí SR E. Kukana a podpredsedníčky vlády SR M. Kadlečíkovej pricestoval na oficiálnu návštevu SR delegovaný minister Francúzskej republiky pre európske záležitosti P. Moscovici. P. Moscoviciho prijal prezident SR R. Schuster, predseda vlády SR M. Dzurinda, podpredseda NR SR P. Hrušovský, podpredsedníčka vlády SR pre európsku integráciu M. Kadlečíková, minister zahraničných vecí SR E. Kukan a štátny tajomník MZV SR J. Figeľ. V NR SR diskutoval s poslancami zahraničného výboru, výboru pre európsku integráciu a výboru pre obranu a bezpečnosť. Hlavnou témou rokovaní bol aktuálny stav prístupového procesu SR do EÚ a NATO, aktuálna medzinárodná situácia a možnosti prehĺbenia slovensko-francúzskej spolupráce v politickej a ekonomickej oblasti.

23. 1. V Budapešti sa uskutočnilo stretnutie ministrov obrany SR, PR, ČR a MR. Hlavnými témami rozhovorov boli spolupráca krajín V4, rozširovanie NATO, aktivity aliancie na Balkáne a boj proti terorizmu.

24. – 25. 1. Vysoký komisár Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe pre národnostné menšiny R. Ekéus uskutočnil pracovnú návštevu SR. Stretol sa s podpredsedom vlády SR P. Csákyom, s ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom, s ministrom školstva SR M. Ftáčnikom a štátnym tajomníkom MZV SR J. Chlebom. Prijal ho aj podpredseda NR SR P. Hrušovský a podpredseda NR SR B. Bugár a stretol sa so splnomocnenkyňou vlády SR pre rómske komunity K. Orgovánovou.

25. 1. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal vedúceho zastupiteľského úradu Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) na Slovensku P. M. Nattu pri príležitosti jeho nástupnej návštevy. Predmetom rozhovoru bola činnosť UNHCR. P. M. Natta informoval o aktivitách UNHCR vo svete, ako aj o ďalšej plánovanej činnosti úradu na Slovensku.

28. 1 – 1. 2. Rozšírený tím NATO zložený z predstaviteľov Medzinárodného sekretariátu NATO a Vrchného veliteľstva spojeneckých síl NATO v Európe navštívil SR. Vedúcim delegácie NATO bol námestník generálneho tajomníka NATO pre politické záležitosti G. Altenburg. Delegáciu prijal prezident SR R. Schuster a predseda vlády SR M. Dzurinda. Zároveň sa uskutočnili rokovania s ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom, ministrom obrany SR J. Stankom, ako aj štátnym tajomníkom MZV SR J. Figeľom, štátnym tajomníkom MO SR R. Káčerom, podpredsedom NR SR P. Hrušovským a splnomocnenkyňou vlády SR pre rómske komunity K. Orgovánovou.

7. 2. Štátny tajomník a hlavný vyjednávač SR s EÚ J. Figeľ sa zúčastnil v Bruseli na spoločnom stretnutí hlavných vyjednávačov krajín V4. Hlavní vyjednávači prediskutovali dopady vstupu do EÚ z pohľadu regiónu V4 a definovali oblasti možného spoločného postupu v ďalších rokovaniach s EÚ. J. Figeľ sa stretol aj

s generálnym riaditeľom Európskej komisie pre rozširovanie E. Landaburom, riaditeľom P. Mirelom a vedúcim tímu EK pre SR D. Meganckom, ako aj so zástupcami španielskeho predsedníctva k negociačným prioritám SR.

11. – 13. 2. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan sa zúčastnil na Spoločnom fóre EÚ a Organizácie islamskej konferencie (OIK), uskutočnenom z iniciatívy tureckého ministra zahraničných vecí I. Cema v Istanbule, ktorý sa zaoberal možnosťami ďalšej spolupráce v boji proti terorizmu.

12. 2. Štátny tajomník MZV SR J. Figeľ prijal zástupcu hlavného veliteľa spojeneckých síl NATO v Európe armádneho generála D. Stöckmanna. Predmetom ich rozhovoru boli nielen otázky týkajúce sa prípravy SR na členstvo v NATO, ale aj posledný vývoj vzťahov medzi NATO a EÚ z pohľadu možného využitia európskych síl v krízových oblastiach juhovýchodnej Európy.

12. 2. Štátny tajomník MZV SR J. Figeľ prijal poslancov Dolnej snemovne parlamentu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska M. Oatena a M. Hendricka. Ústrednou témou ich rokovaní bol prístupový proces SR do EÚ s dôrazom na kapitoly Doprava, Dane, Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí a Poľnohospodárstvo.

13. 2. Štátny tajomník MZV SR a hlavný vyjednávač SR pre rokovania s EÚ J. Figeľ prijal na spoločnom stretnutí veľvyslancov členských krajín EÚ akreditovaných v SR, ako aj predstaviteľa Delegácie Európskej komisie v SR. Cieľom stretnutia bolo informovať partnerov o stanovisku SR k finančnému rámcu pre rozširovanie, ktoré vypracovala Európska komisia.

14. – 15. 2. Štátny tajomník MZV SR J. Figeľ sa vykonal pracovnú návštevu Fínskej republiky. Účelom návštevy bola účasť na podujatí *Slovensko na prahu EÚ* v Helsinkách. Počas pracovného obeda sa J. Figeľ stretol so štátnym tajomníkom Úradu vlády FR pre európske záležitosti A. Aaltom, zástupcom generálneho riaditeľa politickej sekcie MZV FR J. Storem a ďalšími predstaviteľmi MZV FR.

18. 2. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal predsedu parlamentu Cyperskej republiky D. Christofiasa. Predmetom rozhovoru boli otázky bilaterálnej spolupráce, integračné ambície oboch krajín stať sa členom EÚ a snaha SR o členstvo v NATO.

19. 2. Predseda vlády SR M. Dzurinda uskutočnil pracovnú cestu do hlavného mesta Spolkovej republiky Nemecko – Berlína. V rámci svojho programu sa premiér M. Dzurinda stretol so spolkovým kancelárom SRN G. Schröderom, predsedom Európskeho výboru Nemeckého spolkového snemu F. Pflügerom, predsedom Obranného výboru NSS H. Wiczorekom, vedúcim nemeckej delegácie v Par-

lamentnom zhromaždení NATO M. Meckelom a predsedníčkou nemeckej Kresťansko-demokratickej strany A. Merkelovou.

19. 2. Minister obrany SR J. Stank uskutočnil oficiálnu návštevu Ukrajiny, počas ktorej sa v Kyjeve stretol s ukrajinským ministrom obrany V. Škidčenkom. Obsahom ich rokovaní bolo formovanie a činnosť medzinárodného ženíjného práporu Tisa v spolupráci s Maďarskou republikou a Rumunskom, účasť v programe NATO Partnerstvo za mier a vojensko-politické vzťahy Ukrajiny s Ruskou federáciou.

22. 2. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal predsedu Rady republík Zväzového zhromaždenia Juhoslovanskej zväzovej republiky S. Božoviča. Predmetom rozhovoru boli predovšetkým otázky bilaterálnej spolupráce, budúceho usporiadania JZR a situácia v Kosove.

25. 2. Predseda Zahraničného výboru NR SR P. Weiss rokoval s predsedom Zahraničného výboru maďarského parlamentu a štátnym tajomníkom tamojšieho MZV, ktorým tlmočil stanoviská NR SR k zákonu o zahraničných Maďaroch.

25. – 26. 2. Na pozvanie prezidenta SR R. Schustera uskutočnil oficiálnu návštevu SR prezident Arménskej republiky R. Kočarian s manželkou. Okrem prezidenta ho prijal i predseda vlády SR M. Dzurinda a predseda NR SR J. Migaš. Arménskeho prezidenta sprevádzal i minister zahraničných vecí, ktorý sa stretol na pracovných raňajkách s ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom. Predmetom rozhovoru boli predovšetkým otázky bilaterálnej spolupráce.

26. – 27. 2. Na pozvanie prezidenta SR R. Schustera uskutočnil návštevu Slovenskej republiky prezident Brazílskej federatívnej republiky F. H. Cardoso, ktorého sprevádzal minister zahraničných vecí BFR C. Lafer. Hlavnými bodmi programu boli rozhovory F. H. Cardosa s prezidentom R. Schusterom a predsedom vlády M. Dzurindom. Ďalej sa uskutočnili rokovania medzi ministrami zahraničných vecí E. Kukanom a C. Laferom. Ťažisko rokovaní predstavovalo úsilie o rozvoj bilaterálnych vzťahov s dôrazom na obchodno-ekonomickú spoluprácu.

26. 2. Delegácia Spojených štátov amerických na čele s veľvyslancom a stálym zástupcom pri NATO N. Burnsom vykonala návštevu Bratislavy. Počas stretnutí s prezidentom SR R. Schusterom, predsedom vlády SR M. Dzurindom, ministrami E. Kukanom a J. Stankom rokovali o rozširovaní NATO.

27. 2. Predseda NR SR J. Migaš uskutočnil oficiálnu návštevu Juhoslovanskej zväzovej republiky. Bol prijatý predsedom Rady občanov JZR D. Mičunovičom. Témou ich rokovaní boli vzájomné bilaterálne vzťahy.

28. 2. V Bruseli sa konalo inauguračné zasadnutie Konventu o budúcnosti Európy, na ktorom sa zúčastnili predstavitelia vlád a parlamentov členských a kandidátskych krajín EÚ, ako aj zástupcovia ďalších európskych inštitúcií. Slovenskú republiku na ňom zastupovala poslankyňa NR SR I. Belohorská.

28. 2. – 1. 3. Minister zahraničných vecí Chorvátskej republiky T. Picula uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Okrem rokovania s ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom ho prijal prezident SR R. Schuster a predseda vlády SR M. Dzurinda. Stretol sa s podpredsedom NR SR M. Anđelom za účasti predsedu a členov Zahraničného výboru NR SR a členov Výboru NR SR pre európsku integráciu. Predmetom rokovaní ministra zahraničných vecí CHR so slovenskými predstaviteľmi boli otázky bilaterálnej spolupráce, ako aj spolupráca na medzinárodných fórach.

28. 2. – 1. 3. Štátny tajomník MZV SR J. Chlebo uskutočnil pracovnú návštevu Rady Európy. Počas pobytu v Štrasburgu sa stretol s generálnym tajomníkom Rady Európy W. Schwimmerom a generálnym tajomníkom Parlamentného zhromaždenia Rady Európy B. Hallerom. Predmetom pracovných rokovaní boli otázky týkajúce sa aktivít SR v Rade Európy.

5. – 6. 3. Na pozvanie prezidenta SR R. Schustera uskutočnil prezident Tureckej republiky A. N. Sezer oficiálnu návštevu SR. A. N. Sezera prijal prezident SR R. Schuster. Počas návštevy sa turecký prezident stretol aj s predsedom NR SR J. Migašom, predsedom vlády SR M. Dzurindom, ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom a primátorom Bratislavy J. Moravčíkom. Tureckého prezidenta sprevádzali štátny minister TR T. Toskay a minister zahraničných vecí TR I. Cem, ktorý v priebehu návštevy absolvoval stretnutie s ministrom zahraničných vecí E. Kukanom.

5. 3. Na pozvanie ministra zahraničných vecí SR uskutočnil oficiálnu návštevu SR minister zahraničných vecí Rumunska M. Geoana. Ministra prijal prezident SR R. Schuster, predseda parlamentu NR SR J. Migaš, podpredsedníčka vlády pre európsku integráciu M. Kadlečíková a minister zahraničných vecí E. Kukan. Témou rozhovorov boli bilaterálne vzťahy, situácia v juhovýchodnej Európe a naše spoločné ambície začleniť sa do euroatlantických štruktúr.

6. – 7. 3. Štátny tajomník MZV SR a hlavný vyjednávač SR pre rokovania o vstupe do EÚ J. Fišer sa zúčastnil v Ríme na spoločnej prezentácii krajín V4. Hlavným cieľom prezentácie bolo podporiť vstup krajín V4 do EÚ a poskytnúť talianskym predstaviteľom, ako aj širšej verejnosti informácie o vývoji prístupového procesu. V rámci podujatia sa uskutočnilo bilaterálne rokovanie s talianskym ministrom pre komunitárne záležitosti R. Buttiglionem, ktorý vyjadril plnú podporu skorému rozšíreniu EÚ.

8. 3. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan sa zúčastnil na stretnutí ministrov zahraničných vecí tzv. Vilniuskej skupiny desiatich aspirantov na členstvo v NATO (deväť oficiálnych kandidátov plus Chorvátsko) v Skopje. Základnými témami rokovaní bolo *Členstvo v Aliancii – základný predpoklad transformácie juhovýchodnej Európy z regiónu konfliktu na región prosperity a Príspevok v boji proti terorizmu a inými formami kriminálnych aktivít – jedna z podmienok pre pozvanie za člena Aliancie.*

9. – 13. 3. Štátny tajomník MZV SR J. Figeľ uskutočnil pracovnú návštevu Kanady a Spojených štátov amerických. V Ottawe sa stretol s námestníkom ministra zahraničných vecí G. Lavertuom, so štátnym tajomníkom MZV pre strednú a východnú Európu G. Knutsonom, zástupcom námestníka ministra obrany zodpovedným za otázky obrany, NATO a bezpečnosť K. Calderom a ďalšími predstaviteľmi. Počas návštevy v USA sa stretol so štátnou tajomníčkou MZV USA pre Európu a integračný proces A. E. Jonesovou a zástupcom námestníka ministra zahraničných vecí USA pre demokraciu a ľudské práva S. Carpenterom. Na parlamentnej pôde rokoval s expertom Zahraničného výboru Senátu USA D. Merkeleyom a ďalšími predstaviteľmi. Obsah rokovaní bol orientovaný na podporu vstupu SR do NATO so strany Kanady a USA, na otázky bilaterálnych vzťahov a multilaterálnu spoluprácu.

12. 3. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan viedol slovenskú delegáciu na 8. zasadaní Asociačnej rady SR-EÚ v Bruseli. Nosným bodom programu bolo posúdenie pokroku v prijímaní a implementácii legislatívy, ako aj politických a ekonomických kritérií definovaných v Partnerstve pre vstup a v Pravidelnej správe Európskej komisie o pripravenosti SR na členstvo v EÚ.

14. 3. V Bratislave sa uskutočnilo stretnutie štátnych tajomníkov a námestníkov ministerstiev hospodárstva štátov CEFTA, na ktorom schválili *Plán aktivít krajín na rok 2002.*

15. – 16. 3. Delegácia SR pod vedením predsedu vlády SR M. Dzurindu sa zúčastnila na pravidelnom stretnutí po zasadnutí Európskej rady v Barcelone. Členmi delegácie boli minister zahraničných vecí E. Kukan, minister financií F. Hajnovič a štátny tajomník MZV SR J. Figeľ. Témou rokovaní predstaviteľov členských a kandidátskych krajín boli hospodárske a sociálne reformy iniciované ešte počas lisabonského summitu EÚ v marci 2000. Účastníci sa zaoberali aj otázkami plnej zamestnanosti, vzdelávania, jednotného trhu s energiou, liberalizácie dopravy a jednotného finančného trhu.

18. – 19. 3. Predseda vlády SR M. Dzurinda uskutočnil pracovnú cestu do Bruselu. Cieľom cesty bolo oboznámiť vysokých predstaviteľov EÚ s konkrétnymi krokmi vlády v úsilí o úspešné zavŕšenie procesu zladovania legislatívy SR s *acquis communautaire.*

18. 3. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal veľvyslancov Trojky EÚ akreditovaných na Slovensku. Veľvyslanci odovzdali ministrovi E. Kukanovi spoločný

dokument únie – *Memorandum o Medzinárodnom trestnom súde* a vyzvali, aby sa SR pripojila k ratifikácii *Rímskeho štatútu* Medzinárodného trestného súdu.

18. – 22. 3. V mexickom Monterrey sa uskutočnila Medzinárodná konferencia OSN *Financovanie pre rozvoj*. Slovenskú delegáciu na konferencii viedol podpredseda vlády SR pre ekonomiku I. Mikloš.

19. 3. Prezident SR R. Schuster uskutočnil návštevu Ruskej federácie, počas ktorej sa stretol s prezidentom V. Putinom. Témou ich rozhovoru bola integrácia SR do EÚ a NATO, hospodárska spolupráca a kultúrna výmena.

19. 3. Na pozvanie D. Hübnerovej, štátnej tajomníčky MZV Poľskej republiky, uskutočnil štátny tajomník MZV SR J. Chlebo pracovnú návštevu PR. Počas návštevy bol prijatý ministrom zahraničných vecí PR W. Cimoszewiczom. Predmetom rokovaní boli otázky bilaterálnej spolupráce SR a PR, regionálna a cezhraničná spolupráca, aktuálne otázky súvisiace s vývojom V4 a vybrané aspekty euroatlantickej integrácie.

21. – 22. 3. V Bruseli sa konalo druhé zasadnutie Konventu o budúcnosti Európy, na ktorom sa zúčastnili predstavitelia vlád a parlamentov členských i kandidátskych krajín EÚ, ako aj zástupcovia ďalších európskych inštitúcií. V rámci diskusie vystúpili aj slovenskí delegáti P. Hamžík a J. Figeľ.

21. 3. V Bruseli sa uskutočnilo v poradí 10. stretnutie Konferencie o pristúpení SR do EÚ na úrovni hlavných vyjednávačov. SR zastupoval štátny tajomník MZV a hlavný vyjednávač pre vstup SR do EÚ J. Figeľ. SR sa podarilo uzavrieť kapitolu Dane.

21. 3. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan v Ženeve vystúpil ako osobitný hosť na 58. zasadnutí Komisie OSN pre ľudské práva. Vystúpenie ministra reflektovalo dve ťažiskové témy tohto zasadnutia, ktorými boli boj proti terorizmu a situácia na Blízkom východe.

22. 3. V ústredí NATO v Bruseli sa uskutočnilo spoločné rokovanie Severoatlantickej rady na úrovni veľvyslancov členských krajín aliancie pri NATO a SR. SR bola na zasadnutí zastúpená ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom a ministrom obrany SR J. Stankom. Predstavitelia SR informovali o stave pripravenosti na vstup do NATO.

25. – 26. 3. Predseda vlády SR M. Dzurinda sa zúčastnil v Bukurešti na summite predsedov vlád krajín kandidujúcich na členstvo v NATO. Cieľom bukureštského summitu pod názvom *Jar nových spojencov* bolo potvrdenie solidarity kandidátskych krajín na členstvo v NATO a diskusia o témach: *Nové ohrozenia, noví spojenci; Adaptácia NATO: pohľad budúcich členov; Pred Prahou, po Prahe*. Účastníci summitu

prijali spoločnú deklaráciu, v ktorej krajiny V10 vyjadrili rozhodnutie pokračovať v intenzívnej príprave na členstvo v NATO.

3. – 5. 4. Na pozvanie prezidenta SR R. Schustera pricestoval na návštevu SR švédsky kráľ Carl XVI. Gustaf s manželkou Silviou. V delegácii švédskeho kráľa bol i minister obrany ŠK B. von Sydow. Počas návštevy sa švédsky kráľ stretol s prezidentom SR R. Schusterom, predsedom NR SR J. Migašom a predsedom vlády SR M. Dzurindom. Predmetom rozhovorov švédskeho kráľa so slovenskými predstaviteľmi boli otázky rozvoja bilaterálnych vzťahov a predovšetkým otázky integrácie SR do EÚ a NATO.

8. – 10. 4. Prezident Helénskej republiky C. Stephanopoulos uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy rokoval s prezidentom SR R. Schusterom. Prezident Helénskej republiky sa stretol aj s predsedom vlády SR M. Dzurindom.

12. 4. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan uskutočnil pracovnú návštevu v ČR, kde so svojím rezortným partnerom, podpredsedom vlády a ministrom zahraničných vecí ČR J. Kavanom prerokoval aktuálne otázky bilaterálnych vzťahov, vývoj v stredoeurópskom priestore a aktuálne zahraničnopolitické otázky.

14. 4. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan začal oficiálnu návštevu Islandskej republiky. Absolvoval stretnutie s predsedom vlády D. Odssonom, s ministrom zahraničných vecí Islandu H. Asgrímssonom, podpredsedom zahraničného výboru parlamentu M. Stefanssonom a ministerkou obchodu a priemyslu. Predmetom rokovaní boli najmä bilaterálne vzťahy, otázky rozširovania EÚ a NATO a pokrok SR v prístupovom procese. Ministri podpísali Zmluvu medzi SR a IR o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmov a z majetku.

16. – 17. 4. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan pricestoval na pozvanie rezortného kolegu P. S. Mollera na oficiálnu návštevu Dánskeho kráľovstva. V rámci návštevy minister E. Kukan rokoval s dánskym ministrom zahraničných vecí P. S. Mollerom a s ministrom pre európsku integráciu B. Haarderom. Ministra E. Kukana prijal predseda dánskej vlády A. F. Rasmussen a kráľovná Margrethe II. Na pôde dánskeho parlamentu sa minister E. Kukan stretol s predsedom a členmi Európskeho výboru.

17. 4. Štátny tajomník MZV SR J. Chlebo uskutočnil pracovnú návštevu Francúzskej republiky. V rámci návštevy sa stretol s generálnym sekretárom MZV FR L. Hennekinom.

20. – 22. 4. Prezident SR R. Schuster uskutočnil oficiálnu návštevu Alžírkej demokratickej a ľudovej republiky. Prezidenta sprevádzali viacerí členovia vlády, náčelník generálneho štábu ASR a zástupcovia podnikateľských subjektov. Hlavnou

témou rokovania prezidenta R. Schustera boli možnosti prehĺbenia bilaterálnych vzťahov s dôrazom na rozvoj ekonomickej spolupráce.

22. 4. V Bruseli sa uskutočnila 11. prístupová konferencia SR-EÚ. Delegáciu SR viedol štátny tajomník a hlavný vyjednávač SR s EÚ J. Figeľ. SR predbežne uzavrela kapitolu Doprava.

22. – 23. 4. Prezident SR R. Schuster uskutočnil oficiálnu návštevu Cyperskej republiky. Prijal ho cyperský prezident G. Klerides, primátor Nikózie M. Zampelas a navštívil nárazníkovú zónu rozdeleného ostrova.

24. 4. Štátny tajomník MZV J. Chlebo uskutočnil bilaterálne konzultácie v Rumunsku, počas ktorých ho prijal štátny tajomník MZV Rumunska pre bilaterálne záležitosti C. Diaconescu a štátny tajomník MZV Rumunska pre multilaterálne záležitosti M. Motoc. Hlavným cieľom bola výmena názorov vo veci zákona o Maďaroch žijúcich v susedných krajinách i aspekty vzájomných bilaterálnych vzťahov.

25. – 26. 4. Na pozvanie prezidenta SR R. Schustera uskutočnil prezident Poľskej republiky A. Kwaśniewski s manželkou Jolantou oficiálnu návštevu Slovenskej republiky. Počas návštevy rokoval s prezidentom SR R. Schusterom, predsedom vlády SR M. Dzurindom a predsedom NR SR J. Migašom. Predmetom rozhovorov boli bilaterálne vzťahy, vývoj v stredoeurópskom regióne, euroatlantická integrácia a ďalšie aspekty medzinárodných vzťahov.

29. – 30. 4. Na pozvanie podpredsedníčky vlády SR pre európsku integráciu absolvoval minister pre komunitárne záležitosti Talianskej republiky R. Buttiglione oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy ho prijali podpredseda NR SR P. Hrušovský, minister zahraničných vecí SR E. Kukan, predseda Výboru NR SR pre európsku integráciu F. Šebej a štátny tajomník MZV SR J. Figeľ. Ťažiskom rozhovorov bolo rozšírenie a reforma EÚ, úloha NATO v meniacich sa geopolitických podmienkach a integrácia SR do euroatlantických štruktúr.

29. 4. – 2. 5. Štátny tajomník MZV SR J. Chlebo uskutočnil návštevu Iránskej islamskej republiky a Indickej republiky. Cieľom návštevy bolo uskutočnenie bilaterálnych medziministerských konzultácií s partnermi. Rokovania sa v oboch krajinách sústredili na problematiku bilaterálnych vzťahov, otázky regionálneho charakteru a prehlbovanie spolupráce v OSN.

1. – 3. 5. Na základe pozvania predsedu vlády SR M. Dzurindu uskutočnil komisár EÚ pre rozšírenie G. Verheugen oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy rokoval s prezidentom SR R. Schusterom, predsedom NR SR J. Migašom, predsedom vlády SR M. Dzurindom a ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom.

7. 5. Španielsky minister zahraničných vecí J. Piqué uskutočnil na pozvanie ministra zahraničných vecí SR E. Kukana oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy sa stretol i s M. Dzurindom. Témami rokovania boli slovensko-španielske bilaterálne vzťahy, úlohy vyplývajúce zo španielskeho predsedníctva, aktuálny stav prístupového procesu SR do EÚ a NATO. Jedným z výsledkov návštevy bolo podpísanie *Dohody o vedeckej a technickej spolupráci*.

8. – 10. 5. Predseda vlády SR M. Dzurinda prijal člena Európskeho parlamentu a bývalého prezidenta Európskej komisie J. Santera, ktorý uskutočnil návštevu SR. Témou spoločného rozhovoru premiéra SR M. Dzurindu s J. Santerom boli integračné procesy prebiehajúce na európskom kontinente, aktuálne medzinárodnopolitické dianie a ambície SR ukončiť prístupové rokovania s Európskou úniou do konca tohto roku.

9. – 10. 5. Minister zahraničných vecí a obchodu Kórejskej republiky S. H. Choi uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy ho prijal prezident SR R. Schuster a podpredseda vlády pre ekonomiku I. Mikloš. Minister S. H. Choi rokoval s ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom. Predmetom rozhovorov kórejského ministra so slovenskými predstaviteľmi boli otázky všestranného rozvoja bilaterálnych vzťahov s dôrazom na hospodársku spoluprácu, obchod a investície.

14. 5. Predseda vlády SR M. Dzurinda uskutočnil oficiálnu návštevu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, počas ktorej sa stretol s predsedom vlády Spojeného kráľovstva T. Blairom, predsedom Hornej snemovne britského parlamentu a ministrom spravodlivosti lordom Irvinom of Lairg a podpredsedom Konzervatívnej strany M. Ancramom. Predmetom rokovaní boli integračné ambície SR v EÚ a NATO a bilaterálna agenda.

15. 5. Delegácia SR, ktorú viedol minister zahraničných vecí E. Kukan sa zúčastnila na pravidelnom jarnom zasadnutí ministrov zahraničných vecí Euroatlantickej partnerskej rady v islandskom Reykjaviku. Cieľom stretnutia bolo prediskutovať budúcnosť EAPC a pripraviť námety pre rokovanie predsedov vlád a najvyšších predstaviteľov štátov o uvedenej otázke na pražský summit.

15. – 16. 5. Na pozvanie prezidenta SR R. Schustera uskutočnil oficiálnu návštevu SR prezident Macedónskej republiky B. Trajkovski s manželkou. Okrem rokovania s prezidentom SR R. Schusterom absolvoval prijatia u predsedu NR SR J. Migaša, predsedu vlády SR M. Dzurindu a primátora Bratislavy J. Moravčíka. Rokovacie strany si vymenili názory a stanoviská k možnostiam prehĺbenia bilaterálnej spolupráce a prediskutovali aktuálne otázky na medzinárodnej scéne. Okrajovo sa venovali aktuálnej situácii v Kosove.

15. – 17. 5. Podpredsedníčka vlády pre európsku integráciu M. Kadlečíková sa zúčastnila v škótskom meste Inverness na medzinárodnej konferencii *Euromontana*. Témami podujatia boli regionálna politika a poľnohospodárstvo v horských oblastiach.

16. 5. Stály štátny tajomník MZV Dánskeho kráľovstva F. A. Petersen uskutočnil pracovnú návštevu SR. Hlavným cieľom boli konzultácie so štátnym tajomníkom MZV SR J. Figefom. Hlavnými témami rozhovorov bol prístupový proces SR do EÚ, nadchádzajúce dánske predsedníctvo, rozširovanie NATO a bilaterálne vzťahy medzi oboma krajinami a regionálna spolupráca.

16. – 20. 5. Guvernér štátu Michigan J. M. Engler navštívil SR. Počas svojej návštevy sa stretol s prezidentom SR R. Schusterom, predsedom vlády SR M. Dzurindom, podpredsedom vlády SR I. Miklošom, ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom a ďalšími predstaviteľmi vlády, príspevkovej organizácie SARIO a obchodných kruhov.

19. – 20. 5. Na pozvanie predsedu vlády ČR M. Zemana uskutočnil predseda vlády SR M. Dzurinda oficiálnu návštevu Českej republiky. Cieľom návštevy bolo pokračovať v rozširovaní spolupráce medzi SR a ČR a upevniť nadštandardné vzťahy medzi oboma krajinami. Počas návštevy sa M. Dzurinda stretol s významnými reprezentantmi politického a spoločenského života ČR, s ktorými bilancoval štvorročné obdobie spolupráce medzi oboma krajinami.

20. 5. Na pozvanie ministra zahraničných vecí Slovenskej republiky uskutočnil minister zahraničných vecí SR E. Kukan oficiálnu návštevu v Slovenskej republike. Okrem rokovania so slovínskym partnerom D. Rupelom prijal ministra E. Kukana slovínsky prezident M. Kučan. V rámci rozhovoru konštatovali vysokú úroveň bilaterálnej spolupráce, informovali sa o postupe v napĺňaní integračných cieľov a posúdili niektoré aktuálne medzinárodnopolitické otázky. Návšteva E. Kukana pokračovala prijatím u podpredsedu Štátneho zhromaždenia Slovenskej republiky M. Brejca.

21. 5. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal generálneho tajomníka Rady Európy W. Schwimmera v rámci jeho pracovnej návštevy v SR, ktorá sa konala pri príležitosti usporiadania 8. *Európskej konferencie ministrov zodpovedných za sociálne zabezpečenie v Bratislave*. W. Schwimmera prijal aj predseda vlády SR M. Dzurinda.

22. 5. Vo Varšave sa z iniciatívy Poľskej republiky uskutočnilo historické stretnutie ministrov zahraničných vecí desiatich kandidátskych krajín na členstvo v EÚ a Laekenskej skupiny. Delegáciu SR na ňom viedol minister zahraničných vecí SR E. Kukan. Na stretnutí sa prediskutovali konkrétne otázky týkajúce sa prístupového procesu krajín aspirujúcich na členstvo v EÚ a snaha o maximálne priblíženie svojich pozícií. Na záver ministrov spoločne prijal prezident PR A. Kwaśniewski.

23. – 24. 5. Na pozvanie predsedu vlády SR M. Dzurindu uskutočnil predseda vlády Poľskej republiky L. Miller oficiálnu návštevu SR. Okrem rokovaní s predsedom vlády SR M. Dzurindom bol prijatý prezidentom SR R. Schusterom a predsedom NR SR J. Migašom. Predmetom rokovaní bolo prehĺbenie bilaterálnych vzťahov, prerokovanie rozvoja ekonomicko-obchodnej a cezhraničnej spolupráce, ako aj spolupráca krajín regiónu strednej Európy a otázky euroatlantickej integrácie.

23. – 24. 5. V Bruseli sa uskutočnilo 4. zasadnutie Konventu o budúcnosti Európy. Za SR sa na ňom zúčastnili štátny tajomník MZV SR J. Figeľ, poslanci P. Hamžík, I. Belohorská a O. Keltošová a J. Migaš, veľvyslanec Misie SR pri ES. Program rokovaní bol zameraný na otázky realizácie úloh a poslania únie z hľadiska efektívnosti a legitimity a vytvorenie pracovných skupín.

24. 5. Ministerka zahraničných vecí Rakúskej republiky B. Ferrero-Waldnerová uskutočnila oficiálnu návštevu SR. Absolvovala rokovanie s ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom a prijal ju prezident SR R. Schuster a podpredseda vlády SR pre legislatívu L. Fogaš. Témou rokovaní bola bilaterálna spolupráca SR a RR, cezhraničná a regionálna spolupráca v strednej Európe, ako aj otázky integrácie SR do EÚ a NATO.

24. – 25. 5. Z iniciatívy predsedu vlády SR M. Dzurindu sa v Trenčíne uskutočnilo druhé stretnutie predsedov vlád krajín V4 a Beneluxu, ktorého hostiteľskou krajinou bola po prvýkrát SR. Cieľom stretnutia bola výmena skúseností v oblasti regionálnej spolupráce a integrácie do EÚ a aplikácia týchto skúseností v transformujúcich sa krajinách V4 usilujúcich sa o skorý vstup do EÚ.

26. 5. Predseda parlamentu J. Migaš sa zúčastnil na 13. stretnutí predsedu Európskeho parlamentu s predsedami parlamentov kandidátskych krajín v lotyšskej metropole Riga.

28. – 30. 5. Monacký dedičný princ Albert uskutočnil oficiálnu návštevu SR na pozvanie prezidenta SR R. Schustera. Sprewádzal ho vládny radca pre financie a ekonomiku Monackého kniežatstva F. Biancheri a skupina monackých podnikateľov. Počas návštevy ho prijal prezident SR R. Schuster s manželkou. Monacký dedičný princ sa stretol s predsedom NR SR J. Migašom, predsedom vlády SR M. Dzurindom a s primátorom hlavného mesta Bratislavy J. Moravčíkom.

29. – 30. 5. Na pozvanie predsedu vlády SR M. Dzurindu uskutočnil ministerský predseda vlády belgického regiónu Flámsko P. Dewael návštevu SR. P. Dewael rokoval s predsedom vlády SR M. Dzurindom, podpredsedníčkou vlády SR pre európsku integráciu M. Kadlečíkovou a ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom. Témou spoločného rokovania so slovenskými predstaviteľmi boli možnosti prehĺbenia spolupráce medzi SR a Flámskom, otázky zintenzívnenia ekonomickej a obchodnej

výmeny a možnosti zvýšenia prísunu flámskych investícií v SR. Počas návštevy podpísali ministerský predseda P. Dewael a minister zahraničných vecí SR E. Kukan *Dohodu o spolupráci medzi vládou SR a vládou Flámska*.

29. 5. – 1. 6. Štátny tajomník MZV SR J. Chlebo uskutočnil oficiálnu návštevu Kórejskej republiky na základe pozvania prvého námestníka ministra zahraničných vecí a obchodu KR H. K. Kima. Predmetom rozhovorov boli otázky ďalšieho rozvoja bilaterálnych vzťahov s dôrazom na hospodársku spoluprácu, obchod a vstup zahraničných investícií do slovenskej ekonomiky.

31. 5. Minister zahraničných vecí Juhoslovanskej zväzovej republiky G. Svilanovič uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Pri tejto príležitosti ho prijal predseda NR SR J. Migaš, minister zahraničných vecí SR E. Kukan a minister obrany SR J. Stank. Na programe rokovaní boli otázky bilaterálnej spolupráce v politickej, hospodárskej, konzulárnej a kultúrno-vzdelávacej oblasti, ako aj najnovší vývoj v JZR a Kosove.

31. 5. – 1. 6. Prezident SR R. Schuster sa zúčastnil na 9. stretnutí prezidentov stredo európskych krajín v Slovinskej republike. V slovinských mestách Bled a Brdo sa na pozvanie prezidenta M. Kučana zišlo 16 hláv štátov, aby spoločne diskutovali o postavení strednej Európy ako integrátora zjednotenej Európy a zhodnotili úspechy v transformačnom procese v tomto regióne.

3. – 5. 6. Minister zahraničných vecí Singapurskej republiky S. Jayakumara uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Pri tejto príležitosti ho prijal podpredseda vlády SR pre ekonomiku I. Mikloš, rokoval s ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom a štátnym tajomníkom MZV SR J. Chlebom. Rokovania boli zamerané najmä na otázky bilaterálnej spolupráce v politickej, hospodárskej, konzulárnej a kultúrno-vzdelávacej oblasti.

4. 6. – 10. 6. Prezident SR R. Schuster uskutočnil prvú oficiálnu návštevu Kanady. V Ottawe rokoval s generálnou guvernérkou A. Clarksonovou, s predsedom vlády Kanady J. Chrétienom, s ministrom zahraničných vecí W. Grahamom, s ministrom medzinárodného obchodu P. Pettigrewom, predsedom Dolnej komory parlamentu P. Millikenom a predsedom Senátu D. Haysom. Členovia oficiálnej delegácie podpredseda vlády P. Csáky, minister zahraničných vecí E. Kukan, minister kultúry M. Kňažko a štátny tajomník MŠ M. Fronc uskutočnili samostatné bilaterálne rokovania.

7. 6. Prezident SR prerušil na jeden deň oficiálnu návštevu Kanady, aby sa stretol s americkým prezidentom G. Bushom vo Washingtone. Okrem rokovaní s prezidentom Bushom sa prezident SR stretol so senátorom T. Lottom a s predstaviteľmi Snemovne reprezentantov Kongresu USA. Stretol sa aj s členmi Amerického výboru pre NATO.

Program návštevy bol zameraný na posilnenie integračných ambícií SR a zabezpečenie o demokratickom vývoji a pokračovaní v reformách po parlamentných voľbách.

6. – 7. 6. V Bruseli sa uskutočnilo 5. zasadnutie Konventu o budúcnosti Európy. Za SR sa na ňom zúčastnili štátny tajomník MZV SR J. Figeľ, poslanci P. Hamžík, I. Belohorská, F. Šebej a O. Keltošová a vedúci veľvyslanec Misie SR pri ES J. Mígaš. Predmetom diskusií boli dve témy – *Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a Postavenie národných parlamentov v architektúre Európy*.

10. – 13. 6. Podpredsedníčka vlády SR pre európsku integráciu M. Kadlečíková sa zúčastnila v Ríme ako vedúca delegácie SR na Svetovom potravinovom summite FAO.

10. – 11. 6. V Luxemburskom veľkovevodstve sa uskutočnila v poradí 6. Konferencia o pristúpení SR k EÚ na úrovni ministrov zahraničných vecí. SR na rokovaníach uzavrela ďalšie dve kapitoly európskej legislatívy: *Spravodlivosť a Vnútro a inštitúcie*.

12. 6. SR spoločne s ČR a PR boli oficiálne prijaté v rámci mimoriadneho zasadnutia Regionálneho stola Paktu stability v Bukurešti za jeho riadnych členov.

12. – 13. 6. Minister zahraničných vecí Cyperskej republiky I. Kasoulides uskutočnil oficiálnu návštevu SR, rokoval s ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom a stretol sa aj s podpredsedníčkou vlády SR pre európsku integráciu M. Kadlečíkovou, predsedom Zahraničného výboru NR SR P. Weissom, predsedom Výboru NR SR pre európsku integráciu F. Šebejom a primátorom Bratislavy J. Moravčíkom. Hlavnou témou rokovaní boli bilaterálna spolupráca, prístupový proces oboch krajín do EÚ a aktuálna medzinárodná situácia.

13. 6. Minister zahraničných vecí E. Kukan prijal veľvyslanca Ruskej federácie v SR A. Akseňonka. Predmetom rozhovoru bola problematika bilaterálnej spolupráce obidvoch krajín, najmä v ekonomicko-hospodárskej oblasti, ako i aktuálne zahraničnopolitické otázky súvisiace s prebiehajúcimi svetovými i európskymi integračnými procesmi a s tematikou medzinárodnej bezpečnosti.

13. – 14. 6. V Bratislave sa uskutočnilo 12. zasadnutie Slovensko-bavorskej komisie. Zástupcovia jednotlivých rezortov SR na čele so štátnym tajomníkom J. Figeľom, spolupredsedom komisie, rokovali so svojimi bavorskými partnermi o konkrétnych projektoch vzájomnej spolupráce. Bavorskú delegáciu na zasadnutí viedol vedúci Úradu bavorskej štátnej kancelárie W. Schön.

17. – 19. 6. Prezident Bulharskej republiky G. Parvanov uskutočnil recipročnú oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy ho prijal prezident SR R. Schuster, predseda NR SR J. Mígaš i primátor Bratislavy J. Moravčík. Počas návštevy boli prerokované najmä

vzájomné kontakty v kontexte vzťahov podunajských krajín, ako aj otázky hospodárskej spolupráce, najmä v oblasti energetiky, železníc a výstavby infraštruktúry.

18. 6. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan uskutočnil pracovnú návštevu Ruskej federácie. Počas pobytu v RF sa stretol s ministrom zahraničných vecí RF I. Ivanovom a ministrom vlády, vedúcim Úradu vlády RF a predsedom ruskej časti medzivládnej komisie pre obchodno-ekonomickú, vedecko-technickú a kultúrnu spoluprácu medzi SR a RF I. Šuvalovom.

19. 6. Na pozvanie ministra zahraničných vecí Slovenskej republiky sa v Ľubľane uskutočnilo stretnutie štátnych tajomníkov, resp. námestníkov ministrov zahraničných vecí krajín Regionálneho partnerstva. Účastníci ľubľanského stretnutia, ktoré nadväzuje na bratislavskú schôdzku ministrov zahraničných vecí Regionálneho partnerstva (29. 11. 2001), sa pri rokovaní venovali témam rozširovania EÚ, očakávaniam výsledkov summitu EÚ v Seville, ako aj aktuálnym otázkam budúceho európskeho usporiadania. Vedúcim delegácie SR bol štátny tajomník MZV SR J. Figel.

19. – 21. 6. Prezidentka Indonézskej republiky D. P. M. S. Soekarnoputri uskutočnila oficiálnu návštevu SR. Okrem rokovania s prezidentom SR R. Schusterom rokovala aj s predsedom vlády SR M. Dzurindom. Témou rozhovoru oboch predstaviteľov boli okrem iného perspektívy prehĺbenia vzájomnej spolupráce v politickej, kultúrnej, zmluvnoprávnej oblasti a možnosti spolupráce medzi Slovenskou republikou a Indonézsou republikou na multilaterálnych fórach. Počas svojej návštevy ju prijal aj predseda NR SR J. Migaš.

20. – 21. 6. Prezident SR R. Schuster uskutočnil dvojdnú pracovnú návštevu Petrohradu. Zúčastnil sa na rokovaní VI. Petrohradského ekonomického fóra. Ťažiskom jeho návštevy boli obchodné rusko-slovenské vzťahy, ktoré boli aj hlavnou témou jeho vystúpenia na ekonomickom fóre. R. Schuster sa počas pobytu v Petrohrade stretol na pracovných raňajkách s predsedom Rady federácie Štátnej Dumy Ruskej federácie S. M. Mironovom, rokoval s predsedom Obchodnej a priemyselnej komory J. Primakovom a ruskými podnikateľmi a večeral s gubernátorom Petrohradu V. A. Jakovlevom.

21. – 22. 6. Predseda vlády SR M. Dzurinda viedol delegáciu SR, ktorá sa v španielskej Seville zúčastnila na zasadnutí Európskej rady. Zasadnutie sa uskutočnilo pri príležitosti končiaceho sa polročného španielskeho predsedníctva v EÚ. Dominantnými témami sevilla summitu EÚ boli najmä boj proti nelegálnej migrácii, otázky prijímania nových členov a celkové smerovanie Spoločenstva v budúcnosti. Účastníci summitu venovali pozornosť aj ekonomickým otázkam fungovania únie a vonkajším vzťahom členských krajín.

24. – 26. 6. Delegácia SR, ktorú tvorili štátny tajomník MZV SR J. Figeľ, veľvyslanec SR pri EÚ J. Migaš a poslanci NR SR I. Belohorská a F. Šebej, sa v Bruseli zúčastnila na 6. plenárnom zasadnutí Konventu o budúcnosti Európy. Hlavným bodom programu plenárneho zasadnutia bol dialóg s predstaviteľmi občianskej spoločnosti.

25. – 26. 6. Na pozvanie prezidenta SR R. Schustera uskutočnil prezident Libanonskej republiky E. Lahoud so sprievodom oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy rokoval s prezidentom SR R. Schusterom, s predsedom vlády SR M. Dzurindom a predsedom NR SR J. Migašom. Témou rozhovoru predstaviteľov LR a SR bola aktuálna politická situácia vo svete a perspektívy prehĺbenia vzájomnej spolupráce v kultúrnej oblasti a možnosti spolupráce medzi SR a LR na multilaterálnych fórach.

25. – 26. 6. V macedónskom Ohride sa konalo zasadnutie ministrov zahraničných vecí členských štátov Stredoeurópskej iniciatívy (SEI). Delegáciu SR viedol štátny tajomník MZV SR J. Chlebo. Predmetom schôdzky bolo posúdenie aktuálneho politického a hospodárskeho vývoja v regióne SEI. Na záver rokovania ministri prijali záverečný dokument, v ktorom potvrdili úlohu SEI ako nástroja spolupráce a stability konsolidujúceho demokratické, politické a sociálne štruktúry v členských krajinách. Počas pobytu v Ohride absolvoval J. Chlebo aj niekoľko dvojstranných stretnutí – so štátnym tajomníkom MZV Ukrajiny I. Charčenkou a so štátnym tajomníkom MZV MR A. Barsonym.

27. 6. Pracovnú návštevu Českej republiky uskutočnil štátny tajomník MZV SR J. Figeľ. V rámci návštevy sa zúčastnil na diskusii k problematike súvisiacej s aktivitami SR v rámci Akčného plánu pre členstvo v NATO (MAP) pod názvom *Slovensko a Akčný plán pre členstvo v NATO – skúsenosti a výzvy*. Hlavným cieľom diskusie bolo zhodnotenie trojročnej skúsenosti SR z procesu MAP a z nich vyplývajúcich záverov pre ďalšie kolo rozširovania NATO.

29. 6. V maďarskom Ostrihome sa zúčastnil predseda vlády SR M. Dzurinda na summite predsedov vlád krajín V4. Summit V4 sa uskutočnil na záver polročného predsedníctva MR. Témou spoločného rokovania premiérov V4 bolo vyhodnotenie maďarského predsedníctva vo Vyšehradskej skupine a činnosti Medzinárodného vyšehradskeho fondu počas tohto obdobia. Zároveň predsedovia vlád diskutovali o nadchádzajúcom summite NATO v Prahe.

1. – 3. 7. Španielsky kráľ Juan Carlos I. spolu s kráľovnou Sofiou uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Sprewádzal ich minister zahraničných vecí Španielskeho kráľovstva J. Piqué. Kráľovský pár prijal prezident SR R. Schuster s manželkou. Stretli sa s predsedom parlamentu J. Migašom a jeho manželkou, s predsedami parlamentných klubov a s primátorom hlavného mesta Bratislavy J. Moravčíkom. Predseda vlády

SR M. Dzurinda usporiadal na počesť kráľa Juana Carlosa a kráľovnej Sofie slávnostný obed. Obsah rozhovorov bol zameraný na aktuálne otázky slovensko-španielskych vzťahov, medzinárodnej politiky, prípravy vstupu SR do EÚ a NATO a možnosti prehĺbenia vzájomnej ekonomickej spolupráce.

3. 7. Štátny tajomník a hlavný vyjednávač pre vstup SR do EÚ J. Figeľ viedol v Bruseli delegáciu SR na 9. zasadnutí Asociačného výboru SR – EÚ. Na pôde Európskej komisie sa stretol s delegáciou EÚ, na čele ktorej bol D. Meganck, vedúci negociačného tímu pre rokovania so SR o vstupe do EÚ z Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre rozširovanie. Počas rokovania bola posúdená úroveň predvstupovej prípravy SR v jednotlivých oblastiach, ako aj stav implementácie Európskej dohody.

5. – 6. 7. Predseda vlády SR M. Dzurinda uskutočnil zahraničnú pracovnú cestu do Rigy. V metropole Lotyšskej republiky sa zúčastnil na summite predsedov vlád krajín Vilniúskej skupiny uchádzajúcich sa o členstvo v NATO. Cieľom summitu s názvom *Riga 2002 – Most do Prahy* bolo opätovné vyjadrenie vzájomnej solidarity kandidátskych krajín na členstvo v NATO a potvrdenie ich záujmu aktívne prispieť k formovaniu zóny bezpečnosti a stability na európskom kontinente.

9. – 10. 7. Prezident Talianskej republiky C. A. Ciampi uskutočnil na pozvanie prezidenta SR R. Schustera oficiálnu návštevu SR. Počas pobytu v SR ho okrem prezidenta SR prijali aj predseda vlády SR M. Dzurinda a predseda NR SR J. Migaš. Témou spoločného rozhovoru predstaviteľov SR a TR bola podpora ambíciám SR pri aspirácii na vstup do NATO a EÚ a bilaterálne vzťahy.

10. 7. Predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda prijal ministra zahraničných vecí Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska J. Strawa, ktorý uskutočnil pracovnú návštevu SR. Témou spoločného rokovania boli otázky zintenzívnenia bilaterálnej spolupráce medzi SR a Spojeným kráľovstvom, aktuálne medzinárodnopolitické dianie, vývoj vzťahov v regióne a boj proti medzinárodnému terorizmu. Okrem rokovaní s predsedom vlády SR M. Dzurindom ho prijal minister zahraničných vecí SR E. Kukan.

10. 7. Generálny riaditeľ Organizácie OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru Koichiro Matsuura oficiálne navštívil SR. Prijali ho prezident SR R. Schuster, minister zahraničných vecí SR E. Kukan, minister kultúry SR M. Kňažko, minister školstva SR P. Ponický a minister životného prostredia SR L. Miklós. Rokovali o rozvoji spolupráce medzi UNESCO a SR v oblastiach kultúrneho a prírodného dedičstva, zápise lokalít SR do Zoznamu svetového dedičstva, zriadení Katedier UNESCO a Inštitútu UNESCO v SR, rozvíjaní vedeckých programov UNESCO v SR a využívaní expertov SR v projektoch UNESCO.

11. 7. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal generálneho riaditeľa Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) J. Dioufa. Minister E. Kukan ocenil pôsobenie J. Dioufa v jeho funkcii a vyjadril pripravenosť SR aktívne participovať na práci FAO, deklaroval záujem slovenskej strany rozvíjať spoluprácu a kontakty s FAO na úrovni hlavy štátu i vlády SR a podporovať v tomto úsilí mimovládne organizácie.

13. 7. Predseda vlády SR M. Dzurinda prijal predsedu Európskeho parlamentu P. Coxa, ktorý uskutočnil jednodňovú pracovnú návštevu SR. Témou spoločného rokovania boli otázky rozširovania Európskej únie, prístupový proces kandidátskych krajín do EÚ a aktuálna medzinárodnopolitická situácia.

15. 7. Predseda vlády SR M. Dzurinda sa stretol s podpredsedom vlády a ministrom zahraničných vecí Belgického kráľovstva L. Michelom, ktorý pricestoval na oficiálnu návštevu SR. Počas spoločného pracovného obeda obaja prediskutovali možnosti zintenzívnenia vzájomných slovensko-belgických vzťahov, venovali sa prebiehajúcemu zjednocujúcemu procesu na európskom kontinente, ambíciám SR stať sa plnoprávnym členom NATO a EÚ a aktuálnym otázkam medzinárodného diania. L. Michel sa stretol aj s podpredsedom vlády pre ľudské a menšinové práva a regionálny rozvoj P. Csákyom, ministrom zahraničných vecí E. Kukanom, ministrom vnútra I. Šimkom a s podpredsedom vlády SR pre ekonomiku I. Miklošom.

16. 7. Podpredsedníčka vlády pre európsku integráciu M. Kadlečíková odcestovala do Tureckej republiky. Rokovala s tureckým prezidentom A. N. Sezerom, s podpredsedom vlády M. Yilmazom a s ministrom poľnohospodárstva H. Y. Gokalpom o otázkach bilaterálnej a európskej spolupráce, ako aj o vstupe SR do EÚ a NATO.

29. 7. V Bruseli sa uskutočnilo v poradí 13. stretnutie Prístupovej konferencie SR – EÚ na úrovni zástupcov ministrov. Slovenskú delegáciu viedol štátny tajomník MZV a hlavný vyjednávač SR s EÚ J. Figeľ.

29. 7. Minister vnútra SR I. Šimko a riaditeľ NBÚ SR J. Mojžiš sa v Starej Ľubovni stretli s ministrom vnútra a verejnej správy Poľskej republiky. Cieľom stretnutia bol podpis *Zmluvy medzi SR a PR o zmenách priebehu štátnej hranice a schválení hraničnej dokumentácie a Dohody medzi vládou SR a PR o vzájomnej ochrane utajovaných skutočností*.

30. 7. Komisár Európskej komisie pre regionálnu politiku M. Barnier uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy sa stretol s predsedom vlády SR M. Dzurindom, podpredsedom vlády pre národnostné menšiny, ľudské práva a regionálny rozvoj P. Csákyom, ministrom výstavby a regionálneho rozvoja SR I. Harnom a ministrom zahraničných vecí E. Kukanom.

18. 8. Na pozvanie premiéra Spolkovej republiky Nemecko G. Schrödera sa predseda vlády SR M. Dzurinda a minister zahraničných vecí E. Kukan zúčastnil na stretnutí predsedov vlád stredoeurópskych krajín postihnutých záplavami s predstaviteľmi Európskej komisie. Na stretnutí sa zúčastnili predsedovia vlád SRN, Rakúskej republiky, Českej republiky a Slovenskej republiky, predseda EK R. Prodi a komisár EK pre regionálnu politiku M. Barnier.

22. 8. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal senátorov Kongresu USA J. McCaina a F. Thompsona. Predmetom rozhovoru boli najmä otázky bilaterálnych vzťahov ako aj integrácie SR do NATO a EÚ.

27. 8. Stály predstaviteľ SR pri OSN P. Tomka podpísal *Protokol proti nedovolennej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami, komponentmi a strelivom* dopĺňujúci *Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu*.

4. 9. Podpredseda vlády a minister zahraničných vecí Českej republiky C. Svoboda uskutočnil na pozvanie ministra zahraničných vecí SR E. Kukana oficiálnu návštevu SR. C. Svobodu prijal prezident SR R. Schuster, podpredseda NR SR P. Hrušovský, predseda vlády SR M. Dzurinda a rokoval s ministrom zahraničných vecí E. Kukanom a ministrom obrany SR J. Stankom.

4. 9. Štátny tajomník MZV a hlavný vyjednávač pre vstup SR do EÚ J. Figeľ sa stretol v Bruseli s generálnym riaditeľom sekcie rozširovania Európskej komisie E. Landaburom. Cieľom návštevy bolo odovzdanie a prediskutovanie Dodatku k podkladom k príprave Pravidelnej správy EK, ako aj ďalšie rokovania k uzavretiu kapitoly Hospodárska súťaž.

6. 9. Minister výstavby a regionálneho rozvoja SR I. Harna podpísal s ministrom priemyslu a obchodu Českej republiky J. Rusnokom *Dohodu o podmienkach využívania dokladov preukazovania zhody stavebných výrobkov a uznávania výsledkov ich skúšok*.

9. – 10. 9. Prezident SR R. Schuster uskutočnil oficiálnu návštevu Rumunska. Počas návštevy podpísal *Program spolupráce v oblasti kultúry* a rokoval o integračných ambíciách Rumunska a SR vo vzťahu k EÚ a NATO.

9. – 10. 9. Predseda vlády Luxemburského veľkovevodstva J. C. Juncker uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Luxemburský predstaviteľ sa stretol s predsedom vlády SR M. Dzurindom a ministrom zahraničných vecí E. Kukanom. Témou spoločného rokovania boli možnosti prehĺbenia bilaterálnej spolupráce medzi SR a LV v ekonomickej oblasti, vytváranie možností pre rozširovanie vzájomne výhodnej spolupráce a užšej koordinácie aktivít medzi krajinami V4 a Beneluxu v hospodárskej, politickej a spoločenskej oblasti.

13. – 14. 9. V Bratislave sa uskutočnilo stretnutie predsedov vlád krajín CEFTA. Cieľom stretnutia bol prístupový proces do EÚ a vzájomná výmena skúseností z neho a vyhodnotenie fungovania CEFTA za posledné obdobie. Na pozvanie predsedu vlády SR M. Dzurindu sa na pracovnej večeri zúčastnil aj komisár Európskej komisie pre obchod P. Lamy. Účastníkov stretnutia prijal prezident SR R. Schuster.

18. – 19. 9. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan sa zúčastnil na 57. zasadnutí Valného zhromaždenia OSN. Počas svojho pobytu v New Yorku sa stretol s generálnym tajomníkom OSN K. Annanom a predsedom 57. zasadnutia VZ OSN J. Kavanom.

19. 9. Štátny tajomník MZV SR J. Figeľ sa zúčastnil v Bruseli na záverečnom stretnutí pracovnej skupiny Subsidiarita existujúcej v rámci Konventu o budúcnosti Európy. Okrem účasti na zasadnutí pracovnej skupiny štátny tajomník J. Figeľ rokoval so zástupcami generálnych direktoriátov pre poľnohospodárstvo a pre rozširovanie Európskej komisie.

24. 9. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal zástupcu generálneho tajomníka OSN a regionálneho riaditeľa UNDP pre Európu a SNŠ K. Miszeia, ktorý sa ako hosťiteľ zúčastnil v Bratislave na diskusii *Slovensko a región: čo ďalej?*

24. 9. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal vedúceho volebnej pozorovateľskej misie OBSE na Slovensku M. Wyganta. E. Kukan sa poďakoval M. Wygantovi za činnosť volebnej pozorovateľskej misie OBSE.

25. 9. Štátny tajomník ministerstva zahraničných vecí J. Figeľ sa zúčastnil na stretnutí ministrov pre európsku integráciu kandidátskych krajín Laekenskej skupiny vo Varšave. Zúčastnené kandidátske krajiny prijali spoločné vyhlásenie, ktoré potvrdilo záujem ukončiť prístupové rokovania do konca roku 2002 a realizovať vstup do EÚ k 1. 1. 2004. Na základe iniciatívy SR bola na stretnutí prijatá Spoločná deklarácia k Zmluve z Nice, zameraná na podporu jej ratifikácie v Írsku.

30. 9. SR oficiálne odovzdala v centrále NATO v Bruseli svoj *Ročný národný program prípravy na členstvo v NATO* (RNP PRENAME) na rok 2003, čím otvorila v poradí už štvrtý cyklus MAP.

1. 10. V Bruseli zasadala Rada EÚ pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy. Pri tejto príležitosti sa uskutočnilo ďalšie zasadnutie Prístupovej konferencie, na ktorom SR zastupoval minister zahraničných vecí E. Kukan. Program v poradí 7. Konferencie o pristúpení SR do EÚ na ministerskej úrovni bol zameraný na zhodnotenie celkového pokroku dosiahnutého od posledného ministerského zasadnutia v júni.

3. 10. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal guatemalského viceprezidenta J. F. Reyesa Lópeza. E. Kukan a J. F. Reyes López sa vyslovili za zintenzívnenie spolupráce medzi oboma krajinami.

8. 10. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal stáleho predstaviteľa Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska pri Severoatlantickej rade, veľvyslanca E. J. Parryho. Predmetom rozhovoru bol predovšetkým stav pripravenosti SR na vstup do NATO. E. Kukan informoval britského partnera o aktuálnom vývoji vnútropolitckej situácie v SR. Obaja partneri posúdili aj niektoré aktuálne zahraničnopolitické otázky.

9. 10. Prezident SR R. Schuster prijal veľvyslanca USA pri NATO N. Burnsa v sprievode veľvyslanca USA v SR R. Weisera a ďalších členov delegácie. Veľvyslanec navštívil SR a prezidenta Schustera v rámci série návštev krajín, ktoré kandidujú na členstvo v NATO. N. Burns ocenil pokrok v príprave SR na vstup do NATO. N. Burnsa prijal aj predseda vlády SR M. Dzurinda. Témou spoločného rozhovoru oboch predstaviteľov boli výsledky nedávnych parlamentných volieb v SR, smerovanie krajiny do Severoatlantickej aliancie a príprava na nadchádzajúci summit NATO v Prahe.

10. 10. Prezident SR R. Schuster prijal veľvyslanca a vedúceho Delegácie Európskej komisie v SR E. van der Lindena. Predmetom ich rozhovoru bola hodnotiaca správa Európskej komisie. E. van der Linden informoval hlavu štátu o pozitívach i negatívach, ktoré pre SR z hodnotiacej správy vyplývajú. Ocenil výrazný pokrok, ktorý naša krajina dosiahla od roku 1997, keď Európska komisia po prvý raz zverejnila posudky o jednotlivých kandidujúcich krajinách.

14. 10. V Slovinskej republike sa uskutočnila tretia konferencia ministrov zahraničných vecí krajín Regionálneho partnerstva. SR zastupoval minister zahraničných vecí SR E. Kukan. Účastníci stretnutia zhodnotili aktivity v rámci Regionálneho partnerstva a zdôraznili potrebu pokračovania spolupráce účastníckych krajín. Súčasťou agendy stretnutia bola i spolupráca v kontexte rozširovania EÚ.

18. – 20. 10. V Bejrúte sa uskutočnilo zasadnutie vrcholného orgánu Medzinárodnej organizácie Frankofónie – IX. summit hláv štátov a predsedov vlád. Na rokovaní získala SR štatút člena pozorovateľa. Delegáciu SR viedol prezident SR R. Schuster. Sprevádzal ho minister zahraničných vecí E. Kukan a štátny tajomník MO R. Káčer.

22. 10. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan sa zúčastnil na stretnutí ministrov zahraničných vecí desiatich prístupujúcich krajín tzv. Laekenskej skupiny v Prahe. Hlavnou témou tohto stretnutia bola výmena názorov na zverejnený Strategický dokument a Pravidelné správy Európskej komisie, ďalej spolupráca prístupujúcich krajín v záverečnej fáze rokovaní s Európskou úniou a pozície k navrhovanému

finančnému rámcu rozšírenia EÚ. Na stretnutí sa prijalo spoločné vyhlásenie, zamerané najmä na finančné aspekty vstupu nových krajín do EÚ.

24. 10. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal veľvyslanca Európskej komisie na Slovensku E. van der Lindena. Predmetom rozhovoru boli otázky vývoja predvstupových rokovaní.

24. 10. Delegácia SR, ktorú viedol hlavný vyjednávač SR s EÚ J. Figeľ, sa zúčastnila na 14. stretnutí Konferencie o pristúpení SR k EÚ, ktorá sa konala v Bruseli. SR predbežne uzavrela kapitolu *Hospodárska súťaž*.

25. 10. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan uskutočnil oficiálnu návštevu Českej republiky na pozvanie podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí ČR C. Svobodu. E. Kukan prijal prezident ČR V. Havel, predseda Poslaneckej snemovne Parlamentu ČR L. Zaorálek a predseda vlády V. Špidla. Nosnou témou rokovaní boli slovensko-české vzťahy, vývoj v strednej Európe, integrácia SR a ČR do euroatlantických štruktúr a aktuálne otázky medzinárodného vývoja.

27. – 28. 10. Prezident SR R. Schuster uskutočnil oficiálnu návštevu Svätej stolice pri príležitosti 10. výročia vzniku SR. Delegáciu tvorili predstavitelia Kancelárie prezidenta SR, NR SR, vlády SR, MZV SR a MO SR. Hlavnými bodmi programu boli audiencia prezidenta SR s manželkou a následne s celou delegáciou u pápeža Jána Pavla II. a výmena ratifikačných listín k *Zmluve medzi SR a Svätou stolicou o duchovnej službe katolíckym veriacim v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch SR*.

28. 10. Predseda vlády SR M. Dzurinda sa zúčastnil v sprievode ministra zahraničných vecí SR E. Kukan a hlavného vyjednávača SR pre vstup do EÚ J. Figeľa na stretnutí predsedov vlád kandidátskych krajín do EÚ v Kodani. Stretnutie hláv štátov a vlád 13 kandidátskych krajín s dánskym predsedníctvom EÚ sa uskutočnilo z iniciatívy dánskeho predsedu vlády A. F. Rasmussena. Na stretnutí sa zúčastnil aj predseda Európskej komisie R. Prodi, komisár pre rozširovanie EÚ G. Verheugen a vysoký predstaviteľ pre spoločnú zahraničnú bezpečnostnú politiku J. Solana.

29. – 30. 10. Predseda Poslaneckej snemovne Parlamentu Českej republiky L. Zaorálek uskutočnil oficiálnu návštevu SR. Počas návštevy ho prijali predseda vlády SR M. Dzurinda a minister zahraničných vecí E. Kukan. Témou rozhovorov boli aktuálne bilaterálne vzťahy medzi SR a ČR, perspektíva ich vývoja do budúcnosti a integrácia oboch krajín do EÚ. Venovali sa aj otázkam prehlbovania vzájomnej spolupráce v rámci regionálneho zoskupenia V4. Prediskutovali aj problematiku širšej bezpečnostnej spolupráce v regióne v súvislosti s ambíciami SR získať pozvánku do NATO na summite aliancie v Prahe.

4. 11. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal vedúceho úradu vlády a ministra Ruskej federácie I. Šuvalova. Predmetom rozhovoru boli predovšetkým otázky bilaterálnych vzťahov. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan informoval ruského ministra aj o zahraničnopolitických prioritách SR, najmä pokiaľ ide o ukončenie prístupových procesov do NATO a EÚ. I. Šuvalov sa počas návštevy stretol aj s predsedom vlády SR M. Dzurindom. Témou spoločného rokovania bolo hodnotenie vzájomných vzťahov medzi SR a RF, možnosti prehĺbenia bilaterálnych vzťahov v rôznych oblastiach a otázky aktuálneho medzinárodného diania.

4. 11. V Bruseli sa uskutočnilo neformálne stretnutie SR s dánskym predsedníctvom EÚ a Európskou komisiou k zostávajúcim otvoreným otázkam negociácií SR – EÚ. Slovenskú delegáciu viedol hlavný vyjednávač SR s EÚ J. Figeľ. Bolo to prvé stretnutie, na ktorom mala SR možnosť prezentovať prioritné oblasti v zostávajúcich prioritných kapitolách.

6. 11. Predseda vlády SR M. Dzurinda prijal ukrajinského ministra dopravy G. M. Kirpu a ministra hospodárstva a pre európsku integráciu Ukrajiny O. V. Šlapaka, ktorý je súčasne predsedom ukrajinskej časti Medzivládnej slovensko-ukrajinskej komisie pre obchodno-hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu. Témou spoločného rokovania boli možnosti rozširovania vzájomných vzťahov medzi SR a Ukrajinou najmä v ekonomickej oblasti, hodnotenie úrovne vzájomnej spolupráce a otázky európskej a euroatlantickej integrácie.

6. – 7. 11. Delegácia SR pod vedením štátneho tajomníka MZV SR J. Berényiho sa zúčastnila na 111. zasadnutí Výboru ministrov Rady Európy. Ťažiskovými bodmi programu boli otázky boja proti medzinárodnému terorizmu, otázka konania 3. summitu RE, zvýšenie efektívnosti Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu a otázka vstupu Juhoslovanskej zväzovej republiky do RE.

7. – 8. 11. Na pozvanie predsedu Rady ministrov Poľskej republiky L. Millera uskutočnil predseda vlády SR M. Dzurinda oficiálnu návštevu PR. Počas návštevy rokoval so svojim poľským partnerom, bol prijatý prezidentom PR A. Kwaśniewskim, stretol sa s maršalkom Sejmu PR M. Borowskim, maršalkom Senátu PR L. Pastusiakom a ministrom zahraničných vecí PR W. Cimoszewiczom. Predmetom rozhovorov s poľskými partnermi boli predovšetkým otázky bilaterálnych vzťahov s dôrazom na cezhraničnú spoluprácu a zintenzívnenie obchodnej výmeny, ako aj otázky integrácie oboch krajín do EÚ, spolupráce v rámci V4 a prípravy SR na vstup do NATO.

7. – 8. 11. Štátny tajomník MZV SR a zástupca vlády SR v Konvente o budúcnosti Európy I. Korčok sa zúčastnil na plenárnom zasadnutí Konventu. Na rokovaní sa za SR zúčastnili aj členovia Konventu za NR SR poslanci J. Figeľ a I. Belohorská a alternatívny zástupca vlády SR v Konvente veľvyslanec J. Migaš.

11. 11. Štátny tajomník MZV SR I. Korčok uskutočnil návštevu Českej republiky. Rozhovory s českými predstaviteľmi sa uskutočnili v kontexte summitu NATO v Prahe. I. Korčok sa počas návštevy stretol s námestníkom ministra zahraničných vecí ČR J. Kohoutom, prvým námestníkom ministra obrany Š. Füleom a námestníkom a splnomocnencom vlády ČR pre summit NATO A. Vondrom.

11. 11. V Bruseli sa uskutočnilo stretnutie hlavných vyjednávačov skupiny V4 zamerané na koordináciu postupu v záverečnom kole prístupových rokovaní s Európskou úniou. Zároveň sa uskutočnilo druhé neformálne stretnutie SR s dánskym predsedníctvom EÚ a Európskou komisiou k zostávajúcim otázkam prístupových rokovaní SR – EÚ.

12. – 14. 11. Prezident SR R. Schuster uskutočnil na pozvanie luxemburského veľkovojuvodu Henriho návštevu Luxemburského veľkovojuvodstva. Prezident SR R. Schuster sa okrem rokovaní s veľkovojuvodom Henrim stretol s predsedom parlamentu J. Spautzom, predsedom vlády J. C. Junckerom, podpredsedníčkou vlády a ministerkou zahraničných vecí L. Polferovou a primátorom mesta Luxemburg P. Helmingerom. V sprievode prezidenta boli minister zahraničných vecí SR E. Kukan a minister obrany I. Šimko, ktorí absolvovali rokovania s partnermi. Obsahom rokovaní boli otázky bilaterálnej spolupráce a problematika EÚ a NATO. Ministri obrany SR a LV sa dohodli na vypracovaní rezortnej dohody o spolupráci.

13. – 14. 11. V Paríži sa uskutočnilo 92. osobitné zasadnutie Výkonného výboru Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (Executive Committee in Special Session – ECSS). Delegáciu SR na rokovaní viedol štátny tajomník MZV SR J. Berényi.

14. – 15. 11. Delegácia SR vedená predsedom vlády SR M. Dzurindom sa zúčastnila na summite predsedov vlád štátov Stredoeurópskej iniciatívy za účasti ministrov zahraničných vecí v Skopje. Počas summitu sa uskutočnili bilaterálne rokovania M. Dzurindu s jeho partnermi S. Berlusconiom z Talianska, s A. Kinachom z Ukrajiny, so S. Crvenkovskim z Macedónska, ako aj s prezidentom B. Trajkovskim. Bilaterálne rokovania so svojimi rezortnými partnermi uskutočnil i minister zahraničných vecí SR E. Kukan.

15. 11. Na základe iniciatívy Poľskej republiky sa uskutočnilo vo Varšave stretnutie predsedov vlád krajín Laekenskej skupiny. SR zastupoval predseda vlády SR M. Dzurinda. Cieľom stretnutia bola výmena názorov na aktuálnu situáciu v prístupových rokovaníach s EÚ, koordinácia postupu v záverečnej fáze rokovaní a odsúhlasenie spoločnej deklarácie.

18. 11. V Bruseli sa uskutočnilo stretnutie Prístupovej konferencie ministrov zahraničných vecí krajín EÚ a pristupujúcich krajín Laekenskej skupiny. SR zastupoval

minister zahraničných vecí SR E. Kukan. Cieľom stretnutia bola výmena názorov zameraná najmä na horizontálne otázky uzavretia rokovaní.

21. – 22. 11. V Prahe sa uskutočnilo zasadnutie Severoatlantickej rady (NAC) a Euroatlantickej partnerskej rady (EAPC) na úrovni hláv štátov a vlád. Oficiálnu delegáciu SR viedol prezident SR R. Schuster. Ďalšími členmi delegácie boli predseda vlády SR M. Dzurinda, minister zahraničných vecí SR E. Kukan, minister obrany SR I. Šimko, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR pri NATO P. Burian, štátny tajomník MZV SR I. Korčok a štátny tajomník MO SR R. Káčer. Hlavnými témami pražského summitu NATO boli nové schopnosti a zdroje, ako aj noví členovia a nové vzťahy. SR sa ako členská krajina EAPC zúčastnila na summite EAPC a na zasadnutí NAC s pozvanými krajinami, na ktorom boli predstavitelia siedmich aspirantských krajín informovaní o rozhodnutí aliancie začať s nimi prístupové rozhovory o členstve v NATO.

26. 11. Predseda vlády SR M. Dzurinda uskutočnil pracovnú cestu do Budapešti. Počas návštevy rokoval s premiérom Maďarskej republiky P. Medgyessym o zmenách týkajúcich sa zákona o zahraničných Maďaroch.

26. 11. V Bruseli sa uskutočnilo 3. kolo neformálnych bilaterálnych stretnutí SR s dánskym predsedníctvom k záverečnému balíku otvorených negociačných otázok. Delegáciu SR viedol hlavný vyjednávač SR s EÚ J. Figel. Cieľom stretnutia bola prezentácia nových návrhov v oblasti poľnohospodárstva a rozpočtových otázok zo strany dánskeho predsedníctva.

26. – 28. 11. Štátny tajomník MZV SR J. Berényi na svojej pracovnej návšteve Dánskeho kráľovstva rokoval s dánskym ministrom pre európsku integráciu B. Haarderom. Hlavným predmetom rokovaní boli aktuálne otázky záverečnej etapy prístupových rokovaní SR s EÚ v nadväznosti na závery 3. kola rokovaní. J. Berényi rokoval s predsedom a členmi Európskeho výboru dánskeho parlamentu o aktuálnych otázkach rozširovania EÚ, o činnosti Európskeho konventu a o postupe parlamentov oboch krajín pri ratifikácii prístupových zmlúv o prijatí nových členských krajín do EÚ. S predstaviteľmi MZV DK a Dánskej exportnej rady rokoval o zásadách poskytovania oficiálnej rozvojovej pomoci a posilňovaní ekonomickej dimenzie zahraničnej politiky.

27. – 29. 11. Podpredseda vlády Čínskej ľudovej republiky Li Langing uskutočnil pracovnú návštevu SR. Li Langinga prijal predseda vlády SR M. Dzurinda. Témou spoločného rozhovoru oboch predstaviteľov boli najmä možnosti ďalšieho rozvoja slovensko-čínskych vzťahov v oblasti hospodárstva, obchodu a vedeckej spolupráce. Oboja predstavitelia sa venovali aj otázkam možných investičných príležitostí v SR a v ČLR.

29. 11. Štátny tajomník MZV SR I. Korčok prijal predstaviteľov prezídia Rakúsko-slovenskej spoločnosti pod vedením tretieho predsedu Národnej rady Rakúskej republiky W. Fasslabenda. Partneri diskutovali o otázkach spojených s rozvojom infraštruktúry medzi SR a RR, ktorá je dôležitým predpokladom ďalšieho rozvoja cezhraničnej spolupráce a vyjadrili záujem o intenzívnejšiu spoluprácu v kultúrnej oblasti a pri prezentácii prírodných krás Slovenska v Rakúsku.

30. 11. Oficiálnu návštevu SR uskutočnil predseda vlády Českej republiky V. Špidla. Počas návštevy sa premiér ČR V. Špidla stretol s prezidentom SR R. Schusterom, predsedom NR SR P. Hrušovským a rokovoval s predsedom vlády SR M. Dzurindom. Témou spoločného rokovania M. Dzurindu a V. Špidlu boli predovšetkým otázky bilaterálnych slovensko-českých vzťahov v politickej a hospodárskej oblasti v nasledujúcom období. V zahraničnopolitickej oblasti boli prerokované otázky regionálnych vzťahov a otázky spojené s procesom integrácie SR a ČR do EÚ, vývoj v strednej Európe, spolupráca v rozširujúcej sa Severoatlantickej aliancii a aktuálne otázky medzinárodného vývoja. Počas návštevy obaja predstavitelia podpísali *Zmluvu medzi SR a ČR o zmene článku 38 Zmluvy medzi SR a ČR o vytvorení colnej únie*, podpísanej v Prahe dňa 29. októbra 1992. Cieľom zmluvy je zachovať existenciu a obojstranné výhody colnej únie medzi SR a ČR až do termínu spoločného vstupu oboch zmluvných strán do EÚ.

1. – 3. 12. Prezident SR R. Schuster s manželkou a so sprievodom uskutočnil oficiálnu návštevu Ukrajiny. Členmi oficiálnej delegácie boli minister zahraničných vecí E. Kukan, minister dopravy pôšt a telekomunikácií P. Prokopovič, štátny tajomník MH L. Pomóthy, štátny tajomník MŠ F. Tóth, prezident AZZZ M. Lach. Cieľom stretnutia bol rozvoj partnerských väzieb s Ukrajinou najmä v oblasti zahraničného obchodu a vzájomná podpora investičných programov.

3. 12. V Bruseli sa uskutočnilo 4. kolo neformálneho bilaterálneho stretnutia delegácie SR s dánskym predsedníctvom k záverečnému balíku otvorených negociačných otázok. Stretnutie bolo vedené veľvyslancom Dánskeho kráľovstva pri EÚ. Slovenskú delegáciu viedol hlavný vyjednávač SR J. Figeľ. Cieľom stretnutia bolo prezentovať reakciu SR na negociačný balík ponúknutý dánskym predsedníctvom na predchádzajúcom stretnutí a pokročiť v rokovaniach o zostávajúcich otvorených otázkach.

4. 12. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan prijal poslanca Parlamentného zhromaždenia Rady Európy, spravodajcu Výboru pre právne veci a ľudské práva k otázke zákona o Maďaroch žijúcich v susedných krajinách E. Jurgensa. V rámci diskusie si obaja partneri vymenili názory na spomínaný maďarský zákon, ako aj na jeho novelu.

5. – 6. 12. Štátny tajomník MZV SR a zástupca vlády SR v Konvente o budúcnosti Európy I. Korčok sa zúčastnil na zasadnutí Konventu. Na rokovaní sa za SR zúčastnili

aj členovia Konventu NR SR poslanci J. Figeľ a I. Belohorská a alternát zástupcu vlády SR v Konvente veľvyslanec J. Migaš.

6. – 7. 12. Na základe pozvania predsedu vlády SR M. Dzurindu sa uskutočnil v SR neformálny summit predsedov vlád krajín V4. Predmetom rokovaní bolo hodnotenie plnenia aktivít predsedníctva SR vo V4, zosúladovanie rokovacích pozícií krajín V4 v záverečných fázach prístupového procesu krajín V4 do EÚ, diskusia o Konvente o budúcnosti EÚ, spolupráca krajín V4 vo vojensko-bezpečnostnej oblasti a budúcnosť V4 v kontexte rozšírenia EÚ.

6. – 7. 12. Minister zahraničných vecí SR E. Kukan sa zúčastnil na 10. zasadaní Ministerskej rady Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) v portugalskom meste Porto. Vo svojom vystúpení vyjadril podporu Stratégii OBSE zameranej proti hrozbám bezpečnosti a stability v 21. storočí. Minister informoval Ministerskú radu o splnení záväzkov SR v boji proti terorizmu. Počas zasadania Ministerskej rady prijali viaceré rozhodnutia, týkajúce sa plnenia záväzkov účastníckych štátov OBSE, tolerancie, nediskriminácie, obchodovania s ľuďmi, ako aj reformy OBSE.

10. 12. Štátny tajomník MZV SR I. Korčok prijal štátneho tajomníka ministerstva obrany Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska A. Ingrama. I. Korčok partnera informoval o výsledkoch prvého kola prístupových rozhovorov medzi SR a NATO, ako aj o pokroku, ktorý SR dosiahla v prístupovom procese, pričom zdôraznil úspešnosť prebiehajúcej reformy slovenských ozbrojených síl. Obaja štátni tajomníci vysoko hodnotili intenzitu bilaterálnej spolupráce v oblasti bezpečnosti na všetkých úrovniach.

12. – 13. 12. V Budapešti sa uskutočnilo stretnutie predsedov vlád V4. Delegáciu SR viedol predseda vlády SR M. Dzurinda. Hlavným účelom stretnutia bolo hľadanie spoločného postupu zúčastnených krajín v závere prístupových rokovaní na summite v Kodani.

13. 12. Predseda vlády SR M. Dzurinda sa zúčastnil na stretnutí po zasadnutí Európskej rady, ktorá sa uskutočnila na záver dánskeho predsedníctva v EÚ. Predseda vlády SR M. Dzurinda spolu s premiérmi ďalších krajín kandidujúcich na vstup do EÚ sa v Kodani stretol s predstaviteľmi členských krajín, s ktorými rokoval o rozširovaní EÚ o desať nových členských krajín, ako aj o ďalšom postupe v rokovaniach s Rumunskom a Bulharskom. Témou spoločných rokovaní bola aj diskusia o ďalšom fungovaní Rady EÚ po rozšírení únie tak, ako to určil ostatný summit v španielskej Seville.

20. 12. Štátny tajomník MZV SR a zástupca vlády v Konvente o budúcnosti Európy I. Korčok sa zúčastnil v Bruseli na poslednom zasadnutí Konventu o budúcnosti

Európy v roku 2002. Hlavnou témou diskusie boli záverečné správy posledných dvoch z pôvodných 10 pracovných skupín (PS): PS VII – Vonkajšie vzťahy a PS VIII – Obrana. I. Korčok vystúpil v diskusii k správe PS Obrana s príspevkom, v ktorom vyjadril podporu formovaniu európskej bezpečnostnej a obrannej politiky ako integrálnej súčasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a vyslovil sa za zachovanie rovnováhy v transatlantickom partnerstve medzi NATO a EÚ. Štátny tajomník v Bruseli odovzdal vyhlásenie 5. zasadnutia Národného konventu o európskej budúcnosti Slovenska zo 17. 12. 2002, ktoré bolo zverejnené ako súčasť dokumentácie Konventu o budúcnosti Európy.

Zoznam zmlúv uzavretých Slovenskou republikou v roku 2002

Prezidentské zmluvy

1. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmov a z majetku (Bratislava 26. marca 2002)
2. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Islandskou republikou o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmov a z majetku (Reykjavík 15. apríla 2002)
3. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Macedónskej republiky o leteckých dopravných službách (Bratislava 15. mája 2002)
4. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Španielskym kráľovstvom o sociálnom zabezpečení (Bratislava 22. mája 2002)
5. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Luxemburským veľkovoľvodstvom o sociálnom zabezpečení (Bratislava 23. mája 2002)

6. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spolkovej republiky Nemecko o medzinárodnej cestnej osobnej a nákladnej doprave (Bratislava 14. júna 2002)
7. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou o uľahčení hraničného vybavovania v cestnej a železničnej doprave (Stará Ľubovňa 29. júla 2002)
8. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou o zmenách priebehu štátnej hranice a schválení hraničnej dokumentácie (Stará Ľubovňa 29. júla 2002)
9. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou o duchovnej službe katolíckym veriacim v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky (Bratislava 21. augusta 2002)
10. Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o zmene článku 38 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o vytvorení colnej únie podpísanej v Prahe dňa 29. októbra 1992 (Bratislava 30. novembra 2002)

Medzivládne dohody

1. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Kolumbijskej republiky o zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických alebo služobných pasov Slovenskej republiky a pre držiteľov diplomatických alebo úradných pasov Kolumbijskej republiky (Bratislava 17. januára 2002)
2. Zrušenie vízovej povinnosti pre štátnych občanov Japonska a štátnych občanov Slovenskej republiky – výmenou nót (Bratislava 22. januára 2002)
3. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Rumunska o včasnom oznamovaní jadrových havárií a o výmene informácií o jadrových zariadeniach (Bukurešť 19. februára 2002)
4. Rozhodnutie č. 1/2001 Spoločného výboru Dohody o voľnom obchode medzi Slovenskou republikou a Litovskou republikou o zmene Protokolu 4 k Dohode

- o voľnom obchode medzi Slovenskou republikou a Litovskou republikou
(Vilnius 7. marca 2002)
5. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spojených štátov mexických o obchode a ekonomickej spolupráci
(Monterrey 20. marca 2002)
 6. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Talianskej republiky o spolupráci v boji proti terorizmu, organizovanej trestnej činnosti a nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropnými látkami
(Bratislava 19. apríla 2002)
 7. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bieloruskej republiky o bezvízových cestách držiteľov diplomatických a služobných pasov
(Minsk 22. apríla 2002)
 8. Obchodná dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Jordánskeho hášimovského kráľovstva
(Ammán 29. apríla 2002)
 9. Rozhodnutie č. 2/2001 Spoločného výboru Dohody o voľnom obchode medzi Slovenskou republikou a Tureckou republikou o zmene Protokolu 3 týkajúceho sa definície pojmu „pôvodné výrobky“ a metód administratívnej spolupráce
(Bratislava 3. mája 2002)
 10. Memorandum o porozumení medzi Slovenskou republikou a Organizáciou NATO pre technické zabezpečenie a zásobovanie (NAMS0) o spolupráci v oblasti logistického zabezpečenia
(Luxemburg 6. mája 2002)
 11. Dohoda medzi Slovenskou republikou a Španielskym kráľovstvom o vedecko-technickej spolupráci
(Bratislava 7. mája 2002)
 12. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky na jednej strane a vládami Belgického kráľovstva, Luxemburského veľkvojvodstva a Holandského kráľovstva na druhej strane o readmisii osôb v nezákonnom postavení
(Bratislava 21. mája 2002)
 13. Dohoda o spolupráci medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Flámska
(Bratislava 30. mája 2002)

14. Program spolupráce medzi vládou Slovenskej republiky a Zväzovou vládou Juhoslovanskej zväzovej republiky v oblasti kultúry, vzdelávania, mládeže a športu na roky 2002 – 2005
(Bratislava 31. mája 2002)
15. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Kanady o audiovizuálnej koprodukcii
(Ottawa 5. júna 2002)
16. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bulharskej republiky o medzinárodnej cestnej osobnej a nákladnej doprave
(Bratislava 17. júna 2002)
17. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a spolkovou vládou Rakúskej republiky o readmisii osôb s neoprávneným pobytom (readmisná dohoda)
(Viedeň 20. júna 2002)
18. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky o včasnom oznamovaní jadrovej havárie
(Praha 28. júna 2002)
19. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky o odovzdávaní a prijímaní osôb na spoločnej štátnej hranici
(Bratislava 2. júla 2002)
20. Rozhodnutie č. 1/2002 Spoločného výboru Dohody o voľnom obchode medzi Slovenskou republikou a Lotyšskou republikou o zmene Protokolu 3 k Dohode o voľnom obchode medzi Slovenskou republikou a Lotyšskou republikou
(Bratislava 17. júla 2002)
21. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Poľskej republiky o vzájomnej ochrane utajovaných skutočností
(Stará Ľubovňa 29. júla 2002)
22. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bieloruskej republiky o likvidácii dlhu Bieloruskej republiky voči Slovenskej republike
(Minsk 5. augusta 2002)
23. Protokol medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o zmene Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky

- o vzájomnom zamestnávaní občanov z 12. februára 1999
(Budapešť 8. augusta 2002)
24. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Chorvátskej republiky
o vzájomnom vysporiadaní pohľadávok a záväzkov v rámci clearingového
platobného systému
(Záhreb 23. augusta 2002)
25. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky
o vedecko-technickej spolupráci
(Budapešť 10. septembra 2002)
26. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky
o readmisii osôb na spoločnej štátnej hranici
(Budapešť 12. septembra 2002)
27. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Spolkovej republiky Nemecko
o uľahčení životne dôležitých civilných cezhraničných prepráv
(Bratislava 12. septembra 2002)
28. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Medzinárodnou bankou pre obnovu
a rozvoj (Svetovou bankou) o zriadení kancelárie v Bratislave
(Washington 28. septembra 2002)
29. Vykonávací program ku kultúrnej dohode medzi vládou Slovenskej republiky
a vládou Talianskej republiky na roky 2001 – 2005
(Rím 30. septembra 2002)
30. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Moldavskej republiky
o obchodnej a hospodárskej spolupráci
(Kišinev 10. októbra 2002)
31. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky o spoločnom
vlastníctve, správe a využívaní výstavného pavilónu v Benátkach
(Praha 31. októbra 2002)
32. Zmena článku 1 Dohody medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Osobitnej
administratívnej oblasti Hongkong Čínskej ľudovej republiky o zrušení vízovej
povinnosti, ktorá bola podpísaná 14. októbra 2000 v Pekingu
(Peking 7. augusta 2002, Hongkong 18. november 2002 – výmenou nôt)

33. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Tuniskej republiky o leteckých dopravných službách
(Tunis 26. novembra 2002)
34. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Tuniskej republiky o zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických, zvláštnych alebo služobných pasov
(Tunis 26. novembra 2002)
35. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a Kabinetom ministrov Ukrajiny o vedecko-technickej spolupráci
(Kyjev 2. decembra 2002)
36. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarskej republiky o zrušení vykonávania Dohody medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Maďarskej ľudovej republiky o úprave pohraničného styku
(30. októbra 2002 a 4. decembra 2002 – výmenou nót)
37. Finančné memorandum medzi Európskym spoločenstvom a vládou Slovenskej republiky „Horizontálny program na prípravu kandidátskych krajín na Rozšírenú decentralizáciu (EDIS) v spravovaní predvstupových prostriedkov na Slovensku“
(Bratislava 19. novembra 2002)
38. Dohoda o prístupe Chorvátskej republiky k Stredoeurópskej dohode o voľnom obchode
(Záhreb 5. decembra 2002)
39. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Českej republiky o vzájomnom uznávaní výsledkov laboratórnych skúšok u poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov
(Bratislava 13. decembra 2002)
40. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ruskej federácie o predaji budov a poskytnutí pozemkov na účely diplomatického zastúpenia Ruskej federácie v Slovenskej republike
(Bratislava 19. decembra 2002)

Rezortné dohody

1. Dohoda o spolupráci v oblasti vzájomného uznávania výsledkov skúšok a certifikátov medzi Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky a Juhoslovanským akreditačným orgánom JUAT Juhoslovanskej zväzovej republiky
(Bratislava 16. januára 2002)

2. Pracovný plán medzi Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky a Spolkovým ministerstvom pre sociálne zabezpečenie a generácie Rakúskej republiky na roky 2002 – 2004
(Bratislava 23. januára 2002)
3. Prvý dodatok k Dohode medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Ministerstvom obrany Francúzskej republiky týkajúcej sa bilaterálnej spolupráce v oblasti obrany podpísanej 21. júna 1994
(Bratislava 24. januára 2002)
4. Program spolupráce medzi Ministerstvom školstva Slovenskej republiky a Ministerstvom vzdelávania a výskumu Rumunska na roky 2001 – 2004
(Bratislava 19. februára 2002)
5. Protokol medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Ministerstvom obrany Českej republiky o spolupráci v oblasti zabezpečenia výmeny prekladov štandardizačných dokumentov Organizácie Severoatlantickej zmluvy
(Praha 7. februára 2002, Bratislava 19. februára 2002)
6. 1. Memorandum o porozumení medzi Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstvom poľnohospodárstva Republiky Burkina Faso o spolupráci v oblasti poľnohospodárstva a vodného hospodárstva
(Bratislava 1. marca 2002)
7. Dohoda o zriadení a činnosti bilingválnych sekcií na gymnáziách Slovenskej republiky uzatvorená medzi Ministerstvom školstva Slovenskej republiky a Ministerstvom školstva, kultúry a športu Španielska na roky 2002 – 2004
(Madrid 5. apríla 2002)
8. Protokol medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Ministerstvom obrany Českej republiky o vzájomnom využívaní kapacít na pozemnú prepravu osôb, techniky a materiálu
(Bratislava 21. apríla 2002)
9. Protokol medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Ministerstvom obrany Českej republiky o využívaní časti dokumentácie vzniknutej pred zánikom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky
(Bratislava 21. apríla 2002)
10. Memorandum porozumenia o odporúčaní k vzájomnému uznávaniu kvalifikácií v oblasti vysokého školstva medzi Ministerstvom školstva Slovenskej republiky a Spolkovým ministerstvom pre vzdelávanie, vedu a kultúru Rakúskej republiky
(Viedeň 25. apríla 2002)

11. Program spolupráce medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky, Ministerstvom školstva Slovenskej republiky a Ministerstvom kultúry, Ministerstvom zahraničných vecí a spolupráce, Ministerstvom školstva, Ministerstvom mládeže a Ministerstvom športu Luxemburského veľkovevodstva na roky 2002 – 2004 (Luxemburg 27. mája 2002)
12. Dohoda medzi Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky a Ministerstvom dopravy a spojov Bulharskej republiky o spolupráci v oblasti pôšt a telekomunikácií (Bratislava 17. júna 2002)
13. Dohoda o spolupráci medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Britskou radou na Slovensku na obdobie od 1. 4. 2003 do 31. 3. 2006 (Bratislava 20. júna 2002)
14. Dohoda medzi Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a Ministerstvom priemyslu a obchodu Českej republiky o spôsoboch a podmienkach využívania dokladov preukazovania zhody stavebných výrobkov a uznávania výsledkov skúšok stavebných výrobkov, ktoré sú predmetom obchodu medzi podnikateľskými subjektmi Slovenskej republiky a Českej republiky (Praha 6. septembra 2002)
15. Memorandum o porozumení medzi Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Ministerstvom obrany Fínskej republiky týkajúce sa spolupráce v oblasti obrany (Helsinki 9. septembra 2002)
16. Program spolupráce medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvom kultúry a kultov Rumunska na roky 2002 – 2005 (Bukurešť 9. septembra 2002)
17. Dohoda medzi Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Riaditeľstvom pre rozvoj a spoluprácu DEZA Ministerstva zahraničných vecí Švajčiarskej konfederácie týkajúca sa financovania preventívnych opatrení v povodňami postihnutých oblastiach (Bratislava 16. decembra 2002)
18. Program spolupráce medzi Ministerstvom školstva Slovenskej republiky a Ministrom národného vzdelávania a športu Poľskej republiky na roky 2003 – 2006 (Varšava 20. decembra 2002)

Mnohostranné dohovory

1. Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov
(Štrasburg 5. novembra 1992)
pozn.: dep.: GT RE
podpis SR 20. februára 2001
RL SR odovzdaná 5. septembra 2001
pre SR platná od 1. januára 2002
dok. č. 148
2. Protokol o výsadách a imunitách Medzinárodnej organizácie mobilných satelitných komunikácií (IMSO)
(Londýn 1. decembra 1981)
pozn.: dep.: IMSO
listina o prístupe SR uložená 3. decembra 2001
pre SR platný 2. januára 2002
3. Dohovor Organizácie Spojených národov o boji proti dezertifikácii v krajinách postihnutých vážnym suchom alebo dezertifikáciou, hlavne v Afrike
(Paríž 17. júna 1994)
pozn.: dep.: GT OSN
listina o prístupe SR uložená 7. januára 2002
pre SR nadobudol platnosť od 7. apríla 2002
4. 4. dodatok k Dohode o Medzinárodnom menovom fonde
(Hongkong 23. septembra 1997)
pozn.: dep.: MMF
listina o prijatí SR uložená 10. januára 2002
5. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky, vládou Maďarskej republiky, vládou Rumunska a vládou Ukrajiny o vytvorení mnohonárodného žienijného práporu
(Budapešť 18. januára 2002)
6. Dohovor MOP o ochrane materstva (revidovaného) z roku 1952
(Ženeva 15. júna 2000)
pozn.: dep.: MÚP
RL SR uložená 12. decembra 2000
platný medzinárodne i pre SR 7. februára 2002
Dohovor MOP č. 183

7. Dohovor o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín (Haag 5. októbra 1961)
pozn.: dep. MZV Holandsko
SR prístupová listina uložená 6. júna 2001
pre SR platný od 18. februára 2002
8. Doplnkový protokol č. 7 k Stredoeurópskej dohode o voľnom obchode (Praha 10. decembra 1998)
pozn.: dep.: Poľská republika,
SR ratifikovala 20. mája 1999
vykonáva sa od 1. januára 1999
platný od 30. marca 2002
9. Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu (Rím 17. júla 1998)
pozn.: dep.: GT OSN
podpis SR 23. decembra 1998
RL SR uložená 11. apríla 2002
platný medzinárodne i pre SR 1. júla 2002
10. Dohovor o udeľovaní európskych patentov (Mníchov 5. októbra 1973)
pozn.: dep.: MZV SRN
listina o prístupe SR uložená 17. apríla 2002
pre SR platný od 1. júla 2002
11. Revízia znenia textu Dohovoru o udeľovaní európskych patentov (Mníchov 29. novembra 2000)
pozn.: dep.: MZV SRN
listina o prístupe SR uložená 17. apríla 2002
pre SR platné od 1. júla 2002
12. Dodatok k Montrealskému protokolu o látkach poškodzujúcich ozónovú vrstvu (Peking 3. decembra 1999)
pozn.: dep.: GT OSN
medzinárodne platný od 25. februára 2002
RL SR podpísal prezident 24. apríla 2002
13. Rozhodnutie Asociačnej rady č. 1/2002 medzi Európskou úniou a Slovenskou republikou o prijatí všeobecných pravidiel a podmienok účasti Slovenskej republiky na programoch Spoločenstva

- (Brusel 18. februára 2002)
pozn.: rozhodnutie nadobudlo platnosť 1. marca 2002
14. Zmeny článku 22 Zmluvy o patentovej spolupráci, zmeny Vykonávacieho predpisu k Zmluve o patentovej spolupráci a rozhodnutia týkajúce sa nadobudnutia platnosti a prechodné opatrenia
(Ženeva 3. októbra 2001)
pozn.: WIPO
nadobudli platnosť 1. apríla 2002
15. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky, vládou Českej republiky, vládou Maďarskej republiky a vládou Poľskej republiky o spolupráci pri modernizácii vrtuľníkov typu Mi-24
(Piešťany 30. mája 2002)
16. Dohovor MOP o rovnakých príležitostiach a rovnakom zaobchádzaní s mužmi pracovníkmi a ženami pracovníčkami: pracovníkmi so zodpovednosťou za rodinu
(Ženeva 23. júna 1981)
pozn.: dep. MÚP
RL SR uložená 14. júna 2002
pre SR nadobudne platnosť 14. júna 2003
Dohovor MOP č. 156
17. Dohovor MOP o bezpečnosti a zdraví v poľnohospodárstve
(Ženeva 21. júna 2001)
pozn.: dep. MÚP
RL SR uložená 14. júna 2002
pre SR platný 14. júna 2003
Dohovor MOP č. 184
18. Dohovor o uľahčení prístupu k justičným orgánom v cudzine
(Haag 25. októbra 1980)
pozn.: dep. Holandsko
podpis SR 19. septembra 2002
19. Medzinárodný dohovor o potláčaní financovania terorizmu
(New York 9. decembra 1999)
pozn.: dep. GT OSN
podpis SR 26. januára 2001
RL SR uložená 13. septembra 2002
pre SR platný 13. októbra 2002
medzinárodne platný od 10. apríla 2002

20. Európska charta miestnej samosprávy
(Štrasburg 15. októbra 1985)
pozn.: dep.: GT RE
podpis SR 23. februára 1999
RL SR uložená 1. februára 2000
pre SR platná 1. júna 2000
publ. pod č. 336/2000
dok. č. 122, článok 6 ods. 2 – RL SR uložená 31. júla 2002
platnosť pre SR 1. novembra 2002
21. Medzinárodná dohoda o kakaе, 2001
(New York 1. mája 2001)
pozn.: dep.: GT OSN
podpis SR 4. decembra 2002
22. Doplnkový protokol č. 12 k Stredoeurópskej dohode o voľnom obchode
(Záhreb 5. decembra 2002)
pozn.: dep.: Poľská republika
predbežne sa vykonáva od 1. januára 2003

Štruktúra orgánov štátnej správy pôsobiacich v oblasti medzinárodných vzťahov a európskej integrácie

Kancelária prezidenta Slovenskej republiky

Štefánikova 2, 810 00 Bratislava 1

tel.: 54416624

www.prezident.sk

Sekcia zahraničných vzťahov a protokolu

Odbor protokolu

riaditeľ: Dušan Rozbora, tel.: 59333318, slovakova@prezident.sk

Odbor zahraničných vzťahov

riaditeľ: Tomáš Borec, tel.: 57201139, tomas.borec@prezident.sk

Národná rada Slovenskej republiky

Mudroňova 1, 812 80 Bratislava 1

tel.: 59 341111

www.nrsr.sk

Predseda Národnej rady SR

Pavol Hrušovský

Zahraničný výbor

Ján Figel', predseda, tel.: 54412588, zv@nrsr.sk

Výbor pre európsku integráciu

Monika Beňová, predsedníčka, tel.: 54430687, vej@nrsr.sk

Výbor pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien

László A. Nagy, predseda, tel.: 54430660, lpn@nrsr.sk

Výbor pre obranu a bezpečnosť

Robert Kaliňák, predseda, tel.: 54411402

Spracovala Oľga Rydlová, Slovenský inštitút medzinárodných štúdií

Úrad vlády Slovenskej republiky

Nám. slobody 1, 813 70 Bratislava

tel.: 57295111

fax: 52497595

www.government.gov.sk

Predseda vlády Slovenskej republiky

Mikuláš Dzurinda

Podpredseda vlády SR

Pál Csáky, tel.: 57295318, csaky@government.gov.sk

Sekcia pre európske záležitosti

generálny riaditeľ: Silvia Matúšová, tel.: 57295501

silvia.matusova@government.gov.sk

Odbor zahraničnej pomoci

riaditeľ: Ivan Fecenko, tel.: 57295516, phare@vlada.gov.sk

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky

Hlboká cesta 2, 833 36 Bratislava 37

tel.: 59781111

fax.: 43337827

www.foreign.gov.sk

Minister

Eduard Kukan, tel.: 59783001

Kancelária ministra

riaditeľ: Michal Kottman, tel.: 59783003, michal_kottman@foreign.gov.sk

Štátny tajomník – štatutárny zástupca

Ivan Korčok, tel.: 59783201, ivan_korcok@foreign.gov.sk

Kancelária štátneho tajomníka

riaditeľ: Dušan Matulay, tel.: 59783203, dusan_matulay@foreign.gov.sk

Štátny tajomník

József Berényi, tel.: 59783101, jozsef_berenyi@foreign.gov.sk

Kancelária štátneho tajomníka

riaditeľ: Attila Szép, tel.: 59783105, attila_szep@foreign.gov.sk

Vedúci služobného úradu

Miroslav Mojžita, tel.: 59783301, miroslav_mojzita@foreign.gov.sk

Kancelária vedúceho úradu

riaditeľ: Vladimír Grác, tel.: 59783304, vladimir_gracz@foreign.gov.sk

Odbor analýz a plánovania

riaditeľ: Peter Holásek, tel.: 59783581, peter_holasek@foreign.gov.sk

Sekcia európskej integrácie

generálny riaditeľ: Miroslav Adamiš, tel.: 59783461, miroslav_adamis@foreign.gov.sk

Odbor hlavného vyjednávača

riaditeľ: Ľubica Vašeková, tel.: 59783111, lubica_vasekova@foreign.gov.sk

Odbor politických vzťahov s EÚ

riaditeľ: Peter Lizák, tel.: 59783181, peter_lizak@foreign.gov.sk

Odbor ekonomicko-právnych vzťahov s EÚ

riaditeľ: Juraj Nociar, tel.: 59783161, juraj_nociar@foreign.gov.sk

Sekcia medzinárodných organizácií a bezpečnostnej politiky

generálny riaditeľ: Juraj Macháč, tel.: 59783601, juraj_machac@foreign.gov.sk

Odbor euroatlantickej bezpečnosti

riaditeľ: Ľubomír Čaňo, tel.: 59783481, lubomir_cano@foreign.gov.sk

Odbor OBSE, odzbrojenia a RE

riaditeľ: Karol Mistrik, tel.: 59783141, karol_mistik@foreign.gov.sk

Odbor pre OSN a odborné organizácie systému OSN

riaditeľ: Ivan Surkoš, tel.: 59783501, ivan_surkos@foreign.gov.sk

Odbor medzinárodných ekonomických organizácií

riaditeľ: Žigmund Bertók, tel.: 59783561, zigmund_bertok@foreign.gov.sk

Sekcia bilaterálnej spolupráce

generálny riaditeľ: Maroš Šefčovič, tel.: 59783401, maros_sefcovic@foreign.gov.sk

1. Teritoriálny odbor, štáty západnej, južnej Európy a Severnej Ameriky

riaditeľ: Peter Sopko, tel.: 59783411, peter_sopko@foreign.gov.sk

2. Teritoriálny odbor, štáty strednej a severnej Európy

riaditeľ: Jozef Adamec, tel.: 59783441, jozef_adamec@foreign.gov.sk

3. Teritoriálny odbor, štáty juhovýchodnej a východnej Európy

riaditeľ: Ján Gábor, tel.: 59783551, jan_gabor@foreign.gov.sk

4. Teritoriálny odbor, štáty Blízkeho východu, Ázie, Austrálie, Oceánie, Afriky a Latinskej Ameriky

riaditeľ: Radomír Boháč, tel.: 59783531, radomir_bohac@foreign.gov.sk

Odbor kultúrnych stykov a krajanov

riaditeľ: Ľubomír Golian, tel.: 59783611, lubomir_golian@foreign.gov.sk

Sekcia medzinárodnoprávna a konzulárna

generálny riaditeľ: Igor Grexa, tel.: 59783701, igor_grexa@foreign.gov.sk

Medzinárodnoprávny odbor

riaditeľ: Drahošlav Štefánek, tel.: 59783711, drahoslav_stefanek@foreign.gov.sk

Konzulárny odbor

riaditeľ: Vladimír Urban, tel.: 59783256, vladimir_urban@foreign.gov.sk

Odbor ľudských práv

riaditeľ: Peter Prochacka, tel.: 59783731, peter_prochacka@foreign.gov.sk

Slovenský inštitút medzinárodných štúdií

Riaditeľka: Alena Kotvanová, akotvan@sims.sk

Drotárska cesta 46, 811 02 Bratislava 1

tel.: 62802451

fax: 62802517

www.sims@sims

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Mierová 19, 827 15 Bratislava

tel.: 48541111

fax: 4337827

www.economy.gov.sk

Minister

Robert Nemcsics

Kancelária ministra

tel.: 48541409

Štátna tajomníčka

Eva Šimková, tel.: 48541402, esimkova@economy.gov.sk

Štátny tajomník

László Pomothy, tel.: 48542121, pomothy@economy.gov.sk

Sekcia európskej integrácie

generálny riaditeľ: Ján Ježo, tel.: 43426924, jezo@economy.gov.sk

Sekcia obchodných vzťahov a ochrany spotrebiteľa

generálna riaditeľka: Alexandra Valachová, tel.: 48542113, valachova@economy.gov.sk

Inštitút zahraničného obchodu a vzdelávania

riaditeľka: Anna Nemethyová, nemethyova@izov.sk

Nobelova 16

836 14 Bratislava

tel.: 49100200

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

tel.: 44250320

fax: 44253242

www.mod.gov.sk

Minister

Ivan Šimko

Kancelária ministra

riaditeľ: Peter Ošváth, tel.: 44258790, osvathp@mod.gov.sk

Sekcia obrannej politiky a medzinárodných vzťahov

generálny riaditeľ: Rudolf Lesňák, tel.: 44258781, lesnakr@mod.gov.sk

Odbor zahraničných vzťahov

riaditeľ: Anton Šeroň, tel.: 44250701, serona@mod.gov.sk

Odbor bezpečnostnej politiky

riaditeľ: Marián Božík, tel.: 44256250, bozikm@mod.gov.sk

Inštitút obrany a bezpečnosti MO SR

riaditeľ: Leopold Bilčík, chalupovae@mod.gov.sk

Kutuzovova 8

832 47 Bratislava
tel.: 44462837

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Pribinova 2, 812 72 Bratislava

tel.: 5094 1111

fax: 50944017

www.minv.sk

Minister

Vladimír Palko

Kancelária ministra

generálny riaditeľ: Vladimír Pčolinský, tel.: 50944225, colinsk@minv.sk

Odbor európskej integrácie a zahraničných vzťahov

riaditeľ: Marian Hujo, tel.: 50944452, hujo@minv.sk

Sekcia verejnej správy

Odbor organizačný a medzinárodnej spolupráce

riaditeľka: Eva Chmelová, tel.: 43338660, eva.chmelova@mvsr.vs.sk

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Štefanovičova 5, 817 82 Bratislava

tel.: 59581111

fax: 52498042

www.finance.gov.sk

Minister

Ivan Mikloš

Kancelária ministra

riaditeľka: Eva Štricová, tel.: 59582210, estricova@mfsr.sk

Sekcia európskych záležitostí

generálna riaditeľka: Marcela Zubriczká, tel.: 59582429, mzubriczka@mfsr.sk

Odbor koordinácie vzťahov k EÚ

riaditeľ: Jaroslav Náhlik, tel.: 59582137, jnahlik@mfsr.sk

Odbor platobného orgánu pre štrukturálne fondy

riaditeľka: Marcela Zubriczká, tel.: 59582429, mzubriczka@mfsr.sk

Odbor súhrnných finančných vzťahov k rozpočtu ES

riaditeľka: Marcela Havranová, tel.: 59582327, mhavranova@mfsr.sk

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Námestie SNP č. 33, 813 31 Bratislava

tel.: 59391111

fax: 54419671

www.culture.gov.sk

Minister

Rudolf Chmel

Kancelária ministra

riaditeľka: Miriam Grófová, tel.: 54410978, m_grofova@culture.gov.sk

Odbor bilaterálnych stykov

riaditeľ: Ivan Hromada, tel.: 59391312, ivan_hromada@culture.gov.sk

Odbor európskej integrácie

riaditeľka: Božena Krížiková, tel.: 59391323, bozena_krizikova@culture.gov.sk

Sekcia menšinových kultúr

generálna riaditeľka: Klára Csókaová, tel.: 59391445, klara_csokaova@culture.gov.sk

Dom zahraničných Slovákov

riaditeľ: Karol Palkovič, tel.: 52931559, palkovic@dzs.sk

Jakubovo nám. 12, 811 09 Bratislava 1

tel.: 57263102

fax: 52931829

www.dzs.sk

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Limbová 2, 837 52 Bratislava 37

tel.: 59373111

fax: 54777983

www.health.gov.sk

Minister

Rudolf Zajac

Kancelária ministra

riaditeľka: Dagmar Uvačeková, tel.: 59373228, dagmar.uvacekova@health.gov.sk

Odbor európskej integrácie

riaditeľka: Anna Holéciová, tel.: 59373123, anna.holecyova@health.gov.sk

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Špitálska 4-6, 816 43 Bratislava

tel.: 59751111

www.employment.gov.sk

Minister

Ludovít Kaník

Kancelária ministra

riaditeľ: Stanislav Šotník, tel.: 59751710, sotnik@employment.gov.sk

Sekcia medzinárodných vzťahov

generálny riaditeľ: Igor Kosír, tel.: 59752215, kosir@employment.gov.sk

Sekcia stratégie a koordinácie

generálna riaditeľka: Elena Michaldová, tel.: 59751055, michalda@employment.gov.sk

Odbor európskej integrácie a zahraničných vzťahov

riaditeľka: Ľubica Gajdošová, tel.: 59752210, gajdos@employment.gov.sk

Odbor riadiacej jednotky Európskeho sociálneho fondu a inej zahraničnej pomoci

riaditeľka: Jarmila Tomšová, 59752916, tomsova@employment.gov.sk

Medzinárodné stredisko pre štúdium rodiny

riaditeľka: Erika Kvapilová, bicfs@bicfs

Drotárska cesta 46, 811 04 Bratislava 1

tel.: 62802592

fax: 62802692

www. bicfs.sk

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Stromová 1, 813 30 Bratislava

tel.: 02 59 37 4111

www.education.gov.sk

Minister

Martin Fronc

Kancelária ministra

riaditeľka: Mária Blahová, tel.: 54774252, blahova@education.gov.sk

Sekcia medzinárodnej spolupráce a európskej integrácie

generálna riaditeľka: Dagmar Hupková, tel.: 69202216, dhupkova@education.gov.sk

Odbor zahraničných stykov

riaditeľka: Dagmar Hupková, tel.: 69202224, dhupkova@education.gov.sk

Odbor európskej integrácie a mnohostrannej spolupráce

riaditeľ: Vladimír Belovič, tel.: 69202222, belovic@education.gov.sk

Sekcia vedy a techniky

Odbor medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce

riaditeľka: Soňa Straková, tel.: 69202212, strakova@education.gov.sk

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Župné námestie 13, 813 11 Bratislava

tel.: 59353111

fax: 59353600

www.justice.gov.sk

Minister

Daniel Lipšic

Kancelária ministra

riaditeľ: Anton Chromík, tel.: 59353254, anton.chromik@justice.sk

Sekcia medzinárodného práva a európskej integrácie

generálny riaditeľ: Peter Báňas, tel.: 59353248, iveta.kupkova@justice.sk

Odbor medzinárodného práva a súkromného právneho styku s cudzinou

riaditeľ: Miloš Haťapka, tel.: 59353349, milos.hatapka@justice.sk

Odbor zahraničných stykov a ľudských práv

riaditeľka: Eva Rupcová, tel.: 59353187, rupcova@justice.sk

Odbor európskej integrácie

riaditeľ: Branislav Boháčik, tel.: 59353240, branislav.bohacik@justice.sk

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Nám. L. Štúra 1, 812 35 Bratislava

tel.: 59561111

fax: 59562031

www.lifeenv.gov.sk

Minister

László Miklós

Kancelária ministra

riaditeľka: Katarína Haramiaová – Kubiková, tel.: 59562415, hovorca@enviro.gov.sk

Sekcia európskej integrácie a medzinárodnej spolupráce

generálny riaditeľ: Kamil Viliňovič, tel.: 59562015, vilinovic.kamil@enviro.gov.sk

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava

tel.: 59266111

fax: 52968510

www.mpsr.sk

Minister

Zsolt Simon

Kancelária ministra

riaditeľ: Tibor Katocs, tel.: 59266308, katocs@land.gov.sk

Sekcia európskej integrácie, štrukturálnej politiky a rozvoja vidieka

generálny riaditeľ: Karol Zimmer, tel.: 59266275, opalkova@land.gov.sk

Odbor európskej integrácie

riaditeľ: Ján Husárik, tel.: 52965137, husarikj@land.gov.sk

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky

Námestie slobody č.6, 810 05 Bratislava

tel.: 59494111

fax: 52494794

www.telecom.gov.sk

Minister

Pavol Prokopovič

Kancelária ministra

riaditeľka: Eva Benešová, tel.: 52498756, eva.benesova@telecom.gov.sk

Sekcia európskej integrácie a zahraničných vzťahov

generálny riaditeľ: Dušan Rizek, tel.: 52731446, dusan.rizek@telecom.gov.sk

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Špitálska 8, 816 44 Bratislava

tel.: 59751111

fax: 52931203

www.build.gov.sk

Minister

László Gyurovszky

Kancelária ministra

riaditeľka: Liliána Bolemant, tel.: 59753715, bolemant@build.gov.sk

Sekcia regionálnej politiky

generálny riaditeľ: Emil Jamrich, tel.: 59753815, jamrich@build.gov.sk

Odbor európskej integrácie

riaditeľka: Stela Krivdová, tel.: 59753820, krivdova@build.gov.sk

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Priemyselná 2, 824 73 Bratislava

tel.: 55423069

www.controll.gov.sk

Odbor zahraničných vzťahov

riaditeľ: Július Molnár, tel.: 55424628, molnar@controll.gov.sk

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

Drieňová 24, 826 03 Bratislava

tel.: 43337305

fax: 43333572

www.antimon.gov.sk

Odbor legislatívno-právny a európskej integrácie

riaditeľka: Katarína Fodorová, tel.: 48297363, fodorova@antimon.gov.sk

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Miletičova 3, 824 67 Bratislava

tel.: 50236111

fax: 55424587

www.statistics.sk

Odbor medzinárodnej spolupráce

riaditeľka: Magdaléna Holubová, tel.: 50236330, magdalena.holubova@statistics.sk

**Zoznam zastupiteľských úradov krajín Európskej únie, NATO
a niektorých ďalších krajín**
marec 2003

Krajina	Nadviazanie dipl. stykov	ZÚ	vedúci ZÚ
Angolská republika	30. 9.1993	Mudroňova 47 811 03 Bratislava 1	Domingos Culolo <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 18. september 2002
Belgické kráľovstvo	1.1.1993	Fraňa Kráľa 5 811 05 Bratislava 1	François del Marmol <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 30. september 1999
Bieloruská republika	1.1.1993	Kuzmányho 3/A 811 06 Bratislava 1	Valery Voronetsky <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 20. február 2003
Bosna a Hercegovina	1.1.1993	Tivoligasse 54 1120 Viedeň	Amira Kapetanović <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 29. január 2003
Bulharská republika	1.1.1993	Kuzmányho 1 811 06 Bratislava 1	Yaroslav Assenov Golev <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 12. marec 2002
Cyperská republika	1.1.1993	Parkring 20 A - 1010 Viedeň	Stavros A. Epaminondas <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 16. apríl 2002
Česká republika	1.1.1993	Hviezdoslavovo námestie 8 811 02 Bratislava 1	Rudolf Slánský <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 15. január 1997

Na základe podkladov MZV SR spracoval Peter Brezáni, Slovenský inštitút medzinárodných štúdií

pokračovanie tab.

Čínska ľudová republika	1.1.1993	Jančova 8 811 02 Bratislava 1	Yuan Guisen <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 9. december 1999
Dánske kráľovstvo	1.1.1993	Panská 27 816 06 Bratislava	Berno Kjeldsen <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 16. október 2001
Egyptská arabská republika	1.1.1993	Ferienčíková 14 P.O. Box 322 814 99 Bratislava 1	Essam Saleh Awad <i>chargé d'affaires</i>
Estónska republika	1.1.1993	Wohlebengasse 9/13 A - 1040 Viedeň	Mart Laanemäe <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 11. máj 1999
Fínska republika	1.1.1993	Gonzagagasse 16 A-1010 Viedeň	Tom Carl Ernst Grönberg <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 12. apríl 2001
Francúzska republika	1.1.1993	Hlavné námestie 7 P.O.Box 152, 812 83 Bratislava 1	Georges Vaugier <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 14. október 1999
Helénska republika	1.1.1993	Hlavné námestie 4 811 01 Bratislava 1	Efstathios Daras <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 18. január 2002
Holandské kráľovstvo	1.1.1993	Fraňa Kráľa 5 811 05 Bratislava 1	Laurent Louis Stokvis <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 3. september 2002
Chorvátska republika	1.1.1993	Mišíkova 21 811 06 Bratislava 1	Andrea Gustović-Ercegovac <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 26. jún 2001

pokračovanie tab.

Indická republika	1.1.1993	Radlinského 2 811 02 Bratislava 1	Upendra Chandra Baro <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 1. február 2001
Indonézska republika	1.1.1993	Mudroňova 51 811 03 Bratislava 1	Bintang Parlindungan Simorangkir <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 28. november 2002
Írsko	1.1.1993	Carlton Savoy Building Mostová 2 811 02 Bratislava	Thomas Lyons <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 5. december 2001
Japonsko	1.1.1993	Hlavné nám. 2 813 27 Bratislava	Toyojiro Soejima <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 24. jún 2002
Kanada	1.1.1993	Muchova 6 160 00 Praha 6	Margaret Huber <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 7. december 2000
Kubánska republika	1.1.1993	Somolického 1/A 811 05 Bratislava 1	Caridad Yamira Cueto Milian <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 18. september 2002
Litovská republika	1.1.1993	Löwengasse 47/4 A - 1030 Viedeň	Jonas Rudalevičius <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 4. júl 2002
Lotyšská republika	1.1.1993	Stefan Esders Platz 4 A - 1190 Viedeň	Elita Kuzma <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 12. apríl 2001

pokračovanie tab.

Luxemburské veľkovevodstvo	1.1.1993	Sternwartestrasse 81 A-1180 Viedeň	Jacques Reuter <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 22. júl 1999
Macedónska republika	1.1.1993	Maderstrasse 1/10 A - 1040 Viedeň	Ognen Maleski <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 11. máj 1999
Maďarská republika	1.1.1993	Sedlárska 3 814 25 Bratislava 1	Csaba Györffy <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 18. december 2002
Maltská republika	1.1.1993	Opernring 5/1 A - 1010 Viedeň	Noel Buttigieg-Scicluna <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 2. marec 2000
Moldavská republika	1.1.1993	Budafoki ut. 9-11 1111 Budapešť	Mihail Laur <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 23. máj 2002
Nórske kráľovstvo	1.1.1993	Reisnerstrasse 55/57 A-1030 Viedeň	Arne R. Walther <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 20. február 2003
Poľská republika	1.1.1993	Hummelova 4 811 03 Bratislava 1	Jan Komornicki <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 17. apríl 1997
Portugalská republika	1.1.1993	Opernring 3/1/1 A-1010 Viedeň	Carlos Neves Ferreira <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 17. máj 2001
Rakúska republika	1.1.1993	Ventúrska 10 811 01 Bratislava 1	Martin Bolldorf <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 18. január 2002

pokračovanie tab.

Rumunsko	1.1.1993	Fraňa Kráľa 11 811 05 Bratislava 1	Valerica Epure <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 3. september 2002
Ruská federácia	1.1.1993	Godrova 4 811 06 Bratislava 1	Alexey Nikolaevič Borodavkin <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 28. november 2002
Slovenská republika	1.1.1993	Moyzesova 4 813 15 Bratislava 1	Ada Filip-Slivnik <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 7. september 2000
Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	1.1.1993	Panská 16 811 01 Bratislava 1	Damian Roderic Todd <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 5. december 2001
Spojené štáty americké	1.1.1993	Hviezdoslavovo námestie 5 811 02 Bratislava 1	Ronald N. Weiser <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 5. december 2001
Spolková republika Nemecko	1.1.1993	Hviezdoslavovo námestie 10 811 02 Bratislava 1	Uta Mayer-Schalburg <i>mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa</i> PL: 8. júl 2002
Svätá stolica	1.1.1993	Nekrasovova 17 811 04 Bratislava 1	Henryk Józef Nowacki <i>apoštolský nuncius</i> PL: 10. máj 2001
Španielske kráľovstvo	1.1.1993	Prepoštská 10 811 01 Bratislava 1	Alfonso Díez Torres <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 20. február 2003

pokračovanie tab.

Švajčiarska konfederácia	1.1.1993	Tolstého 9 811 06 Bratislava 1	Rudolf Staub <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 3. september 2002
Švédske kráľovstvo	1.1.1993	Úvoz 13 P.O.Box 35 160 12 Praha 612	Harald Fälth <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 5. december 2001
Talianska republika	1.1.1993	Červeňova 19 811 03 Bratislava 1	Luca Del Balzo <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 15. február 2001
Turecká republika	1.1.1993	Holubyho 11 811 03 Bratislava 1	Inci Tümay <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 26. september 2000
Ukrajina	1.1.1993	Radvanská 35 811 01 Bratislava 1	Jurij Olexandrovyč Rylač <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 9. február 1999
Srbsko a Čierna hora	1.1.1993	Búdkova 38 811 04 Bratislava 1	Miroslav Kopečni <i>mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec</i> PL: 15. február 2001
Zvrchovaný rád maltézskeho rytierov	1.1.1993	Na Vršku 8 811 01 Bratislava 1	Paul Friedrich von Fuhrherr <i>chargé d'affaires a.i., radca-minister</i>
Delegácia Európskej komisie		Panská 3 - 5 810 11 Bratislava	Eric Jacob van der Linden <i>veľvyslanec, vedúci delegácie EK v SR</i> PL: 12. marec 2002

Zoznam konzulátov v Slovenskej republike
marec 2003

Krajina	Konzulát	Konzul
Albánska republika	Púpavová 61 841 04 Bratislava	Juraj Kolesár <i>honorárny konzul</i>
Bangladéšska ľudová republika	Juraja Hronca 44 841 01 Bratislava	Štefan Petkanič <i>honorárny konzul</i>
Burkina Faso	Zámocké schody 811 01 Bratislava	Erik Kovács <i>honorárny konzul</i>
Česká republika	Rázusová 13 P.O. BOX E-10 040 40 Košice	Vítězslav Pivoňka <i>generálny konzul</i>
Čílska republika	Laurinská 2 815 08 Bratislava 1	Jaroslav Šoltys <i>honorárny konzul</i>
Dánske kráľovstvo	Ventúrska 12 815 16 Bratislava	Michal Lörincz <i>honorárny generálny konzul</i>
Fínska republika	Moyzesova 5 811 05 Bratislava 1	Karol Kállay <i>honorárny generálny konzul</i>
Grenada	Priemyselná 6 824 90 Bratislava 2	Juraj Široký <i>honorárny konzul</i>
Guinejská republika	Devínska cesta 108/A 841 04 Bratislava	Jozef Oleš <i>honorárny konzul</i>
Islandská republika	Mlynské nivy 42 821 09 Bratislava 2	Otto Halás <i>honorárny konzul</i>
Kazachtanská republika	J. C. Hronského 1 P. O. BOX 155 960 01 Zvolen	Peter Pázmány <i>honorárny konzul</i>
Kolumbijská republika	Nadácia Slovak Gold Dostojevského rad 3 P. O. BOX 16108/A 814 99 Bratislava	Miroslav Behúň <i>honorárny konzul</i>
Kostarická republika	Prepoštská 6 811 01 Bratislava	Tomáš Chrenek <i>honorárny konzul</i>
Kórejská republika	Hviezdoslavovo nám. 20 811 02 Bratislava 1	Marián Mojžiš <i>honorárny generálny konzul</i>

pokračovanie tab.

Luxemburské veľkovojsvodstvo	Bajkalská 25 827 18 Bratislava 2	František Fitoš <i>honorárny konzul</i>
Maďarská republika	Hlavná 67 040 01 Košice	György Varga <i>generálny konzul</i>
Marocké kráľovstvo	Krajná 86 821 04 Bratislava 2	Eubomír Šidala <i>honorárny konzul</i>
Nikaragujská republika	Fedinova 6 851 01 Bratislava	Vladimír Kašťák <i>honorárny konzul</i>
Nórske kráľovstvo	Jašíkova 2 826 05 Bratislava 2	Igor Junas <i>honorárny generálny konzul</i>
Peruánska republika	Tuhovská 5 831 07 Bratislava	Andrej Glatz <i>honorárny generálny konzul</i>
Poľská republika	Nám. osloboditeľov 1 031 01 Liptovský Mikuláš	Tadeusz Frackowiak <i>honorárny konzul</i>
Portugalská republika	Štefánikova 14 811 05 Bratislava 1	František Vizváry <i>honorárny konzul</i>
Senegalská republika	Na kopci 24 010 01 Žilina - Trnové	Souleymane Seck <i>honorárny konzul</i>
Seychelská republika	c/o Rádio TWIST Šalviová 1 P. O. BOX 77 830 00 Bratislava 3	Andrej Hryc <i>honorárny konzul</i>
Srílanská demokratická socialistická republika	Podunajská 24 821 04 Bratislava	Eubomíra Károlyiová <i>honorárny konzul</i>
Sýrska arabská republika	Vysoká 15 811 06 Bratislava	Mustafa Al Sabouni <i>honorárny konzul</i>
Španielske kráľovstvo	Hutnícka 1 040 01 Košice	Daniel Lučkanič <i>honorárny konzul</i>
Švédske kráľovstvo	Lermontovova 15 811 05 Bratislava	Ruben Kemény <i>honorárny generálny konzul</i>
Thajské kráľovstvo	Viedenská cesta 3 851 01 Bratislava	Alexander Rozin <i>honorárny konzul</i>

Zoznam zastupiteľských úradov Slovenskej republiky, stálych misií, generálnych konzulátov a slovenských inštitútov

Zastupiteľský úrad	Krajina akreditácie	Vedúci ZÚ
Abu Dhabí	Spojené arabské emiráty	<i>Peter Zsoldos, veľvyslanec</i>
Abuja	Nigérijská federatívna republika	<i>Igor Hajdušek, veľvyslanec</i>
Alžír	Alžírská demokratická ľudová republika	<i>Ján Dömök, CDA</i>
Ankara	Turecká republika	<i>Ján Lišuch, veľvyslanec</i>
Atény	Helénska republika	<i>Jaroslav Chlebo, veľvyslanec</i>
Bagdad	Iracká republika	<i>Jaroslav Čaniga, CDA</i>
Bangkok	Thajské kráľovstvo	<i>Marián Tomášik, veľvyslanec</i>
Belehrad	Srbsko a Čierna Hora	<i>Miroslav Lajčák, veľvyslanec</i>
Berlín	Nemecká spolková republika	<i>Ján Foltín, veľvyslanec</i>
Bern	Švajčiarska konfederácia	<i>Andrej Tabáčik, CDA</i>
Brasília	Brazílska federatívna republika	<i>Jozef Adamec, veľvyslanec</i>
Brusel	Belgické kráľovstvo	<i>František Lipka, veľvyslanec</i>
Budapešť	Maďarská republika	<i>Milan Kurucz, CDA</i>
Buenos Aires	Argentínska republika	<i>Ján Jurišta, veľvyslanec</i>
Bukurešť	Rumunsko	<i>Ján Šoth, veľvyslanec</i>
Canberra	Austrálsky zväz	<i>Anna Tureničová, veľvyslankyňa</i>
Damašek	Sýrska arabská republika	<i>Ivan Zachar, veľvyslanec</i>
Dillí	Indická republika	<i>Ladislav Volko, veľvyslanec</i>
Dublin	Írsko	<i>Vladimír Halgaš, veľvyslanec</i>
Haag	Holandské kráľovstvo	<i>Ján Kuderjavý, veľvyslanec</i>
Hanoj	Vietnamská socialistická republika	<i>Anton Hajduk, veľvyslanec</i>
Harare	Zimbabwejská republika	<i>Ján Valko, veľvyslanec</i>
Havana	Kubánska republika	<i>Ivan Puškáč, veľvyslanec</i>

pokračovanie tab.

Helsinki	Fínska republika	<i>Emil Kuchár, veľvyslanec</i>
Jakarta	Indonézska republika	<i>Milan Lajčiak, veľvyslanec</i>
Káhira	Egyptská arabská republika	<i>Jozef Cibula, veľvyslanec</i>
Kodaň	Dánske kráľovstvo	<i>Roman Bužek, veľvyslanec</i>
Kuala Lumpur	Malajzia	<i>Milan Tancár, veľvyslanec</i>
Kyjev	Ukrajina	<i>Vasil Grivna, veľvyslanec</i>
Lima	Peruánska republika	<i>Marián Masarik, veľvyslanec</i>
Lisabon	Portugalská republika	<i>Peter Rusiňák, veľvyslanec</i>
Londýn	Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska	<i>František Dlhopolček, veľvyslanec</i>
Lubľana	Slovinská republika	<i>Roman Paldan, veľvyslanec</i>
Madrid	Španielske kráľovstvo	<i>Ján Voderadský, veľvyslanec</i>
Mexico City	Spojené štáty mexické	<i>Branislav Hitka, veľvyslanec</i>
Minsk	Bieloruská republika	<i>Jozef Mačišák, CDA</i>
Moskva	Ruská federácia	<i>Igor Furdík, veľvyslanec</i>
Nairobi	Kenská republika	<i>Štefan Morávek, veľvyslanec</i>
Nikózia	Cyperská republika	<i>Ján Varšo, veľvyslanec</i>
Oslo	Nórske kráľovstvo	<i>Andrej Sokolík, veľvyslanec</i>
Ottawa	Kanada	<i>Štefan Rozkopál, CDA</i>
Paríž	Francúzska republika	<i>Mária Krasnohorská, veľvyslankyňa</i>
Peking	Čínska ľudová republika	<i>Peter Paulen, veľvyslanec</i>
Praha	Česká republika	<i>Ladislav Ballek, veľvyslanec</i>
Pretória	Juhoafrická republika	<i>František Hudák, veľvyslanec</i>
Riga	Lotyšská republika	<i>Jozef Dravecký, veľvyslanec</i>
Rím	Talianska republika	<i>Jozef Mikloško, veľvyslanec</i>
Santiago de Chile	Čilská republika	<i>Pavol Šípka, veľvyslanec</i>
Sofia	Bulharská republika	<i>Ján Kováč, veľvyslanec</i>
Soul	Kórejská republika	<i>Ján Chládek, CDA</i>
Štokholm	Švédske kráľovstvo	<i>Teodora Chmelová, veľvyslankyňa</i>

pokračovanie tab.

Taškent	Uzbecká republika	<i>Peter Juza, CDA</i>
Teherán	Iránska islamská republika	<i>Ján Jursa, veľvyslanec</i>
Tel Aviv	Izraelský štát	<i>Ján Bratko, veľvyslanec</i>
Tokio	Japonsko	<i>Július Hauser, veľvyslanec</i>
Tripolis	Veľká socialistická ľudová líbyjská arabská džamahírija	<i>Ján Bóry, veľvyslanec</i>
Varšava	Poľská republika	<i>Magdaléna Vášáryová, veľvyslankyňa</i>
Vatikán	Svätá stolica	<i>Dagmar Babčanová, veľvyslanec</i>
Viedeň	Rakúska republika	<i>Eubor Bystrický, veľvyslanec</i>
Washington	Spojené štáty americké	<i>Martin Bútora, veľvyslanec</i>
Záhreb	Chorvátska republika	<i>Ján Petrik, veľvyslanec</i>

Stále misie

Stála misia	Organizácia	Vedúci misie
M Brusel	Európske spoločenstvá	<i>Juraj Migaš</i>
M Brusel	NATO	<i>Miloš Koterec, CDA</i>
SM New York	OSN	<i>Klára Novotná, CDA</i>
SM Ženeva	OSN	<i>Kálmán Petöcz</i>
SM Štrasburg	Rada Európy	<i>Anna Lampérová</i>
SM Paríž	OECD	<i>Dušan Bella</i>
SM Viedeň	OBSE	<i>Anton Pinter</i>
SM Viedeň	OSN	<i>Alojz Némethy</i>

Generálne konzuláty

Krajina	Názov a adresa generálneho konzulátu SR	Generálny konzul
Maďarská republika	Generálny konzulát Békešská Čaba, Derkovits sor 7, 5600, Békešská Čaba	<i>Štefan Daňo</i>
Turecká republika	Generálny konzulát Istanbul, Aci Su Sokak, Arzu Ap. No. 15/3,7 806 80 Macka, Istanbul	<i>Milan Zachar</i>
Česká republika	Generálny konzulát Brno, Vodová ul. 10 612 00 Brno	<i>Katarína Smékalová</i>
Nemecká spolková republika	Generálny konzulát Mníchov, Vollmannstrasse 25 d. 819 25 München	<i>František Zemanovič</i>
Ukrajina	Generálny konzulát Užhorod, Lokoty 4 880 17 Užhorod	<i>Michal Biganič</i>
Ruská federácia	Generálny konzulát Sankt - Peterburg, ul. Orbeli č. 21/2 194 223 Sankt Peterburg	<i>Augustín Čisár</i>

Slovenské inštitúty

Názov	Štát	Adresa
Slovenský inštitút Praha	Česká republika	<i>Purkyňova 4/53, P.O. Box 635, 111 21 Praha 1</i>
Slovenský inštitút Budapešť	Maďarská republika	<i>Rákóczi út. 15, H-1088 Budapešť</i>

pokračovanie tab.

Slovenský inštitút Varšava	Poľská republika	<i>ul. Krzywe Kolo 12/14a, PL-00 270 Warszawa</i>
Slovenský inštitút Viedeň	Rakúska republika	<i>Wipplingerstrasse 24-26A- 1010 Wien</i>
Slovenský inštitút Moskva	Ruská federácia	<i>ul. J. Fučtka 17/19RF-123 056 Moskva D-47</i>
Slovenský inštitút Berlín	Nemecká spolková republika	<i>Zimmerstrasse 27D-10117 Berlin</i>
Slovenský inštitút Rím	Talianska republika	<i>Via dei Colli della Farnesina 144I-00194 Roma</i>
Slovenský inštitút Paríž	Francúzska republika	<i>125, rue de Ranelagh F-75016 Paris</i>

**Zoznam konzulárnych úradov Slovenskej republiky vedených
honorárnymi konzulmi**
marec 2003

Krajina	Konzulárny úrad	Konzul
Albánska republika	Tirana	<i>Faik Dizdari</i> <i>honorárny konzul</i>
Argentínska republika	La Platta	<i>Eduardo Kabát</i> <i>honorárny generálny konzul</i>
Austrálsky zväz	Melbourne	<i>Vojtech Michael Markuš</i> <i>honorárny konzul</i>
Bangladéšska ľudová republika	Dhaka	<i>Reza Ali</i> <i>honorárny konzul</i>
Belgické kráľovstvo	Gent	<i>Arnold Vanhaecke</i> <i>honorárny konzul</i>
Belgické kráľovstvo	Namur	<i>Fernand Halbart</i> <i>honorárny konzul</i>
Brazílska federatívna republika	Sao Paulo	<i>Peter Pauliček</i> <i>honorárny generálny konzul</i>

pokračovanie tab.

Brazílska federatívna republika	Recife	Joao Alixandre Neto <i>honorárny konzul</i>
Brazílska federatívna republika	Belo Horizonte	Gécio Cardoso de Britto <i>honorárny konzul</i>
Brazílska federatívna republika	Joinville	Ernesto Heinzelmann <i>honorárny konzul</i>
Cyperská republika	Limassol	George Vassos Hadjitheodossiou <i>honorárny generálny konzul</i>
Čínska ľudová republika	Hong Kong	Willy Sun Mo Lin <i>honorárny konzul</i>
Dánske kráľovstvo	Aarhus	Štefan Peto <i>honorárny konzul</i>
Egyptská arabská republika	Port Said	Ibrahim Ahmed Gomma El Zeiny <i>honorárny konzul</i>
Ekvádorská republika	Quito	Andreas Knoll Snegewitz de Gloede <i>honorárny konzul</i>
Filipínska republika	Manila	Robert Chin Siy <i>honorárny konzul</i>
Filipínska republika	Cebu City	Antonio N. Chiu <i>honorárny konzul</i>
Francúzska republika	Lyon	Kathy Bayoud- Vidal <i>honorárny konzul</i>
Francúzska republika	Nantes	Philippe Pouquet <i>honorárny konzul</i>
Francúzska republika	Saint Pol De León	Yan Mélenec <i>honorárny konzul</i>
Helénska republika	Thessaloniki	Konstantinos Mavridis <i>honorárny generálny konzul</i>
Holandské kráľovstvo	Rotterdam	Jacob Ten Hoope <i>honorárny konzul</i>

pokračovanie tab.

Holandské kráľovstvo	Amsterdam	Marc Jan Bolland <i>honorárny konzul</i>
Indická republika	Kalkata	Patrha Sadham Bosé <i>honorárny konzul</i>
Islandská republika	Reykjavík	Runolfúr Oddsson <i>honorárny konzul</i>
Izraelský štát	Beer Sheva	Samuel David Sax <i>honorárny konzul</i>
Izraelský štát	Ha Sharon	Karol Nathan Steiner <i>honorárny konzul</i>
Izraelský štát	Haifa	Dan Mandel <i>honorárny konzul</i>
Izraelský štát	Jeruzalem	Dr.Martin Rodan <i>honorárny konzul</i>
Jemenská republika	Saná	Adel Mohamed Al Huraibi <i>honorárny konzul</i>
Jordánske hášimovské kráľovstvo	Amman	Khaldun A. Abuhassan <i>honorárny generálny konzul</i>
Kanada	Calgary	Ludovít Zanzotto <i>honorárny konzul</i>
Kanada	Montreal	Mark Kmec <i>honorárny konzul</i>
Kanada	Toronto	John Vojtech Stephens <i>honorárny konzul</i>
Kanada	Vancouver	Stanislav Lišiak <i>honorárny konzul</i>
Kanada	Winnipeg	Jozef Kiška <i>honorárny konzul</i>
Kenská republika	Mombasa	Christoph Modigell <i>honorárny konzul</i>
Kórejská republika	Busan	Bok Soon Ha (Seung Hee, Ha) <i>honorárny konzul</i>

pokračovanie tab.

Libanonská republika	Bejrút	Roy Antoine Samaha <i>honorárny generálny konzul</i>
Luxemburské veľkoveľkovoľvodstvo	Luxemburg	Blanche Mourtrier <i>honorárny konzul</i>
Macedónska republika	Skopje	Vlade Tome Stojanovski <i>honorárny konzul</i>
Malawijská republika	Blantyre	Salim David Bapu <i>honorárny konzul</i>
Maltská republika	Mellieha	Joseph Alfred Caruana <i>honorárny konzul</i>
Moldavská republika	Kišiňov	Iurie Grigore Popovici <i>honorárny konzul</i>
Monacké kniežatstvo	Monako	Cristine Noghés - Ménio <i>honorárny konzul</i>
Mongolsko	Ulanbátar	Munchijn Enchtajvan <i>honorárny konzul</i>
Nepálske kráľovstvo	Káthmandu	Chatur Dhoj Karki <i>honorárny konzul</i>
Nikaragujská republika	Managua	Francisco Cifuentes <i>honorárny konzul</i>
Nórske kráľovstvo	Drammen	Zuzana Opavská Wahl <i>honorárny konzul</i>
Nórske kráľovstvo	Bergen	Morten L. Gjesdahl <i>honorárny konzul</i>
Nórske kráľovstvo	Trondheim	Erik Frederiksen <i>honorárny konzul</i>
Nový Zéland	Auckland	Peter Kiely <i>honorárny konzul</i>
Nemecká spolková republika	Hamburg	Ursula Meyer-Waarden <i>honorárny generálny konzul</i>
Nemecká spolková republika	Stuttgart	Christoph Goeser <i>honorárny konzul</i>

pokračovanie tab.

Nemecká spolková republika	Hannover	Dirk Bettels <i>honorárny konzul</i>
Nemecká spolková republika	Bad Homburg	Imrich Donath <i>honorárny konzul</i>
Nemecká spolková republika	Wuppertal	Ivan Koval <i>honorárny konzul</i>
Pakistanská islamská republika	Karáčí	Abdula Sikander Ghulamali <i>honorárny konzul</i>
Panamská republika	Panama	Julio César Benedetti <i>honorárny konzul</i>
Paraguajská republika	Asunción	Ricardo Moreno Azorero <i>honorárny konzul</i>
Poľská republika	Sopot	Jerzy Leśniak <i>honorárny konzul</i>
Poľská republika	Katovice	Marian Czerny <i>honorárny konzul</i>
Poľská republika	Poznaň	Piotr Stanislaw Styczynski <i>honorárny konzul</i>
Poľská republika	Rzeszow	Adam Góral <i>honorárny konzul</i>
Poľská republika	Štetín	Roman Pomianowski <i>honorárny konzul</i>
Portugalská republika	Porto	Manuel de Sá Bastos <i>honorárny konzul</i>
Rakúska republika	Innsbruck	Jurgen Bodenseer <i>honorárny konzul</i>
Rakúska republika	Linz	Ernst Papesch <i>honorárny konzul</i>
Rakúska republika	Viedeň	Walter Hildebrand <i>honorárny konzul</i>
Salvadorská republika	San Salvador	Nicolas Antonio Salume Babun <i>honorárny konzul</i>

pokračovanie tab.

Singapurská republika	Singapur	Chio Kiat Ow <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Denver	Gregor James Fasing <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Chicago	Thomas Kenneth Klimek Ward <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Los Angeles	Leopold Danihels <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Miami	Robert J. Petrik <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Minneapolis	John J. Luknic <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Pittsburgh	Joseph T. Senko <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	San Francisco	Barbara M. Pivnicka <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Cleveland	Edward George Keshock <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Detroit	Edward Zelenak <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty americké	Kansas City	Ross Marine <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty mexické	Guadalajara	Jorge Gutiérrez Orvaňanos <i>honorárny konzul</i>
Spojené štáty mexické	Monterrey	Dr. Atalo Luévano Bueno <i>honorárny konzul</i>
Srílanská demokratická socialistická republika	Colombo	Mahen Roshan Andrew Kariyawasan <i>honorárny konzul</i>
Sudánska republika	Chartúm	Nasreldin Ibrahim Shulgami <i>honorárny konzul</i>

pokračovanie tab.

Sýrska arabská republika	Lattakia	Anas Dib Joud <i>honorárny konzul</i>
Španielske kráľovstvo	Barcelona	Joan Ignacio Torredemer <i>honorárny konzul</i>
Španielske kráľovstvo	Zaragoza	Jean-Pol Jules Marie Bastiaans <i>honorárny konzul</i>
Švajčiarska konfederácia	Zürich	Michal Čierny <i>honorárny konzul</i>
Švédске kráľovstvo	Falkenberg	Karl-Gustaf Gustafsson <i>honorárny konzul</i>
Švédске kráľovstvo	Malmö	Pavol Miklian <i>honorárny konzul</i>
Talianska republika	Terst	Miljan Todorovič <i>honorárny konzul</i>
Talianska republika	Florenca	Massimo Sani <i>honorárny konzul</i>
Talianska republika	Palermo	Roberto Helg <i>honorárny konzul</i>
Tožská republika	Lomé	Vivoto James Victor Sossou <i>honorárny konzul</i>
Turecká republika	Edirne	Coskun Molla <i>honorárny konzul</i>
Ukrajinská republika	Užhorod	Ivan Julievič Šufrič <i>honorárny konzul</i>
Venezuelská bolivarovská republika	Caracas	Dušan Poloni <i>honorárny konzul</i>
Zambijská republika	Lusaka	Jaroslav Kulich <i>honorárny konzul</i>

Edičná poznámka

Podklady pre prílohy (okrem príloh Hlavné zahraničnopolitické aktivity Slovenskej republiky v roku 2002 a Štruktúra orgánov štátnej správy v oblasti medzinárodných vzťahov a európskej integrácie) a dokumenty poskytlo Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky. Hlavným kritériom výberu záznamov v chronológii zahraničnopolitických aktivít SR je predovšetkým význam konkrétnej udalosti pre zahraničnú politiku Slovenska. V texte príloh sa uvádzajú skrátené názvy štátov, medzinárodných organizácií a iných inštitúcií a namiesto plných mien iba iniciálky krstných mien a priezviská vzhľadom na ich rozsah.

ROCENKA

**zahranicnej politiky
Slovenskej republiky**

2002

Vydal Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, Bratislava 2003

Editorka Alena Kotvanová

Lektor Štefan Šebesta

Redaktorka Nadežda Sekelová

Vydanie prvé, strán 164

Tlač Academic Electronic Press, Bratislava 2003

ISBN 80-89106-05-6